

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1872. = ΤΕΥΧΟΣ Μ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου
καὶ τινες βιογραφικαὶ σημειώσεις τῶν Ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς.

Ἡ νῆσος Κύπρος ἦτο ἔκπαλαι καθιερωμένη εἰς τὴν δεισιδαιμόνα λατρείαν τῶν πάλαι ψευδῶν θεῶν καὶ μάλιστα τῆς Ἀρσοδίτης, μετὰ ταῦτα ὅμως ἐπλημύρθησεν ὑπὸ πλείστων Ἰουδαίων συναγωγῶν. Ὅθεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λευκάς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποστόλων (αἱ. 19.) μαρτυρεῖ ὅτι τινὲς τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου «διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Σαφάκῳ, διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰμὴ μόνον Ἰουδαίοις.» Μετὰ ταῦτα δὲ προστίθεται «ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιοχείαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.» Καὶ πάλιν (αἱ. 4.) διηγείται ὅτι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, ὅστις τότε γένος καὶ τὴν πατρίδα Κύπριος ἦν, ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐρισθέντες Ἀπόστολοι τῶν ἐθνικῶν καὶ ὑπὸ τῶν θεοπνευστῶν πρεσβυτέρων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας χειροτονηθέντες, κατελθόντες εἰς Σελεύκειαν τῆς Συρίας, ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον. Τότε ἐν Σαλαμίᾳ μὲν τῶν πρώτων πόλεων τῆς νήσου ἤρχισαν νὰ χρηστῶσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς τῶν Ἰουδαίων· διελθόντες δὲ εἰς τὴν νῆσον καὶ κατακλιθέντες εἰς Πάρον, (ΜΕΝΤΩΡΟΣ τόμ. Δ'. Τεύχ. Μ').

ἀπήχησαν ψευδοπροφήτην τινὰ Ἰουδαίου, ἄιδρον μάγῳ, ὅστις ἦν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου Σεργίου Πύλλου, ἀνδρὸς συνετοῦ, καὶ ἀνθίστατο αὐτοῖς ζητῶν νὰ διαστρέψῃ τὸν ἀνθρώπινον ἀπὸ τῆς πίστεως· ἀλλὰ, τυφλωθέντος ἐκείνου ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὁ ἀνθρώπος ἰδὼν τὸ θαῦμα αὐτορμητῶς ἐπίστευσεν. Ἐκτετατὴ ἡ Χριστιανικὴ πίστις βαθέως ἐρριζώθη παρὰ τοῖς Κυπρίοις ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας μετὰ τοῦ Παύλου ἐκ τῆς Κύπρου νεύματι τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπέλθον ἵνα μαθητεύσωσι καὶ ἄλλα ἔθνη· κηρύξαντες δὲ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς πολλὰς πόλεις, ἐπίστρεψαν εἰς Ἱερουσόλυμα· ἐκεῖθεν δὲ ἀποσταλέντες ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων εἰς Ἀντιοχείαν, μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ ἐπισκεφθῶσιν αὐτοὺς τὰς πόλεις, ἐν αἷς κητήγγειλαν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, παρεξουθέντες ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὁ μὲν Παῦλος διήρχετο τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ὁ δὲ Βαρνάβας ἐξέπλευσε πάλιν εἰς Κύπρον μετὰ τοῦ ἀνεψιῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Μάρκου, ὡς ὁ Λευκάς διηγείται. (αἱ. 37.)

Ἐν ταῖς πράξεσι τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, αἵτινες φέρουσι μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου Μάρκου ὡς συγγραφέως αὐτῶν, πιθανὸν ὅμως συναγράφησαν μεταγενεστέρως ἐξ ὑπομνημάτων τῆς τῶν Κυπρίων ἐκκλησίας ἢ ἐκ προσωρικῆς παραδόσεως, λέγεται ὅτι ἐπιστρέφοντες ἐκ Πάρον οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, ἐν τόπῳ λεγομένῳ Κρομμυακίτῃ, ὅπου ἀναντιρρήτως καίεται τὸ ἀκρωτήριο Κρόμμυον, εὗρον τὸν Τιμόνα καὶ Ἀρίστωνα ἢ Ἀριστιῶνα, ἄνδρας Ἱεροδούλους· οἵτινες μαθητευθέντες τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἠκολούθησαν αὐτοῖς· ἔπειτα δὲ ἐν τῷ χωρίῳ λαμ-

παδού η Ακκαδιστού εἶρον τὸν Ἡρακλέωνα, τὸν ὁποῖον ὁ Παῦλος μετωνόμασεν Ἡρακλείδην, ἀμρότεροι δὲ οἱ ἀπόστολοι πρῶτον ἐπίσκοπον ἐν τῇ νήσῳ κατέστησαν καὶ συγχρόνως προσδιώρισαν αὐτῷ τὴν ἐκκλησίαν ἧτις ἔμελλε νὰ συνέρχεται ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ παρὰ τὴν πόλιν Ταμασόν, δι' ὃ καὶ ἀρχιεπίσκοπος Ταμασοῦ ὀνομαζέται. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς τὴν ἐκκλήσιαν τοῦ πατρὸς ἔλευσιν ὁ Βαρνάβας ἐνῶ περιήρχετο τὴν νήσον μετὰ τοῦ συνεκδήμου Μάρκου, ἐλθὼν εἰς Σαλαμίνα καὶ ἀπαντήσας ἐκεῖ τὸν Ἡρακλείδην, προέτρψεσεν αὐτὸν ἵνα μετὰ ζήλου κηρύττῃ τὸν Χριστὸν καὶ πολλαχοῦ συστήτῃ ἐκκλησίας καὶ διορίσῃ λειτουργοὺς ἐν αὐταῖς. Τότε, τούτους καὶ ἄλλους χειροτονήσας ὁ ἀπόστολος, ἐλίχον μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τῆς Σαλαμίνας συλληθροῦσιν καὶ ἐλκυσθεῖς εἰς ἀγρόν, ἀρ' ὃ εἰδεομένη τὸν τράχηλον, ἐμαρτύρησεν ὑποστὰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον ἢ διὰ τῶν ὀστέων αὐτοῦ κόνις, ἦν οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ βέβαιον μολυβδίνων περιτυλίξαντες ἐν σινδόνι ἀπεράσισαν νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπὸ τῶν δύο μαθητῶν Τίμωνος καὶ Ἀρίστωνος διὰ νυκτὸς ἀρπασθεῖσα ἐν τινι σπηλαίῳ ἐνετακρίσθη.

Ταῦτα μὲν ἀναφέρονται ἐν ἐκείναις ταῖς πράξεσι τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, αἵτινες εἰ καὶ μὴ αὐθεντικαί, ἀλλ' ὅμως λίαν ἀρχαῖαι φαίνονται διὰ τοῦτο, ἐτι διάφορον εἶδος μαρτυρίου τοῦ ἀποστόλου μνημονεύουσιν ἐκεῖνου ἕπερ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μοναχὸς ἐν τῷ ἐγκυμῖῳ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀπόστολον Βαρνάβαν ἀναφέρει οὗτος δηλαδὴ βεβαίως ἐτι ἀπέβησε λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ οὐχὶ κατακαεῖς πρὸς δὲ ἐτι καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀκέραιον ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σαλαμίνας Ἀνθιμίου εὑρέθη μετὰ τὴν δίβλον τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ἐπὶ τοῦ στήθους κατὰ τὴν μαρτυρίαν Θεοδώρου τοῦ Ἀναγνώστου ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἱστορίας βιβλ. Β'.

Ἡ Σαλαμίς δὲ, ἧτις ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίᾳ τῆς νήσου ὑπὸ Τεύχρου υἱοῦ τοῦ Τελαμώνος πάλαι ποτὲ κτισθεῖσα ἦν ἐκ τῶν πρώτων τῆς νήσου πόλεων καὶ ἐλέγετο ἀξιόθετος διὰ τὸν κλειστόν καὶ ἀσφαλῆ αὐτῆς λιμένα, κατὰ τὸν δεύτερον αἰῶνα ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ἔπαθε μεγάλην καταστροφήν ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ὁ Σιριλίος « Πολλὰ ἔδρασαν (οἱ Ἰουδαῖοι) ἔμοια καὶ ἐν Κύπρῳ, ἡγουμένου σφίσιν Ἀρτεμίωνος, καὶ ἀπόλεοντο καὶ ἐκεῖ μυριάδες τέσσαρες καὶ εἴκοσι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδενὶ Ἰουδαίῳ ἐπιθήναι αὐτῆς ἔξεστιν » ἐπίσης καὶ ὁ Εὐσέβιος « τοὺς ἐν Σαλαμίῳ τῆς Κύπρου Ἑλληνας Ἰουδαῖοι ἀνεκόντες τὴν πόλιν κατέσκαψαν. » Καὶ ὁ Βέδας Salamis civitas in Cypro insula, nunc Constantia dicta, quam Trajani principis tempore judaei, interfectis omnibus accolis deleverunt. Το γεγονός τοῦτο ὑπὸ τσοῦτων ἀξιοπιστῶν συγγραφέων μαρτυρούμενον εἶνε ἀναμφισβήτητον, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων εἶνε ὅπως ἀπίστευτος ὅσον πολυάνθρωπος καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἐτι ἦτο τότε ἡ Σαλαμίς.

Ἐτι δευτέραν καταστροφήν ὑπέστη ἡ Σαλαμίς ὑπὸ σεισμῷ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα, ὅτε ὅλη κατέπεσε καὶ πολὺ μέρος αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν ἐβυθίσθη ἀνηγήρη δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντινίου ἢ ὀρθότερον ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίου, ὅστις ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς ἐβασίλευσεν ὅλης τῆς Ἀνατολῆς, καὶ μετωνομάσθη ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Κωνσταντία. Τῶντι ἐν

τῇ καταλόγῳ τῶν πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἦτις συνεκροτήθη, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντινίου, γράφεται Γελάσιος Σαλαμῖνος καὶ οὐχὶ Κωνσταντίας, ὡς μετὰ ταῦτα οἱ διάδοχοι ἐκεῖνου ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν μετὰ ταῦτα συνόδων ἕπερ δηλοῖ ἐτι ἡ Σαλαμίς μέχρι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐφύλαττε τοῦτο τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα λαμβάνεται ἐπομένως ὁ Μαλάκας λέγων ἐν τῷ χρονικῷ αὐτοῦ ἐτι ἐπὶ τοῦ πατρὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντινίου, ἦτοι Κωνσταντίου τοῦ γλωροῦ, συνέβη ὁ σεισμὸς καὶ ἐτι ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἐπὶ τρία ἔτη τοὺς φόρους ἐχαρίσατο τοῖς κατοικοῖς καὶ τὴν πόλιν δι' ὠραίων ἀνήγειρεν οἰκοδομημάτων διότι ἐκτὸς τοῦ ἀτυχεῖς αὐτοῦ τῆς ἐποχῆς εἶνε γνωστόν ἐτι ὁ Κωνσταντῖος ὁ Χλωρὸς οὐδαμῶ τῆς Ἀνατολῆς ἐβασίλευσεν. Ὡσαύτως δὲ μῦθος ἐλέγχεται καὶ ἕπερ φέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Κύπρου ὑπὸ Κυπριανοῦ ἐτι δηλαδὴ ἡ Σαλαμίς μετωνομάσθη Κωνσταντία ὑπὸ Κωνσταντῶν τοῦ πατρὸς τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ὅστις περὶ τὸ ἔτος 290 ἐβασίλευεν ἐν Κύπρῳ ὑποκαίμενος τοῖς Ρωμαίοις. Ἀνηγήρη δὲ οὐχὶ ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἐρειπίων, ἀλλὰ ἐξετάθη μᾶλλον πρὸς τὸν παρακαίμενον ποταμὸν Πεδιαιὸν ἢ κοινότερον Πηδαιῶν.

Ἡ νήσος Κύπρος, ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, πρῶτον ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ ἐρεξίθη δὲ ἐπὶ Κωνσταντινίου τοῦ μεγάλου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ κατοικήθη ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους, καὶ ὑπήγετο πολιτικῶς εἰς τὸν ἐπαρχὸν τῆς Ἀντιοχείας, ὅστις διωρίζεν ἐν Κύπρῳ διοικητήν. Ὁθεν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀντιοχείας κατὰ τὸν ἑ. αἰῶνα κατέβαλον πολλὰς προσπάθειάς ἵνα τὴν μητρόπολιν Σαλαμίνα εἴτε Κωνσταντίαν καὶ ἄπαν τὴν νήσον ὑποτάξωσι τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν δικαιοδοσίᾳ καὶ διὰ τοῦτο, ὅτε δύο ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντίας, Τρώιλος καὶ Θεόδωρος, ἐνεκὰ τῶν ὑποθέσεων ἀπήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, ὁ Κλήρως Ἀντιοχείας μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτῶν μεταχειρισθέντες πολλὴν βία, ἠνάγκασον αὐτοὺς, ἵνα ἐμολογήσωσιν ὑποταγὴν εἰς τὸν θρόνον αὐτῶν. Ἀποθανόντος δὲ μετὰ ταῦτα τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κωνσταντίας Θεοδώρου, διενήργησεν παρὰ Διονυσίῳ τῷ ἡγεμόνι τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις ἐκυβέρνηε τὰ τῆς Συρίας, ἵνα ἐνεργήσῃ τὸ καθ' ἐκέραιον, ὅπως ἡ νήσος ὑποταχθῇ αὐτοῖς. Τότε κελεύσματοι τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ νεωτέρου συνεκροτήθη ἡ τρίτη οἰκουμένη συνόδος ἐν Ἐφέσῳ. Ὁθεν ὁ Διονύσιος πέμψας γράμματα πρὸς τὸν ἐπαρχὸν τῆς Κύπρου Θεόδωρον διέταττε ἵνα παντὶ σθένει παρεμποδίσῃ τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀποκατάστασιν νέου ἐπισκόπου εἰς τὸν χηρεύοντα θρόνον τῆς Κωνσταντίας, λέγων ἐτι δὴθεν ἡ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων τῆς Κύπρου ὑπέθεσις θέλει κριθῆ καὶ ἀπορρασιθῆ ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου ἕαν δὲ πρὸς τῆς ἀρξίσεως τῶν γραμμάτων αὐτοῦ ἦθελε λάβει χώραν ἡ ἐκλογὴ, διέταττε νὰ φρονίσῃ ὁ ἐπαρχὸς ὅπως ὁ ἐκλεγθεὶς ἐπίσκοπος μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς νήσου ἀπελθῶσιν εἰς τὴν Ἐφεσον καὶ ἀπολογηθῶσιν ἐνώπιον τῶν πατέρων. Τὰ αὐτὰ ἐγράφε συγχρόνως καὶ πρὸς τὸν Κλήρῳ τῆς Κωνσταντίας.

Ἐν τσοῦτῳ εἶχεν ἐκλεγθῆ Κωνσταντίας ἐπίσκοπος ὁ Ρηγίνος, ὅστις παραλαθὼν καὶ δύο ἄλλους ἐπισκόπους, τὸν Εὐάγγελιον Σέβλων καὶ τὸν Κουρίου Ζήνωννα ἐπέλευσεν εἰς Ἐφεσον καὶ παρουσιάσθη

εἰς τὴν σύνδον ἀλλ' οὐδαμῶς ἐν τούτοις παρουσιάσθη ὅστις νὰ ὑπεστηρίξῃ τὰς ἀδικίας τῶν Ἀντιοχείων ἀξιώσεως διότι Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας μετὰ τῶν ἀνατολικῶν αὐτοῦ χάριν τοῦ Νεαυρίου ὀλοσχερῶς ἐχωρίσθη τῆς συνόδου ὁ δὲ Ρηγίνος δὲν ἔκρινε ποσῶς νὰ ἀναβῆ τὴν δίκην, ἀλλ', ὡς ἐν τῇ ἐβδόμῃ πράξει τῆς αὐτῆς συνόδου φαίνεται, μετὰ τοῦ Σολων Εὐαγγρίου καὶ τοῦ Κουρίου Ζήνωνος παρουσιάσε τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἐπαρχοῦ Διονυσίου εἰς τὴν σύνδον καὶ ἐζήτησεν ἵνα, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων καὶ κατὰ τὰς διατάξεις καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἀγιωτάτης καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ ἀδελφῆς καὶ ἀνεπιβούλευτος καὶ ἀνωτέρα πάσης καταδυναστείας διέμενεν ἡ τῶν Κυπρίων σύνδον, οὕτω καὶ νῦν ἀποδοθῆ αὐτῇ δικαιοσύνη διὰ τῆς ἀδικίας καὶ δικαιοσύνης ψήρου τῶν πατέρων (α') διότι, ὡς εἶπε Ζήνων ὁ Κουρίου, « οὕτω ἀπὸ τῶν ἀγίων ἀποστόλων δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ἐτι ὁ Ἀντιοχείας παρεγένετο ποτὲ εἴτε μετέδωκε τὴν χάριν τῆς χειροτονίας τῇ νήσῳ, οὕτω οὐδαμῶς οὕτω ἐν τῇ μητροπόλει οὕτω ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀλλ' ἡ σύνδον τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας καθίστα συγχροτούμενη τὸν μητροπολίτην. » Ὁθεν παρεκάλουν ἵνα ἡ ἀγία σύνδον συγκατανεύσασκε δόξῃ ἵνα τὸ πλῆκτον ἔθος καθὼς μέχρις τούδε ἔτυχεν οὕτω καὶ νῦν ἰσχύῃ καὶ μηδεμίαν κενοτομίαν ἐπιτρέψῃ ἐν τῇ ἐκκλήσιᾳ τῆς νήσου. Ταῦτα ἡ ἀγία σύνδον ἀκούσασκε ἐξήτησε νὰ μαθῆ παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἐπισκόπων ἕαν ὁ Τρώιλος ἐκεῖνος ὁ μακαρὶς μνήμης ἐπίσκοπος εἴτε ὁ προκατόχος αὐτοῦ ὁ μακαρὶς μνήμης Σαβίνος εἴτε ὁ πρὸ αὐτῶν κυβερνήτης ὁ σεβαστὸς Ἐπιφάνιος παρ' ἄλλης τινὸς συνόδου ἐχειροτομήθησαν ἀρ' οὐ δὲ ὁ Ζήνων εἶπεν ἐτι οὕτω καὶ οἱ πρὸ τούτων ἐπισκοπεύσαντες, πάντας ὀρθόδοξοι, ὑπὸ τῆς ἐν Κύπρῳ συνόδου ἐχειροτονήθησαν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας ἢ ἄλλου τινὸς, ἡ ἀγία σύνδον ἐξήγησε ταύτην τὴν ψῆρον « Πράγμα παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἀγίων Ἀποστόλων κενοτομούμενον καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἀπτόμενον προσήγγειλεν ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Ρηγίνος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων καὶ Εὐάγγελιος. Ὁθεν ἐπειδὴ τὰ κοινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας ὡς καὶ μείζονα τὴν βλάβην φέροντα, καὶ μάλιστα εἰ μὴδὲ ἔθος ἀρχαῖον παρηκολούθησεν ὥστε τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχείας πόλεως τὰς ἐν Κύπρῳ ποιῆσαι χειροτονίας, καὶ ἂ διὰ τῶν λιβέλλων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαδέστατοι ἄνδρες οἱ τὴν πρόσοδον τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ ποιησάμενοι, ἔξουσι τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀδίκαστον οἱ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προσετώτες, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ὁσίων πατέρων καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, δι' ἐκέραιον τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαδέστατων ἐπισκόπων ποιούμενοι κτλ. » (κενῶν Η'. τῆς τρίτης ἐν Ἐφέσῳ συνόδου).

(α) Ὁ πρὸς τὴν σύνδον λιβέλλος τῶν ἐπισκόπων τῆς Κύπρου, ὡς καὶ αὐτὸ ἐπαρχοῦ Ἀντιοχείας Διονυσίου ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἐπαρχὸν τῆς Κύπρου Θεόδωρον καὶ πρὸς τὸν Κλήρῳ τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας, τὰς ὁποίας οἱ ρηθέντες ἐπίσκοποι προσεκόμισαν εἰς τὴν σύνδον, σώζονται λατινιστῶς ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς τρίτης οἰκουμένης ἐν Ἐφέσῳ συνόδου. Πράξει Ζ'.

Διὰ τοῦτο τοῦ κανόνος ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἔμεινε ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐξουσίας, μὴ ὑπαγομένη εἰμὴ εἰς τὸν Κωνσταντίας εἴτε Σαλαμῖνος ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς. Ἐκεῖνη δὲ ἡ εἰρη, διὰ τῆς ὁποίας ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐμνηχαντο νὰ ὑποτάξῃ αὐτὴν ἐκέραιον, δὲν ἐλύθη ὀλοσχερῶς εἰμὴ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος διότι ὅταν ὁ Πέτρος ὁ Κναεὺς ἐπέβη τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχείας, πάλιν ἐπεχείρησε νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου ἐπὶ τῇ προφάσει ἐτι δὴθεν ὑπὸ τῶν Ἀντιοχείων ἐμαθητεύθησαν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν οἱ Κύπριοι, ἐναντιούμενος αὐθαδῶς καὶ τῇ ἀποφάσει τῆς τρίτης οἰκουμένης συνόδου ἀλλ' εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ ἀντίστη Ἀνθίμιος εἴτε Ἀνθίμιος ὁ Κωνσταντίας καὶ ἐματῶσε τὸν σκοπὸν του. Εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσε καὶ τὸ θεῖον πρόνοιον τότε εὑρεθὲν παρὰ τὴν Σαλαμίνα λείψανον τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα ἔχον ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἐλληνιστῶς γεγραμμένον ἰδίᾳ χειρὶ τοῦ Βαρνάβα, ἕπερ λαθὼν ὁ Ἀνθίμιος ἐπορεύθη εὐθὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ προσέφερεν αὐτὸ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ζήνωννα, ὅστις ἀπέθηκεν εἰς τὸν ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ ναὸν τοῦ ἀγίου Στεφάνου, καὶ μεγάλως ἐχάρη ἐτι ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ εὑρέθη τὸ κειμήλιον τοῦτο, δι' οὗ οἱ τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀμαχίζοντες μονοφυσίται, οἱ τὴν ἀληθινὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν ἀρνούμενοι, ἐμνημόθησαν ἰδόντες ἐτι τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἰδιόχειρον τοῦ Βαρνάβα, ἱστορεῖ καὶ ἀποδεικνύει τρανῶς ἀληθινὴν τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρώπησιν. Μετὰ δὲ ταῦτα προσεκύληθη ὁ Ἀνθίμιος δι' ἑσους πειρασμούς ὑποφέρει ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ δὴς εὐνοίῳ ἀντρέχειν εἰς τὰς παραστάσεις αὐτοῦ διέταξε τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἀκάκιον ἵνα συνοδικῶς θεωρήσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων παρόντων καὶ τῶν ἐπιτρέπων τοῦ Ἀντιοχείας. Ὁθεν ὁ Ἀκάκιος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου ἀκούσας ἀμρότερων τῶν διαφερομένων τοὺς λόγους συμφώνως μετὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς τρίτης οἰκουμένης συνόδου ὥρισε διὰ συνοδικῶν γραμμάτων ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου νὰ μὴν ἀνεπηρέαστος τοῦ λοιποῦ ἀπὸ πάσης καταδυναστείας τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀντιοχείας κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν Σαλαμίνα κατέστησεν ἀρχιεπισκοπὴν πάσης Κύπρου, καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς ἐτίμησε διὰ βασιλικῶν προνομίων καὶ παρατήμων, νὰ φέρῃ δηλ. μανδύαν πορφυροῦ ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, νὰ κρατῇ τὸ σκήπτρον ἀντὶ ποιμαντικῆς ράβδου, νὰ ὑπογράφεται καὶ νὰ σφραγίσῃ διὰ κινάβρωτος, καὶ νὰ σεμνύνεται αὐτοκέφαλος ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου τὸν δὲ Ἀντιοχείας προσέταξε νὰ ἀπέχῃ τοῦ λοιποῦ τοῦ νὰ ἐνοχλήῃ τὴν Κύπρον καὶ τοὺς ἐπισκόπους αὐτῆς, ὡς λέγει ὁ Μοναχὸς Κύριλλος, ὁ Ἀναγνώστης Θεόδωρος καὶ ὁ Σουΐδας.

Ἐκτοτε λοιπὸν οἱ τῆς Ἀντιοχείας πατριάρχαι ἡσύχασαν καὶ ἀντὶ πάσης ὑποταγῆς ἦν ἐξήτουν παρὰ τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων ἠρκεσθησαν μόνον εἰς τὸ νὰ πέμπωσιν αὐτοῖς κατὰ καιροὺς τὸ ἅγιον μύρον, καὶ τοῦτο οὐχὶ δικαίωμα ἐξουσίας τινὸς ἢ ὑπεροχῆς, ἀλλὰ τῇ συναίνεσει τῶν ἐπισκόπων τῆς νήσου. Ἀλλὰ καὶ

τούτο τὸ ἔθος ἀπὸ δέκα περίπου ἐτῶν κατηργήθη· διότι ἀπὸ τοῦ 1860 ἔτους διὰ τὴν ἐπιτυχεῖσάν τότε ἐν Δελφῶν σφαγὴν καὶ λεηλασίαν τῶν Χριστιανῶν, ἐκλιπέυθη ἐκεῖσε τῆς ἱερᾶς ταύτης ὕλης, ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μιχαὴλ πρὸς θεορασίαν τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀνάγκης ἀπευθύνθη τῷ 1864 πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἐπρομηθεύθη ἐκεῖθεν τὸ διὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἀναγκαῖον ἅγιον μῦρον· καὶ ἔκτοτε ἐπικρατεῖ τὸ ἔθος τοῦ προμηθεύεσθαι αὐτὸ ἐκάστοτε παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς ποιεῖσι καὶ πᾶσι αἱ λοιπαὶ αὐτοκράτωρ ἐκκλησίαι.

(ἀκολουθεῖ).

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐποχὴ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας.—Ἡ τυπογραφία, τρυφερὴ ἢ τέχνη τοῦ πολλαπλασιάζειν ταχέως καὶ ἐν μετρίᾳ τιμῇ τὰ ἀντίγραφα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τοῦ καταστάειν οὕτως εὐπρόσιτα εἰς τοὺς πάντας τὰ προϊόντα τῆς νοήσεως καὶ τῆς σκέψεως, ἀνεκαλύθη καὶ ἐφημέριστη περὶ τὰ μέσα τοῦ 16^{ου} αἰῶνος. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν εἰς οὐδεμίαν τῶν προγενεστέρων ἐποχῶν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀθανάτου ταύτης ἐφευρέσεως· ἐπειδὴ οἱ Σίνοι καὶ τινες λαοὶ τῆς Ἑυρώπης, εἰς τοὺς ὁποίους ἠθέλησαν τινες νὰ τὴν ἀναφέρωσι, δὲν μετεχειρίσθησαν πρὸς τοῦτο εἰμὴ ξυλίνους πινακίδας κεχραγμένους ἐκτύπως ἢ ὑποτύπως. Τὸ κίνητον καὶ τὸ χυτὸν τῶν χαρακτῆρων εἶνε τὸ θεμελίον τῆς τυπογραφίας· ἀλλὰ μόνον περὶ τὰ μέσα τοῦ 16^{ου} αἰῶνος περὶ τὸ 1450, τρυφερῶς τεσσάρωντα ἔτη πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς (1492), οἱ κινήτοι χαρακτῆρες καὶ ἡ χώνευσις αὐτῶν ἐπενοήθησαν ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Γουτεμβέργιου.

Πρὸ τοῦ 16^{ου} αἰῶνος ἡ τυπογραφία ἦτο ἄγνωστος· δὲν μετεχειρίζοντο εἰμὴ χειρόγραφα τὰ ὅποια, ἐν ἀριθμῷ ελατίστῳ, συνίσταν τὴν βιβλιοθήκην τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν φρουρίων.

Ὁ βιβλιοπώλης, ὡς ἄνθρωπος εἰδήμων πάσης ἐπιστήμης, ἐνεπιστεύετο εἰς τὸν ἀντιγραφὴν τὸ μέλλον ἀντιγραφῆναι χειρόγραρον.

Ὁ διοθεροποιὸς προετοίμαζε τὰ μαλακὰ ἀναλκμποντα καὶ λεῖα δέρματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς ἔγραφε τὸ συγγραμμά του.

Ὁ καλλιτέχνης περιεκόσμηε τὰς σελίδας τοῦ χειρογράφου με ζωγραφίας καὶ ἐπιχρυσώματα.

Ὁ βιβλιοδέτης συνήκωνε τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου, ὅπερ ἐπακνήρχετο ἔπειτα ἐν τελείᾳ κατατάσει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ σοφοῦ βιβλιοπώλου.

Ἐννοεῖται ἐκ τῶν πολλαπλῶν κόπων τῶν ὁποίων εἶχεν ἀνάγκη

κὴν ἢ ἐκτέλεσις αὐτοῦ, ὅτι βιβλίον ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν πρᾶγμα σπάνιον καὶ πολυτίμητον, ἐκλείετο ἐντὸς κιβωτίου πλουσίως γεφυλωμένου, ἢ ἐκρεμάτο δι' ἀλύσειας ἐπὶ τοῦ ἀνολογίου τῆς ἀναγνώσεως. Πολλὰ τούτων τῶν χειρογράφων εἶχον ἄξιαν ὑπὲρ τὰ 600 φράγκα σημερινῶ νομίσματος. Ἄλλ' ὅμως εἶχον κατηντήσαι ὀλίγον ἐπωφελεῖ· ἐπειδὴ οἱ ἀντιγραφεῖς ἐπολλαπλασιάζον ἐπὶ τοσοῦτον τὰς συγροπὰς ὡς καὶ οἱ πεπαιδευμένοι αὐτοὶ ἀπῆντων δυσκολίαν νὰ τὰ ἀναγνώσωσιν.

Τύποισι διὰ πινάκων.—Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, ἐπειδὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς μαθήσεως μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον ἐγενικεύετο καὶ ἡ ὑπέρογκος τιμὴ τῶν χειρογράφων ἦτο πρόσκομμα σχεδὸν ἀνυπέροδον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτης τῆς ἐπιθυμίας, ἐπῆλθεν εἰς τινὰς ἡ ἰδέα τοῦ χαρακτεῖν ἐπὶ ξυλίνης πλακῆς γεωγραφικῶς πίνακας, ἀγίόγραφα κτλ. συνοδευόμενα με σύντομον ἐξηγητικὴν ἐπιγραφήν, ἐκαλύπτοντο οἱ πίνακες οὗτοι με ἐλαϊώδη μελάνην, καὶ ἐπετίθεντο φύλλα περιγραμμένης ἢ χαρτίου, ἐπὶ τῶν ὁποίων μεταφέροντο διὰ τῆς θλίψεως τὰ ἐπὶ τοῦ ξύλου κεχραγμένα σημεῖα· ὀλίγον τὸ μῆκος τῆς οὕτω κεχραγμένης ἐπιγραφῆς ἠδύσησεν· ἔφθασαν νὰ ἀναπαράγωσι διὰ τούτου τοῦ μέσου σελίδας δλοκλήρους. Ἄγία γραφή διὰ τὸν πτωχὸν τυπωθεῖσα διὰ τούτου τοῦ μέσου ἐράνη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος.

Ὁ ἀρχικὸς οὗτος τρόπος τῆς πινακικῆς τυπώσεως ἐγνωρίσθη ἴσως παρὰ τῶν Σινῶν ἀπὸ τοῦ 16^{ου} αἰῶνος μετὰ Χριστόν. Ἄλλ' οἱ ἀπλοὶ οὗτοι γεφυλωμένοι ξύλινοι πίνακες δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς αἱ ἀρχαὶ τῆς τυπογραφίας, ἐχούσης οὐσιώδη βᾶσιν τὸ κινήτον τῶν χαρακτῆρων.

Γουτεμβέργιος.—Ἰωάννης Γουτεμβέργιος, ὁ πατὴρ τῆς τυπογραφίας, ἐγεννήθη ἐν Μογοντιάκῳ τὸ 1409, ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Γερμανικῆς ταύτης πόλεως. Ἐξῆσε μέρος τῆς νεότητός του ἐν τῇ πατρῷα αὐτοῦ οἰκίᾳ. Ἡ οἰκία αὕτη περιεκοσμεῖτο με γλυφὰς καὶ ἀλληγορικὰ κοσμήματα, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐν λίθῳ εἰκονογραφίῶν τοῦ μεσαιῶνος. Ἐπὶ τῆς πύλης τῆς κυρίας εἰσόδου ἦτο γεφυλωμένη ἢ κεραλὴ κολοσαίου ταύρου με τὴν ἐπιγραφήν *«τίποτε δὲν νοὶ ἀνθίσταται»*· τούτο τὸ σύμβολον ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς οἰκίας τοῦ μαύρου ταύρου τοῦ Μογοντιάκου, ἔβαινε τὸ τοῦ Γουτεμβέργιου· καὶ δὲν εἶνε τῷ ὄντι τὸ ἔμβλημα τῆς τυπογραφίας.

Δεκαπενταετῆς ὁ Ἰωάννης Γουτεμβέργιος στερηθεὶς τοῦ πατρῶς, ὅστις δὲν τῷ ἔφινε κληρονομίαν εἰμὴ μικρὸν τι εἰσόδημα, ἄφησε τὸ Μογοντιάκον καὶ μετέβη εἰς Στρασβούργον. Ἐκεῖ τῷ ἐπῆλθε κατὰ πρῶτον ἡ ἰδέα τοῦ νὰ δημιουργήσῃ τὴν νέαν τέχνην τοῦ πολλαπλασιάζειν τὰ ἀντίγραφα διὰ μοναδικῶ τύπου, ὅστις κεκαλυμμένος με παχῆαν μελάνην ἐπέτρεπε νὰ λαμβάνῃ τις ἐπὶ τοῦ χαρτίου ἀόριστον ἀριθμὸν ἀντιτύπων τοῦ κειμένου. Δέκα ἔτη εἰργάσθη μόνος ἐν Στρασβούργῳ, ζητῶν τὸ μέγα μυστήριον, τὴν θανμασίαν ἀνακάλυψιν, ἐν ἐνὶ λόγῳ τὴν τυπογραφίαν. Ἦδη εἶχε φθάσει εἰς ἀξίελογα ἔξάνόμενα ἀλλ' ὑποχρεωμένος διὰ τὰς ἐρεῦνας του εἰς μεγάλη ἔξοδα, προσέλαθεν εἰς τὰ ἔργα του ὡς συνεταίρους τρεῖς δημότας τῆς πόλεως, οἵτινες ἐχρῶσταν νὰ παράσχωσι τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Αἱ δεκαετίαι αὗται ἐργασίαι εἶχον φέρει πολυτίμους καρπούς· ὁ Γουτεμβέργιος εἶχε φθάσει εἰς τὸ νὰ χαρακτεῖ εὐκόλως κινήτα μεταλλικὰ γράμματα, ἀλλ' ἔμενε ἡ εὐρεσις μεταλλοῦ ἢ ἀρμεδίου κράματος πρὸς κατασκευὴν τούτων τῶν γραμμάτων διὰ τὸν σκοπὸν εἰς ἐν προσδιωρίζοντο. Ὁ σίδηρος ἦτο πολλὰ σκληρὸς· ἐτύπη τὸ χαρτίον· ὁ μόλυβδος ἦτο πολλὰ μαλακός, συνεθλίβετο ὑπο τῆν πίεσιν τοῦ πιεστηρίου. Ὡς πρὸς τὸ ξύλον δὲν ἤθελε παράτχει

οὔτε ἰσχύον οὔτε τὴν διάρκειαν τὴν ἀναγκαίαν πρὸς τοιαύτην χρῆσιν· ἔπρεπε λοιπόν, διὰ κράματος μεταλλῶν τινῶν, νὰ σχηματισθῶσι χαρακτῆρες ἔχοντες τὸν απαιτούμενον βαθμὸν τῆς σκληρότητος καὶ ὄντες ἐπιδεκτικοὶ νὰ χυθῶσιν εἰς τύπους.

Ὁ ἐφευρετὴς προσήγγιζεν εἰς τὸ τέρας· ἀλλ' αἱ μεγάλα δαπάναι αἱ προσελθούσαι ἐκ τοσοῦτων ἔργων καὶ δοκιμῶν εἶχον ἀφανίσει τοὺς γενναίους συνεταίρους του. Ἴνα φθάσῃ νὰ δημιουργήσῃ τὸ ἐνδοξόν ἔργον, ὅπερ ἐπεχειρήσθησαν, οἱ ἑταῖροι τοῦ Γουτεμβέργιου δὲν ἐδίστασαν νὰ πωλήσωσι τὰ σκεύη τῆς οἰκίας των, τὰ διαμαντικὰ των καὶ αὐτὴν τὴν πατρικὴν περιουσίαν. Οὐδὲν παράπονον ἐξῆλθε ποτὲ ἐκ τοῦ στόματός των· ἐπὶ τοσοῦται συνηθίζοντο τὸ μεγάλειον τοῦ ἔργου καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ διεθνύοντος αὐτοῦ ἔργατου.

Πᾶν ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας ἐνδιεφέρει τοσοῦτον, ὥστε ὑπομνηστικῶς ἐναυθῆναι τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐβοήθησαν τὸν Γουτεμβέργιον· ὁ δὲν καὶ τὸν σῆμας τὸ πολυτίμητον κράμα, δι' οὗ κατὰ διὰ τῆς παρουσίας των ἢ διὰ τῆς νοήσεως των νὰ γεννηθῇ τὴν μεγάλην ταύτην τέχνην· οὗτοι ἦσαν οἱ Χάιλμαν, Ἀνδρέας Δρύζεν καὶ Ρίφ.

Ἀποθαρούνθεις ἐκ τοῦ θανάτου τῶν συνεταίρων του, συμβάντος

ἐν τῷ μεταξῷ, καταδιωχθεὶς παρὰ τῶν δανειστῶν του ὁ Γουτεμβέργιος ἐγκατέλειπε τὰ ἔργα του καὶ ἀφῆκε τὸ Στρασβούργον.

Φαῦστος καὶ Σχαιφερος, θάνατος τοῦ Γουτεμβέργιου.—

Ἐπανελθὼν εἰς Μογοντιάκον τὴν γεννήτριαν αὐτοῦ πόλιν, καὶ ἀφθεὶς εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις ὁ Γουτεμβέργιος ἐπανάλαβε τὴν διακοπεῖσαν σειράν τῆν ἔργων του. Σχεδιογραφεῖ, χαρακτεῖ, χύνει, δοκιμάζει κράματα, κάμνει ἀληθεῖς ἀποπείρας τυπώσεως. Δυστηρηστικὸς ἐκ τῶν ἐξαγομένων του, ἐπαναρχίζει κατὰ νέαν διεύθυνσιν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ μέσα τῷ ἔλειπον, ὅπως ἐξακολούθησῃ τὸ ἔργον του ἐσχηματίσει νέαν ἑταιρείαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου Φαῦστου.

Ὁ Ἰωάννης Φαῦστος ἦτο πλοῦσιος χρυσοκόμος τοῦ Μογοντιάκου. Πανούργος καὶ πονηρὸς ἐδάνεισε μὲν χρήματα εἰς τὸν Γουτεμβέργιον, ἀλλ' ἀφ' οὗ πρῶτον ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα τοῦ νὰ ἐλκύσῃ εἰς ἑαυτὸν πᾶσαν τὴν ὠφέλειαν τῆς μελλούσης τέχνης. Πέτρος ὁ Σχαιφερος ἦτο νέος λόγιος πολλὰ πεπαιδευμένος ἀντιγραφεὺς ἀμυμῆτου ἐπιδειξίότητος, τὸν ὁποῖον ὁ Φαῦστος ἐξέλεξε μετ' ὀλίγων γαμβρόν του.

Ἐἶνε γενικὸν φρόνημα ὅτι ὁ Γουτεμβέργιος ἐφευρὼν τὰ κινήτα μεταλλικὰ στοιχεῖα,

δὲν εἶχεν ἀκόμη φθάσει εἰς τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἀναγκάσιου κράματος πρὸς τελείωσιν τοῦ ἔργου του. Πέτρος ὁ Σχαιφερος ἐπέτρεπε νὰ παραγγῆ διὰ τῆς ἐνώσεως ἐν ἀρμεδίᾳ ἀναλόγια τοῦ σκευάζοντα στοιχεῖα με λεπτὰς ἀγκωνὰς ἦτοσι σκληρὰ τῶν ἐκ σιδήρου, ἀλλ' ἰσχυρὸς πρὸς ἀνίστασιν εἰς τὴν θλίψιν τοῦ πιεστηρίου· ἔκτοτε ἡ τυπογραφία ἦτο δημιουργημένη.

Ἄλλ' ἔκτοτε προσέτι ἡ σκηνὴ μετεβλήθη. Ἀφ' οὗ συνεπληρώθη



Γουτεμβέργιος.

Τὸ σχῆμα τοῦτο παριστᾶ τὸ διὰ βραχιόνων πιεστήριον τὸ ἐν χρῆσει ἔτι καὶ νῦν.



Ἄφ' οὗ θεώσῃ τὰ πλάισια ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου πλακός, ὁ ἐργάτης τὰ μελανώνει διὰ κυλίνδρου, τὸν ὅποιον κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας. Καταβιβάζει ἀκολούθως τὸ χαρτίον, προηγουμένως βεβρεγμένον καὶ προσηρμοσμένον ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἐπὶ τῶν μεμελανωμένων πλαισίων. Τέλος πιέζει τὸ φύλλον τοῦ χαρτίου ἐπὶ τῶν πλαισίων διὰ τοῦ πιεστήριου, καὶ τὸ φύλλον τυποῦται.

Ποσότης μελάνης ἡμιρρεῦστου τίθεται ἐπὶ αὐλακος τελευτῶντος τὴν τράπεζαν. Διὰ τῆς λαβῆς ὁ ἐργάτης περιστρέφει τὸν κύλινδρον, ὅστις μεταβιβάζει ποσότητὰ τινὰ μελάνης ἐπὶ τῆς λείας ἐπιφανείας τῆς τραπέζης. Ὁ ἐργάτης ἀκολούθως διὰ τοῦ κινήτου κυλίνδρου λαμβάνει οὕτω μελάνην, τὴν ὅποιαν τέλος μεταφέρει ἐπὶ τοῦ πιεστήριου.

Η ΕΛΠΙΣ.

- « Μόνη δ' αὐτῆι Ἐλπίς
- « Ἐνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χεῖλεσιν, οὐδὲ θύραζε
- « Ἐξέπη . . .
- « Ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.
- « Πλεῖθ μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλεῖθ δὲ θάλασσα.
- « Νόσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρη ἦδ' ἐπὶ νυκτὶ
- « Αὐτόματοι φοιτοῦσι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
- « Σιγῇ . . .

(Ἡσιόδ. Ἔργ. καὶ Ἦμ. 84—91).

Ὅπόσον ὠραίος, ὠραιότατος εἶνε ὁ προγονικός οὗτος τῶν Ἑλλήνων μῦθος περὶ τῆς Πανδώρας καὶ τοῦ πίθου τοῦ παρὰ τοῦ Διὸς αὐτῆι δωρηθέντος καὶ ἀφ' οὗτινος ἀνοιχθέντος ἐξερρήσαν ἢ πληθὺς τῶν δεινῶν καὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἅτινα, διὰ μιᾶς διασπαρέντα ἐφ' ἀπάσης τῆς εἰκουμένης, διατελοῦσιν ἀπὸ τῆς ὀλεθροῦ ἐκείνης στιγμῆς μαστιζόντα τὸ ἀνθρώπινον γένος! Μόνη δ' ἡ ἐλπίς μέινουσα ἐν τῷ βάλει τῆς πυξίδος δεικνύει ὅτι μόνη αὕτη κέκτηται τὴν θαυμασίαν δύναμιν τοῦ ἀνακουφίζεσθαι τὰ βάρη καὶ εὐκολύνει τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου καὶ καθιστᾶ τὰς βιωτικὰς μερίμνας καὶ λύπας αὐτοῦ ἥττον ὀδυνηρὰς καὶ ἥττον ἐπιπόνοους

Ἡ ἐλπίς διὰ τῶν πτερυγῶν αὐτῆς τῶν ἰσχυρῶν ἄμικ καὶ ὠκυ-

πτέρων, ἐν τάχει ἀνυψουμένη ἐκ παντὸς ζοφώδους καὶ ὀχληροῦ πρὸς ποιητικὴν τινὰ καὶ ἀκτινώσαν ἀμορφοῦσαν, ἀνάγει ἡμᾶς εἰς πέλαγος ὄνειροπολήσεων καὶ ποικίλων ὀπτασιῶν, παρατρύνουσα τὴν καρδίαν ἵνα ἀσμένως ἐν αὐταῖς περιπλανηθῆ ἀναφέρουσα δὲ τοὺς διαλογισμοὺς ἐκ τοῦ πραγματικοῦ πρὸς τὸ ἰδανικόν, σπεύδει νὰ μεταβιβάσῃ ἡμᾶς εἰς φαντασιώδη κόσμον, παρέχουσα ἡμῖν ὑψηλὰς ἰδέας περὶ δόξης, δυνάμεως καὶ φήμης. Ἐκτυλίσσει μυστηριώδη καὶ γοητευτικὴν σκυτάλην καὶ δεικνύει ἐν αὐτῇ ἐγκληματίζον ἀνάναντον τι ὄνομα. Τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔργον εἶνε νὰ παρουσιάσῃ πρὸς ἡμᾶς, ὅποτε περιστοιχούμενοι ὑπὸ φρονιδῶν καὶ ὀδυνῶν ὀδοιποροῦμεν ἐν τῇ τραχείᾳ ὁδῷ, τὴν εἰκόνα τῆς ὀσονούπω ἐλευσομένης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς καὶ νὰ μετατρέπῃ εἰς γοητευτικὰ θελήγητρα τὰς ἐνεστώσας σκληρὰς πραγματικότητας τοῦ βίου.

Τὸ δ' εὐγενὲς τῶν εὐχῶν, ἡ ἰσχὺς τῶν ὀπτασιῶν καὶ ἡ καλλονὴ τῶν ἐμπνεύσεων αὐτῆς, ἀδιαλείπτως ἐνεργοῦντα, παραμυθῶσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τότε ἀκόμη, ὅτε ἡ ἐπὶ τῆς κλίνης νοσηλευμένη, ἀλλ' ἠρέμα ἐκλείπουσα καὶ βαθμηδὸν δύνουσα ζωὴ, ἡ βραδέει ἀναπνοὴ καὶ ἡ βραδύτερος σφυγμὸς προσημίουσιν ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου. Ὁμοιάζει δ' αὕτη τότε τὴν περιλαμπῆ ἀκτίνα τοῦ ἀποσβεσμένου λαμπτήρος, ὅστις ἐπιχέει τὸν ὕστατον καὶ φαινότερον σπινθῆρα αὐτοῦ ἐν τοῖς κόλποις τῆς νυκτός. Ἡ ἐλπίς συνοδεύουσα θαρραλέως ἡμᾶς ἐξ αὐτῆς τῆς κοιτίδος μέχρι τοῦ τάφου οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἐν θλίψει καὶ ἀθυμίᾳ.

Ἄπαντες ἐλπίζομεν. Ἐν ἐσχάτῳ ἡμῶν τὸ πάθος τοῦτο εὐρίσκει τροφήν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ. Ἄπαντες μορφοῦντες ἐν τῇ φαντασίᾳ ἰδανικόν τι καλὸν καὶ ἐμπαθῶς αὐτὸ περιβάλλοντες ἐλπίζομεν τὴν ἀνέυρεσιν καὶ τοῦ ὠραίου ἀρχετύπου.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἡ ἐλπίς εἰσδύει εἰς τὴν καρδίαν, οἱ πανταχόθεν περιελαόμενοι λογισμοί, ἐπὶ ἐνὸς καὶ μόνου ἀντικειμένου συγκεντροῦμενοι, πληροῦσι τὸ κενόν οὐτινος πρότερον ἠγνοοῦμεν τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν. Ἀποδιώκουσα δὲ πᾶσαν ἀβραυρὴν ἀδιαισθησίαν ἐν ταῖς πράξεσιν ἡμῶν, προστίθεται νέον ἐρεθισμὸν καὶ καταδεικνύει ἀναφανδὸν τὰς ὁδοὺς τῆς φήμης ἀνεωφγμένης ὅπως διὰ λαμπρῶν κατωρθωμάτων ἀποκτήσωμεν αὐτὴν τῇ ὀμορφῶν τῶν λαῶν ἐπιδοκιμασίᾳ . . .

Ἄλλ' ἔσον ἰσχυρὸν τὸ θελήγητρον τῆς ἐλπίδος τὸ οὕτω διεγειρόν καὶ ἐμπνέον ἡμᾶς, τόσον ἰσχυρῶς περιπλανᾶ καὶ ἐξοπατᾶ τὴν καρδίαν. Ὅσο γλυκύτερος ὁ δόλος, τόσω δριμύτερος ὁ πόνοσ καὶ μεγίστη ἡ ἀπελπισία, ὅταν, ἐγερθέντες τῆς ληθαργίας, ἴδωμεν τὴν χρυσὴν ἀλυσσον τῆς ἐλπίδος τεθραυσμένην, τὰ διάφορα τεμάχια τῆδε κακίσε ἐρριμμένα καὶ τὴν Σειρήνα ταύτην ἀποχωροῦσαν μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

Αἱ ψυχαὶ τῶν νέων εἶνε πλήρεις ἐλπίδων. Ἡ ἐλπίς εἶνε ὁ ἥλιος, τὸ κέντρον καὶ ἡ πηγὴ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Τὸ γόνυτρον οὕτως εἰπεῖν, αὐτῆς πληροῦν τὴν διάνοιαν ταρραχιδῶν ἀναθυμιάσεων, μὲντοι ἐπιτρέπει αὐτοῖς τὸ νὰ διακρίνωσιν ἐναργῶς τὰ περὶ αὐτῶν ἢ νὰ αἰσθανθῶσιν ἀμυδρῶς τὰ πόρρωθεν ἀντικείμενα. Ἡ ἐπὶ τῶν ἐμμάτων ἐπιχειρομένη ἀγλὺς περιορίζει τὴν ἔρασιν αὐτῶν ἐντὸς στενοῦ ὀρίζοντος, οὐδὲν ἕτερον παρουσιάζοντος εἰμὴ μορφὰς φανταστικῆς.

Ὅθεν οἱ μεγάλως καὶ σφόδρα ἐλπίζοντες θεωροῦσιν ἐλαχίστου λόγου ἀξίας τὰς ἀπολαύσεις τῆς παρούσης στιγμῆς. Τεῖχος ὑπῆρξεν ὁ Ἰούλιος Καίσαρ. Καθ' ἃ ἱστοροῦσιν, ἐδωρήσατο οὗτος ἅπαντα τὰ ἑαυτοῦ τοῖς φίλοις, καὶ ὅτε τις ἐξ αὐτῶν ἐκπλαγεῖς ἐπὶ τῇ γενναίῳ ταύτῃ ἠρώτησε τί πλέον ἔμενον αὐτῷ; Ἡ ἐλπίς, ὑπέλαθεν ὁ Ἰούλιος Καίσαρ. Βεβαίως ἡ ἐλπίς πολλὰς δύναται νὰ μᾶς ἀνταμείψῃ διὰ πᾶσαν θυσίαν καὶ οὐδὲν ὅπερ ὁ χρόνος, αἱ περιπέσεις καὶ ἡ τύχη νὰ μὴ δύναται νὰ παρεξώσῃ ἡμῖν. Ἄλλ' ὅμως, εὐφθὴ ὄλωσ καὶ ἀνόητον ἠθέλομεν τὴν σήμερον ἀποκαλέσει τὸν ἀρετῶς οὕτω διασκορπιζόντα τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀλλοῦς καὶ οὐδὲν ἐπιφυλάττοντα πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χροσιν. Ἴσως τὰ πρόγματα ἄλλως πως εἶχον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ ἢ παρ' ἡμῖν. Ἴσως τότε, τοῦ χρηματικοῦ εὐκόλως προσκτωμένου, ἡ δόξ, αἱ τιμαὶ καὶ τ' ἀξιώματα προσήρχοντο ταχύτερον καὶ ἀπαισιότερον καὶ ἐξωμάλυνον οὕτω τὴν ὁδὸν τῆς μεγαλοψυχίας. Ἄλλ' ἴσως μᾶλλον τὸ μουσικὸν τῆς τοῦ Καίσαρος ἐλευθεριότητος ἐνέκειτο ἐν τῇ ὑπερβολικῇ αὐτοῦ κενοδοσίᾳ. Διότι ἐπίστευε τὰ πάντα ἐρικτὰ, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐράμιλλος αὐτοῦ. Ἡ δὲ κενοδοσίᾳ προέβη ἐπὶ τούτῳ, ὥστε, αἰσχυρόμενος ἐπὶ τῇ φιλίᾳ τῶν κροτάφων του, περιετόλισσε συνήθως τὴν κεφαλήν με στέφανον δάφνης, θι οἱ Ρωμαῖοι πρὸς τιμὴν τῶν θριάμβων του ἐπέδωκαν αὐτῷ. Θαρραλέως λοιπὸν ἐλπίζω, ἐρρῶνει ὅτι δύναται τῶν βραχιόνων καὶ τοῦ νότος αὐτοῦ ἠδύναιτο νὰ ἐκτελέσῃ πᾶν τὸ ποθούμενον. Ἐκ τούτου δ' ἡ ταπεινὴ αὐτοῦ δλιγορία ἐπὶ πραγμάτων, ἅτινα, ὡς ἐδόκει αὐτῷ, πάντοτε κατεῖχεν ἐν ταῖς χερσίν, ὡς καὶ ἡ ἐλπίς πρὸς ἄλλας μεγαλειτέρως καὶ ὠραιότερας ἀπολαύσεις ἐν τῷ μέλλοντι — ἐν τῷ μέλλοντι ἐκείνῳ, πρὸς ὃ οἱ στοιχασμοὶ αὐτοῦ ἀείποτε ἐστρέφοντο καὶ ὅπερ εἶχεν ὑπ' ὄψιν διὰ παντός. Ὁ δὲ τρόπος οὗτος τοῦ σκέπτεσθαι εἶνε κοινὸς ἀπάντων τῶν μεγαλεπήθων καὶ μεγαλοψῶν ἀνδρῶν.

Ἡ ψυχὴ, καίτοι ὑπὸ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἐλπίδος συνήθως ἐξοπατωμένη, παραδίδεται ὀλοσχερῶς εἰς τὰ γόνυτρα αὐτῆς, ἥτις διδάσκει πῶς νὰ ἐμπαίζωμεν τὰς φροντίδας, νὰ ὑπερνοώμεν τὰς δυσχερείας, νὰ λησμονώμεν τὰς λύπας καὶ ν' ἀποδιώκωμεν τοὺς στεναγμούς. Διότι, ὅταν αὕτη ἁπλῶς κατακτιθῆ τὸ αὐτοῦ ἡμῶν, ἀπέπτῃ πᾶσα θλιβερὰ σκέψις, τὸ βλεμματικὸν διευθύνεται εἰς τὰς λαμπρὰς ἀπόψεις τοῦ μέλλοντος καὶ πᾶσα θύελλα τοῦ βίου διαλύεται διὰ τοῦ μειδιήματος αὐτῆς. Ἡ δ' ἀγρυπνία αὐτῆς ἔστιν ἀγρυπνία γαλήνης. — Εἶθε δὲ νὰ διαμένη διὰ παντός προσωρισμένη ἐν τῷ λιμένι τῶν καρδιῶν ἡμῶν, ἵνα κατευνῆ τὰς ἀδημοσίας διὰ τοῦ οὐρανοῦ αὐτῆς πυρός!

Αὕτη ἐμπνέει τὰς ὑψηλὰς ἰδέας εἰς τὸν ποιητὴν, ὑπεργροῦσουσα καὶ ἐπαύξουσα τὸ θελήγητρον τῶν στίχων αὐτοῦ, ἐπωθεῖ τὸν ζωγράφον εἰς τὴν ἐξοικόνισιν τῶν τῆς φύσεως καλλονῶν καὶ ἐπιτάσσει τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τοῦ φιλοδόξου νὰ διαλάμπῃ, προδύλουσα ἐνώπιον αὐτῶν τὴν εὐχέρειαν τοῦ ν' ἀναθῶσιν εἰς τὴν βραχίονη περιωπὴν τῆς φήμης καὶ τῆς τιμῆς.

Ἡ μαγικὴ αὐτῆς δύναμις κατευνάζει τὴν λύπην τὴν ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν φιλιτῶν μας. Ἐπιθέτει ἡπιον βάλσαμον ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ αἰχμαλώτου. Προσκαλεῖ τὸν κλυδωνιζόμενον ναύτην εἰς τὰς ἠδονὰς τῆς φαντασίας καὶ τὰς ἐν τῇ πατρίδι μελλούσας (ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τομ. Δ'. Τευχ. Μ')

διασκοδάσεις καὶ φέρει τὴν χαρὰν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δυστυχῶντος, ὅστις, ὑπὸ τὸ βέλος τῆς ταλαιπωρίας, θρηγεῖ τὴν κακὴν αὐτοῦ μοῖραν. Ἡ φωνὴ τότε αὐτῆς, φωνὴ εὐπρόσδεκτος καὶ παθηνὴ, ὑπόσχεται αὐτῷ ὅτι νέαι τέρψεις μετ' οὐ πολλῷ ἀναμῆνουσιν αὐτὸν καὶ ὅτι τὸ πολῦτιμον καὶ συμπληθικὸν τῆς φιλίας δάκρυ θέλει διαλύσει ἔσον οὕτω τὰ σκότῃ τῆς δυστυχίας του. Αὕτη θέλει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἔραστοῦ μετ' προσφιλεῖ δακρυάσματα καὶ ραίνουσα πρὸ τῶν βρημάτων αὐτοῦ ἀμραντα ἄνη καὶ ὠραίας ὀπτασίας, περικοσμεῖ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν διὰ φαιδρῶν μειδιήματων καὶ λαμπρῶν ἐπιτυχιῶν.

Ἐν συνόλῳ δ' εἰπεῖν, ἐν πάσῃ τάξει ἀνθρώπων καὶ πάσῃ σκηρῇ τοῦ βίου, ἡ ἐλπίς ἔστι τὸ κάλλιστον καὶ λαμπρότατον πάθος τῆς ψυχῆς, καὶ ὡς ἡλιακὴ λάμψις ἐξασε ἀκτινοβολεῖ ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΜΑΓΚΟΥΑΕΡ. (JOHN FRANCIS MAGUIRE.)

Πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδία μετὰ μεγίστης λύπης θέλει μάθει, ὅτι ὁ εὐκαρινέστερος καὶ καρτερικώτερος φίλος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθους Ἰωάννης Φραγκίσκος Μαγκουάερ ἀπέβίωσεν ἐντὸς τινῶν μόνον ἡμερῶν προσβληθεὶς ὑπὸ κεραυνοδόλου νέσου.

Ὁ Ἰωάννης Μαγκουάερ εἶχεν ἀρετὰς, αἵτινες ἀπρηθανάτισαν αὐτὸν ἐν τῷ μεγάλῳ Ἀγγλικῷ ἔθνει, ἀπεδέωτε δὲ ὡς ἄλλος Ὀκόνελ θρηγνόμενος ὑφ' ἀπάσης τῆς Ἰρλανδίας. Χαρκατῆρος ἀνεξαρτήτου καὶ φιλοσοφικοῦ ὦν, δὲν ἐθῆρευσε τιμὰς καὶ οὐδέποτε ἀνεμίγητῃ εἰς συνεταρισμοὺς ἐμπορικούς, βιομηχανικούς ἢ κερδοσκοπικούς. Ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ ἴστατο μακρὰν καὶ ὑπεράνω πάντων ἔτοιμος νὰ συνδράμῃ τὸν ἀληθῶς πάσχοντα, ἀλλ' ἄνευ οὐδενοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος. Ἡδύνατο νὰ προσπέσῃ καὶ ἰκετεύσῃ τοὺς ὑπουργοὺς μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἐξαντλήτῃ ἐνώπιον αὐτῶν τὴν εὐγλωττίαν του διὰ τὸν ἐνδεέστερον ἀλλ' ἀξίζοντα τοῦτο, ποτὲ ὅμως δὲν κατεδέχθη ὀβολὸν δι' ἑαυτὸν νὰ ζητήσῃ οὔτε νὰ δεχθῆ παρ' ἐκείνων, ὧν τὰς περιουσίας ἔσωζε. Καὶ ὅμως ὁ Μαγκουάερ εὐρίσκειτο εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ Ἐπαμεινώνδα θέσιν μετ' ἐπὶ τὴν διαφοράν ὅτι εἶχε πολυαριθμοτέραν οἰκογένειαν, ἣν διὰ τοῦ καλῆμου του μόνον συνετήρει. Ἡ ἠθικὴ του, ἡ εὐπροσηγορία του, ἡ εὐάρεστος συναναστροφή καὶ ἐγκρατεῖα του ἦσαν παροικιακαί· διὸ οἱ ἀναριθμητοὶ φίλοι του δὲν δύναται ἔτι νὰ πιστεῦσωσιν ὅτι ἀληθῶς ἀπῆλθε τοῦ κόσμου τούτου, ἀναλογιζόμενοι πόσον κανονικῶς ἔζη καὶ πόσον ὑγιῶς κρᾶσεως ἦτο. Ὁ ἀναγνώσας τὸ τελευταῖον μυθιστόρημά του Ἡ ἐπομένη γενεὰ (Next generation) δὲν δύναται ἢ νὰ θαυμάσῃ τὴν μεγαλοφυΐαν του ἀλλὰ μόνον ὅσοι ἐγνωρίσαν αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον δύναται νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τοῦ σαρκαστικοῦ καὶ σατυρικοῦ αὐτοῦ ὕφους, ὁσάκις ἐπέτρε-

πεν εις τούτο ἐλευθέρην ἔξοδον ἐνώπιον τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ σπανίως ἔπραττε τούτο, διότι συνήθως ἦτο σοβαροῦ χαρακτήρος καὶ λίαν προφυλακτικὸς εἰς τοὺς λόγους του.

Ὁ Ἰωάννης Μαγκουάερ ἀπέθωσε κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ σταδίου του, φέρων μόνον 57 ἔτη καὶ τινὰς ὑπολειπούς τριῶν. Ἦτο υἱὸς ἐντίμου ἐμπόρου τῆς πόλεως Κόρκ τῆς Ἰρλανδίας. Ἐξεπικιδεύθη ὡς δικηγόρος καὶ τῷ 1843 διεκρίθη κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ δικηγορικοῦ βήματος ἐν τοῖς Ἰρλανδικαῖς δικαστηρίοις. Ἐκτότε ἀνεδείχθη εἰς τῶν φιλελευθερωτέρων καὶ πατριωτικωτέρων, φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ του ὑπὲρ πᾶν ἄλλο προσφιλέστερον τὴν Ἰρλανδίαν. Τῷ 1848 ἤρξατο τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ βίον πεμψθεὶς βουλευτῆς τῆς πόλεως Δογκάρδην, ὀριζαμβεύσας εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς κατὰ τοῦ Ριχάρδου Λάλουρ Σχέιλ, τότε διευθυντοῦ τοῦ νομιματοκοπέου ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ Ἰωάννου Ρώσσελ. Ὁ ὀριζαμβεύς οὗτος περιῆψε μεγίστην ὑπόληψιν εἰς τὸν νέον Μαγκουάερ, καθότι ὁ κ. Σχέιλ ἦτο ἀνὴρ μείζονος ἐπιρροῆς, προσωπιατῆς βαρύτητος καὶ μεγάλων μέσων. Δεκαοκτὼ κατὰ σειρὰν ἔτη ἀντεπροσώπευσε τὴν Δογκάρδην ἐκλεγόμενος ἐπανειλημμένως ἦτο δ' αὕτη λίαν ὑπερήφανος, διότι εἰς τὸν νέον Μαγκουάερ εὖρε δεινὸν ρήτορα ὑπερμαχοῦντα τῶν συμφερόντων τῆς Ἰρλανδίας καὶ ποιήσαντα τὴν πολίτην ταύτην γνωστὴν ὡς τὰς μεγάλας βιομηχανικὰς πόλεις τοῦ Ἀγγλικοῦ κράτους. Κατὰ τὸ διαστήμα τούτο ἐξελέθη τρις κατ' ἐπανάληψιν δὴμαρχος τῆς πόλεως τῆς γεννήσεώς του Κόρκ. Πρὸ 23 ἑτῶν ὅμως ἀπεψάσισε νὰ δεχθῆ τὴν βουλευτικὴν θέσιν τῆς Κόρκ, ἐν ἣ καὶ κατοίκει. Ἐρωτήσας αὐτὸν πῶς ἤδυνάτο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Δογκάρδην, ἦν ἐπὶ τόσα ἔτη ἀντεπροσώπευεν, ἀπεκρίθη: « Πράττω μετὰ λύπης » τοῦτο, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἀνωτέραν θέλησιν τῶν συμπολιτῶν » μου τῆς Κόρκ, ἐν ἣ κατοικῶ καὶ ἐν ἣ ἐκδίδεται ἡ ἐφημερίς » μου Ὁ ἐξεταστής τῆς Κόρκ (Cork Examiner), ὅστις εἶνε ὁ « κυριώτερος πόρος μου. » Ἐν συνόλῳ διετίψεν εἰκοσιτέσσαρα ἔτη ἐν τῷ κοινοβουλίῳ καὶ ἐκέρδισε τὰς λαμπροτέρας μάχας. Δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία εἰσπαθεῖσα εἰς τὴν δεινῶς πιεζομένην Ἰρλανδίαν κατὰ τὰ ἔσχατα δεκαπέντε ἔτη, ἧτις νὰ μὴ ὀφείλονται εἰς τὸν Μαγκουάερ. Εἶνε ὁ πρῶτος ὑπὲρ αὐτῆς ζητήσας νομοσχέδιον καὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀποκτισεώς του. Ἦτο ἐχθρὸς ἐντιμος, ἐν τινὰ καὶ αὐτοὶ οἱ σφόδρα ἀντιπολιτευόμενοι ἄκρω ἐσέβοντο. Τῷ 1841 ἵδρυσε τὴν ἐφημερίδα Ὁ Ἐξεταστής τῆς Κόρκ (Cork Examiner) ἧς ἦτο ὁ κυριώτερος ἀρθρογράφος καὶ τὴν ὁποίαν διέθυνε μετὰ τῆς αὐτῆς σταθερότητος, εὐλικρινείας, πατριωτισμοῦ καὶ φρονήσεως, ἅτινα τόσον διέκρινον αὐτὸν ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου. Ἀλλ' ὁ κ. Μαγκουάερ ἐκτός τῶν πολυμέθων κοινοβουλευτικῶν καθηκόντων του καὶ τῶν τῶν ἐφημεριδογράφων, εὗρισκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ συγγράφῃ καὶ διαφόρα ποιήματα· τῷ δὲ 1863 ἐδημοσίευσεν τὸν βίον τοῦ Πατρὸς Μαθηαίου (Father Matheu), ἀνδρὸς δαπάνησαντος τὴν περιουσίαν καὶ τὰς ἡμέρας του πρὸς κατὰπαντα τῆς οἰνοποιίας, σύγγραμμα γέμου διδακτικῶν ἀνεκδότων καὶ ἠθικῶν ἱστορικῶν, σύγγραμμα λίαν δημοτικὸν καὶ κοινωνικόν, καὶ οὐ μικρὸν συντεῖναν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ὑπὲρ ἐγκρατείας καταστημάτων. Μετέβη ἀκολούθως εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἐπιστρέψας

ἐγραψεν ἕτερον ὑπὸ τὸν τίτλον *Οἱ Ἰρλανδοὶ ἐν Ἀμερικῇ*, ὅπερ οὐ μικρὸν ἐκυκλοφόρησε· τὸ δὲ παρελθὸν ἔτος ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον μυθιστόρημά του *Ἡ ἐπομένη γενεά* (Next generation), ἐν ᾧ ἡ εὐφροσύνη, τολμῶ νὰ εἴπω, ἵπταται ἐπ' ἐκείστης γραμμῆς τῶν σελίδων του. Τὸ θέμα αὐτοῦ εἶνε ὅτι μετὰ τινὰ ἔτη ἡ γυνὴ ἔσεται ἐν τῇ ἰδίᾳ κοινωνικῇ θέσει τοῦ ἀνδρός. Ἐν τῷ μυθιστορηματικῷ τούτῳ δὲν ὑπάρχουσιν ἐρωτικαὶ πλεκτάνας ἢ σκηναὶ δραματικά, ἀλλὰ πλησιονὴ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων καὶ ἰδεῶν μιᾶς μεταγενεστέρως γενεᾶς, ἐν ἣ ἐν τῷ ὑπουργείῳ ὑπάρχουσι κυρίαί, ἐν τῷ κοινοβουλίῳ κυρίαί, εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον κυρίαί δικασταί καὶ εἰσπραγεῖς, ἐν ἐνὶ λόγῳ κυρίαί μετὰ κυρίων διευθύνουσι τὰ πάντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἡ ἐξουσία εὐρίσκειται ἐξίσου μερισμένη εἰς ἀμφοτέρων τῶν γενῶν τὰς χεῖρας. Οὕτω προσεβλήθη ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἧτις ἀνήρπασεν αὐτὸν τὸ συμβᾶν ἐποίησε μικρὰν ἀντύπωσιν καθ' ὅτι δὲν ἐπεριμένονεν συνεπειὰς τόσον ὀλεθρίας. Διατάχθη ἐν τούτοις ὑπὸ τῶν ἱατρῶν τῆς Κόρκ νὰ μεταβῆ εἰς Δουβλίον ὅπως συμβουλευθῆ τοὺς ἱατροὺς τῆς πρωτεύουσος τῆς Ἰρλανδίας. Οἱ δόκτορες Βάρκερ καὶ Λάβεν τὸν εἶχον παρακινήσει εἰς τοῦτο. Ἀμα ἀρίθνη καὶ ἐξητάσθη ὑπὸ τοῦ Ἀγάμ, ἡ ἀσθενεία του ἐθεωρήθη ἀνίατος. Τοῦτο συνέβη τὴν δευτέραν, 28ην τοῦ παρελθόντος μηνός· τὴν τρίτην ἦτο καλλίτερον καὶ συνδιελέχθη ὀλίγον μετὰ τοῦ γυναικαδέλφου του ἀρχιδικαστοῦ τῆς Ἰρλανδίας, ἀλλὰ τὴν παρασκευὴν τὸ ἐσπέρας προσβλήθει καὶ πάλιν ἐκ τῆς ἰδίας νόσου ἐξέπνευσε τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς ἐσπέρας. Περιέργος σύμπτωσις! Καὶ ὁ κ. Μπένισιχ ὁ προηγούμενος αὐτοῦ βουλευτῆς τῆς Κόρκ καὶ μέλος τοῦ φιλελληνικοῦ συλλόγου εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀσθενείας καὶ ἀποβιώσει.

Τοῦ κ. Μαγκουάερ τὴν ἀσθένειαν ἀποδίδω εἰς δύο αἰτίας· εἰς τὴν ὑπερβολικὴν διανοητικὴν του ἐργασίαν καὶ εἰς τὰς χρηματικὰς στενοχωρίας αὐ, ὅσον φιλοσοφικῶς καὶ ἀν' ὑλιστικῶς ἢ γενναία καρδίᾳ του, δὲν ἤδυνάτο ἀπόνως νὰ καταπέη. Παντὴρ οἰκογενεῖς πολυαριθμοῦ καὶ φέρων ἀεὶ ἐπὶ τῶν νώτων του τὰς ἀπαιτήσεις τῶν πτωχῶν Ἰρλανθῶν, μὴ δυνάμενος δὲ νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτοὺς ὅπως ἐπεθύμει, ἀν καὶ προθύμως ἀφιέρωσε τὸ ἥμισυ τοῦ βλακτικῶν του εἰς αὐτοὺς, μετὰ μελαγχολίας ἠσθάνετο ὅτι ὅσον τὸ ὄνομά του καθίστατο μεγαλειότερον τόσον ἡ θέσις του ἐδεινούτο. Μῆνας τινὰς πρὸ τῆς ἀσθενείας του οἱ φίλοι του πληρορορήθεντες τὰς στενοχωρίας του ἐνήργησαν ἐν Ἰρλανδίᾳ δημοσίαν συνδρομὴν καὶ συνέλεξαν σχεδὸν 6000 λίρας· ἐφαίνετο πολὺ εὐχαριστημένος διὰ τοῦτο. Ὅτε ὁ λόγος συνέπεσε περὶ τῆς συνδρομῆς ταύτης, προσέθεσε « ἡ ἠθικὴ εὐχαριστήσις τοιοῦτου δειγματος εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῶν συμπατριωτῶν ὑμῶν ἐστὶν οὐ μικρὰ ἱκανοποίησις διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν. — Μεγάλη, ἀπεκρίθη, μεγάλη ἠθικὴ εὐχαριστήσις! ἀλλ' ὅσον ἀεὶ τὸ πᾶν, ὡς ἦλθεν ἐφυγεν ἦτο ἴσον μετὰ τὰ χρέη μου. Τούλαχιστον τώρα τοιαῦτα δὲν ἔχω. » Μετ' ὀλίγον μειδιῶν ἐπρόσθεσε. — Δὲν νομίζεις ὅτι οἱ Ἕλληνας τῆς Ἀγγλίας ὠρεῖλον νὰ δρᾶζωσι τὴν εὐκαιρίαν καὶ μὴ προσφέρωσι μικρὸν τι δῶρον ἀπλουστάτης ἀξίας μετ' εὐχαριστηρίου ἐπιστολῆς δι' ὅσα ἔπραξα δι' ὑμᾶς; Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὅστις τσακίς ὠμίλησα εἰς τὸν

λέξον Παλμερστοῦνα παρακινῶν αὐτὸν νὰ παραχωρήσῃ τὰς νήσους πρὶν τῆς πτώσεως τοῦ Ὄθωνος; Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δὲν δύναμαι νὰ προβῶ. Ὅταν ποτὲ δημοσιευθῶσι τὰ ἐγγράφα τοῦ φιλελληνικοῦ συλλόγου, ὡς ἀνωτέρω ἀνέφερον, θέλει πεισθῆ τὸ ἔθνος ὅτι οἱ ἀληθῶς ἐργασθέντες διὰ τὴν ἔνωσιν καὶ τὸν νέον ὀρόνον οὔτε ἐνὸς εὐχαριστῶ δὲν ἠξιώθησαν. Εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μαγκουάερ ὁμολογῶ ὅτι εὐρέθην περιπεπλεγμένως. Μόνον ἐγὼ ἐγνωρίζον πόσον ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐμάχθη ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, μόνον ἐγὼ ἐγνωρίζον πόσον ἡ εὐγενὴς καρδίᾳ του, ὅμοια καθ' ὅλα τῆς τοῦ ἀθανάτου Βύρωνος, ἐπαλλεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ὅμως δὲν ἤδυνάμην εἰς τοῦτο ἐγὼ νὰ ἐνεργήσω διότι ἤμην ἀκατάλληλος. Παρ' ἡμῖν καὶ αἱ ὑπογραφαὶ συλλέγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐχὶ κατ' ἐκτίμησιν τοῦ σκοποῦ ἢ ἀτάκτου ἀλλ' ὅπως ὁ εἰς ὑποχρέωσιν τὸν προὔπογράψαντα φίλον του. Τοιαύτην ἰσχὺν πλέον δὲν εἶχον, ὥστε εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι μετὰ τὴν ἐκ Νεσοκιάστελ ἐπάνοδόν μου θέλω προσπαθῆσαι νὰ εὕρω τὸν κατὰλληλον ὁμογενῆ ὅπως ἐναγχοληθῆ εἰς τοῦτο. Φεῦ! ἐπέπρωτο ποτὲ πλέον νὰ μὴ ἴδω τοῦτον, καὶ ὅμως ὀφείλω κατὰ καθήκον ἱερὸν νὰ μνημονεύσω τὰ συμβᾶντα. Ἀς ἀρεθῆ τοῦλάχιστον εἰς τὰς εὐγενεῖς καρδίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν ν' ἀναγνωρίσωσι διὰ μιᾶς ἀπλῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὴν γῆρα του τὴν λύπην ἣν αἰσθάνονται ἀπολείσαντες τοιοῦτον εὐγενῆ φίλον καὶ προστάτην τῶν ἠθικῶν ἡμῶν συμφερόντων.

Μετὰ τὴν πομπὴν ἐνταφίσεως τοῦ νεκροῦ νέου ἤρξαντο συναδρομαί ἐν Ἰρλανδίᾳ ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας του, ὡς ἦδη δὲ πληροφόροῦμαι συνέλεχθησαν χιλιάδες τινὰς λιρῶν στεφλινῶν. Ὁ κ. Μαγκουάερ ἦτο ἴσως ὁ δημοτικώτερος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἰρλανδίας μετὰ τὸν ἀείμνηστον Ὀκονέλων, διότι ἦτο ἀπλοῦς, ἀφελῆς καὶ ὑποχρεωτικὸς δι' ὅλους ἄνευ ἐξαιρέσεως βαθμοῦ ἢ τίτλου, διότι ἦτο τόσον εὐγενὴς, περιποιητικὸς καὶ ἐντιμος πρὸς τὰς κυρίας ὡστε ἐν ἐκείστῃ οἰκογενεῖᾳ εἶχε μίαν ἄγνωστον φίλην ὑπερμαχοῦσαν αὐτοῦ. Τῇ ἀληθείᾳ τοιοῦτον ἱπποτικὸν ὄνομα εἶχεν ἀποκτισεὶ ὡστε ἐθεωρεῖτο ὁ ἐντελέστερος Τζέντελμάν. Προικισμένος δὲ δι' εὐρακαίους λόγους καὶ μεγαλοφυΐας, γονίμου καὶ καλλιέργημένης φαντασίας, παρίστατο ἀν' οὐχί Ἀδωνίς τὴν ὕψιν, ὁ ἐλευστικώτερος ὅμως τῶν ἀνδρῶν. Καὶ ὅμως ὁ διακεκριμένος οὗτος ρήτωρ ἐκλίνε πρὸς τὴν μελαγχολίαν καὶ ἀπέφευγε τὰς συναναστροφάς. Ἀπεσύρετο εἰς τὰ δωμάτια τοῦ ὡς κατεχόμενος ὑπ' ἀναβραζούσης φοιβεληψίας καὶ ἐδούλειτο εἰς τὴν ἐργασίαν ὡς τὴν μόνην παραμυθίαν τῆς ψυχῆς διὰ θέσεως καὶ τῶν στενοχωριῶν του.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐσπερινὴν συναναστροφήν τῆς κυρίας Γλάδστονως, διερχόμενος ταχέως πρὸ τῶν δωματίων του, ἀνέβη εἰς αὐτὰ. Εὗρον αὐτὸν ἐνδουμένον διὰ τὸν χορὸν: « Αἴ! ἔβιδον ὅτι ἤδυνάμην νὰ μὴ ἐπήγαινα· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ πράξω τούτο, » διότι εἶνε ἡ τελευταία ἐσπερὶς τοῦ ἔτους τούτου » μὲ εἶπε, » καὶ διότι μέλλω ν' ἀγωνισθῶ ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας τὸ προσεχὲς » ἔτος. » Σὺν τοῖς λόγοις περιεβλήθη τὸν κοινοῦ τῆς του, ἔπαυσε τοῦ ἐνδύεσθαι καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ ἔδρας. Περὶ διαφόρων ἡμῶν διαλεγόμενων, ἡ ὥρα προσέβαινε πρὸς τὸ μεσονύκτιον· πολλὰκις τῷ ὑπενθύμισα ὅτι ὤφειλε νὰ ἐνδύθῃ ὅπως ἀπέλθῃ. « Ἐγχομεν και-

ρόν », ἔλεγεν. Ἡ συζήτησις ἦν προὐκαλεσεν ἦτο ζωηροτάτη ἐπὶ τοῦ ἐξῆς παραδόξου θέματος « Διὰ τί εἰς μυθιστοριογράφους νὰ μὴ » δύναται νὰ γράψῃ καὶ ἐξαικονίσῃ τοὺς ἥρωάς του καὶ τὰ συμ- » βῆντα τῆς κοινωνίας ὅπως ἀπαντᾷ ταῦτα εἰς τὸν κόσμον δια- » πρατόμενα, ἀλλ' ὀφείλει πάντοτε νὰ ἐπιχρῆζῃ μὲ ἠθικὴν ταῦτα, » νὰ καλύπτῃ δι' αὐτῆς τὰς ἀληθεῖς ἀσχημοσύνας τῶν ἠρώων » καὶ διαστρέψῃ τὴν ἀληθειαν καταλήγων μὲ ἠθικὸν τέλος καὶ » οὐχί ὅπως διαπράττονται ἐν τῷ κόσμῳ; Ἡδυνάμεθα τότε νὰ » γράψωμεν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀτόμων ἧτις, παρὰ τῇ ἱστορίᾳ τῶν » ἔθνων, ἤθελε φωτίζει περισσότερον περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτή- » ρος καὶ τῆς ἰδιοσυγκρασίας τῶν λαῶν. »

— Διότι, εἶπον, ἂν ἔδοιοροῦντες ἐντὸς τοῦ Λονδίνου οἱ μυθιστοριογράφοι ἕκαστος πρὸς μίαν διαφόρον συνοικίαν θελήσωσι πιστῶς ν' ἀντιγράψωσι τοὺς ἐνδικαιτωμένους ἐν αὐταῖς χαρακτήρας, τὰς οἰκιακὰς καὶ ἐρωτικὰς πλεκτάνας, τὰς πράξεις των πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου ἢ πρὸς πλουτισμὸν αὐτῶν, τότε τῆς κινῆσις ὑπερπλεοναζούσης τῆς ἀρετῆς, τῆς διαφθορᾶς ὑπερχειρῆς τῆς σεμνότητος, ἦθελον ἀνακρανῆ τσακίτη σκανδαλώδη ἱστορήματα, ὥστε οὐδεὶς ἦθελε τ' ἀναγνώσει καὶ ἦθελον ἀποκαρθεῖν τὸν ἐνάρτεον καὶ διαρθεῖρει τὴν κοινωνίαν ἀντὶ νὰ τὴν ἠθικοποιήσωσι.

— Τὸ ἐναντίον! Δὲν εἶνε ἐπόμενον ὅτι ὁ ἀναγινώσκων ἢ ἀντιγράφων τὰ διαπρατόμενα τῆς κοινωνίας κατὰ λαμβάνει κλίσειν, οἰαοῦντο τῆς καὶ ἂν ὤσι τὰ πάθη του, νὰ μιμηθῆ ταῦτα. Ἡ ἐρῆθὴ κρίσις, ἂν ὀχι οἱ νόμοι, ἧτις ἐπιπολάζει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην αἴσθησιν, ὡς ὁ κοινὸς νοῦς εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, θέλει τὸν ἀποτρέπει ἐκ τούτου. Τούναντίον φρονῶ ὅτι, ἂν κατορθωθῆ νὰ ἀφαιρεθῆ ἡ παιδικὴ ἡλικία ἐκ τῶν νέων ἀμφοτέρων τῶν γενῶν καὶ ἂν τοὺς ἐπιτρέψωμεν νὰ μάθωσι καὶ πληροφρηθῶσι διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τοιοῦτων, ὅτι ἀκολούθως θέλωσι μάθει προδικουσίας τῆς ἡλικίας διὰ τῶν ἰδίων παθημάτων καὶ τῆς παύρας, καὶ συγχρόνως διδάσκωμεν αὐτοὺς τὰς ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς καὶ ἐμβάλωμεν αὐτὰς εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν, θέλωμεν τοὺς ἀπαλλάξαι ἐκ τῶν παγίδων, ἐκ τῶν δόλων καὶ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων, εἰς ἃ ἡ ἀγνοήτης, ἡ ἀμάρθεια, ἡ ἀπειρία καὶ ἡ ἀθώοτης ρίπτουσιν ἀκουσίως ὑπὸ τῶν κακῶν καὶ διαβολῶν παγιδευμένους. Διὰ νὰ θεραπεύσῃ μίαν ἀσθένειαν τῆς κοινωνίας ἔχει ἀνάγκη τῆς ἐρῆθης διαγνώσεως αὐτῆς. Ἴνα μὴ καταστῆ ὁ ἀθῶος ὄμμα, ὀφείλει νὰ γνωρῆζῃ πάντα τὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ πρὸ πάντων νὰ γινώσκῃ τὰ γεγονότα πρὸ τῶν ἰδανικῶν ἐκείνων ἀρετῶν αἰτινας, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, μόνον εἰς τὴν φαντασίαν τῶν μυθιστοριογράφων ὑπάρχουσιν. Ὁ μυθιστοριογράφος, ὁ ἀντιγράφων τὰς ἀληθεῖς ἱστορίας τῆς κοινωνίας, ὅποιον λαμπρὸν στάδιον δὲν ἔχει τότε ὅπως φέρῃ τὰς ὑγιεῖς αὐτοῦ κρίσεις, ὅπως σιτηματίσῃ τοὺς αὐτοσυρροῦς, διεγερῆ τὸν οἶκτον καὶ τὴν συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν θυμάτων, καὶ τὸν ἀληθῆ τρέμον κατὰ τῆς κακίας εἰς τοῦ ἀναγνώστου τὸν νοῦν, ἐσις ἐναποθέτων τὸ σύγγραμμά του θέλει πέσει εἰς βλαβεῖς σκέψεις ὡς ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἱστορίαν, διότι αἰσθάνεται ὅτι ἀναγινώσκει γεγονότα τι καὶ οὐχί τῆς φαντασίας προ- ἰόν. Τὰ τοιαῦτα συγγράμματα θέλωσιν εὐρίσκει περισσότερους ἀναγνώστους ἢ τὰ μυθιστορήματα. Ἀποδείξτε αἱ ἐφημερίδες Ἀμα

έφημερίς τις περιγράφει ένα φόνον, εν διαζύγιον, μίαν έρωτικὴν πλεκτάνην, εν κακούργημα, έκτακτον τι τῆς κοινωνίας, εύρίσκει περισσοτέρως αναγνώστας καὶ τὰ κυκλοφοροῦντα φύλλα τῆς διπλοσιάζονται. Θέλεις περισσοτέραν ἀπόδειξιν τῆς δίκης τῶν Βούλων, λόρδου Κλίντωνος καὶ τῶν λοιπῶν μετεμριεσμένων νεανιῶν εἰς κοράσια; Ὑπῆρξε μᾶλλον ἀηδὴς δίκη ἐκείνης; καὶ ἔμως δεῖξόν μοι ένα παιῖδα ἢ μίαν νέαν, ἣτις δὲν τὴν γνωρίζει καὶ δὲν ἀνέγνωσε μετὰ περισσοτέρας ἀπληστίας ἢ τὰ ἠθικὰ μυστηριώματα τῆς Λαίδυ Μόργγκεν.

Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῆ ἑποῖον σκᾶδιον ἀμυρισθησέων παρέχει παρομοία συζήτησις ἢ νύξ προέβη καὶ ὁ μακκαρίτης μόλις μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ἐνεδύθη ὅπως ἐξέλθωμεν. Ἡ θαρινὴ νύξ ἦτο λαμπρά· τὸν συνώδευσα μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ πρωθυπουργοῦ, εἶτα δὲ μετέβην εἰς τὸν Σύλλογον τῆς Μεταρρυθμίσεως. Δὲν εἶχε περᾶθαι μία ὥρα καὶ ὁ Μαγκουάερ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου.— Τόσον ταχέως; ἠρώτησα.— Ὁ, προσηρόρευσα τὴν κυρίαν Γλάδστονως, ἀνιήλαξεν δύο ἢ τρεῖς λέξεις μετ' αὐτῆς καὶ τοῦ κ. Γλάδστονως, ἀλλὰ τὸ πλῆθος, ὁ κάκυστος, ὁ πληθυσμὸς παρ' ὀλίγον νὰ με πνίξωσι καὶ ἐξῆλθον ἀόρατος. Ἡλθον ἐδῶ νὰ λάθω ἐν τέττον καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου.... Ὅα γράψω τοῦλάχιστον μέχρι τῆς πέμπτης ὥρας τῆς πρωίας... Ἐγὼ τὴν ἔργασίαν!

Τὴν αὐτὴν μελαγχολικὴν διάθεσιν παρετήρησα εἰς αὐτὸν εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις. Τῷ 1864 εἶχεν ἐλλειχθῆ πρόεδρος τοῦ δραματικοῦ συμποσίου, τοῦ ἐτησίως διδομένου ἐν Λονδίῳ πρὸς συνδρομὴν τῶν πασχόντων καὶ πασχουσῶν ἠθοποιῶν τῶν μὴ δυναμένων ἐνεκα ἀθηνείας ν' ἀνέλθωσι πλέον τὴν σκηνήν. Οἱ περιφανέστεροι ἠθοποιοὶ τῶν θεάτρων τοῦ Λονδίνου, αἱ μᾶλλον πεφημισμένοι κωμῶδοι συνήθως πρερυρίκονταν ἐν αὐτῷ. Εἶνε ἄνευ υπερβολῆς τὸ ζωηρότερον καὶ εὐθυμότερον θεᾶμα. Οἱ ἠθοποιοὶ ἀμροτέρων τῶν φύλων φυσικῶς εἶνε εὐθυμοί, φιλομεταδεῖς, πληθεῖς ἀγχινοίας, ἐτοιμότερος καὶ ταμεία ἀνεκδότων. Ἡ μνήμη τῶν εἶναι πλήρης ἐξ ἀποσπασμάτων ποιήσεων τῶν περιφανεστέρων ποιητῶν, ἐκ λογοπαιγιῶν τῶν κωμῶδιῶν ἢ τραγωιδιῶν τῶν ἀρίστων δραματοποιῶν κρείπει νὰ ἦνε τις ἐνήμερος εἰς ὅλα ἐν τῇ συναναστροφῇ αὐτῶν ὅπως μὴ φανῆ υποδεέστερος αὐτῶν. Δεχθεὶς ὁ κύριος Μαγκουάερ τὴν προεδρίαν, μοὶ ἔρχεσεν ὅπως πρερυρεθῶ καὶ ἐγὼ. Τὸ γεῦμα ἦτο ἐκ τῶν λαμπροτέρων καὶ οὐδέποτε ὁ Μαγκουάερ ὠμίλησε μετὰ μεγαλειότηρας εὐρηχθείας. Ἐπαίξε, κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον, τὴν ἡμετέραν μυθολογίαν εἰς τὰ δάκτυλά του, πλὴν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὡς ἄλλος Ἀπόλλων ἀνῆλθε καὶ κατήλθε τὸν Περνασσὸν ἐν μέσῳ τῶν λαμπροτέρων νυμφῶν. Ἡ κ. Στέρλιγγ, ἡ γνωστὴ ἠθοποιός, ἀπήντησεν ἐπαξίως εἰς τὸν λόγον του καὶ τὸ γεῦμα περὶ τὸ μεσονυκτικὸν κατέληξεν εἰς εὐθυμότερον χορὸν. Ὁ εἶνος ἐξῆψε τὸν αἶστρον τῶν πρερυρισκομένων. Τοιοῦτον θεᾶμα σπανίως τις βλέπει. Αἱ συναναστροφαὶ τῶν ἀνωτάτων τάξεων φέρουσιν ὡς σφραγίδά των τὸν πηληκισμόν· αἱ συναναστροφαὶ τῶν δημοσίων χορῶν τοῦ Ἀργαίλ καὶ Ὁξφόρδ τὴν ἀναίθειαν καὶ ἀσελγειαν· ἀλλ' ἐνταῦθα σφραγὶς ὑπῆρχε τὸ φυσικὸν καὶ ἀρελές, τόσον σπάνιον ἐν Λονδίῳ, ἐνθα ἡ υποκριτικὴ ἐθιμοταξία τὰ πάντα καταπνίγει. Τὰ τέκνα τοῦ

θεάτρου ἦσαν τὰ τέκνα τῆς φύσεως. Ὁ κ. Μαγκουάερ, ἐννοητέον, ἦτο ὁ ἥρωας τῆς νυκτός. Ἐν τούτοις μόλις ὁ χορὸς ἤρξατο, πλησιάζας, μοὶ εἶπεν, ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀναχωρήσῃ.— Τώρα εἶνε τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς νυκτός, εἶπον, ἄς μείνωμεν μικρὸν τι ἔτι.— Πῶς! ἡ ταραχὴ αὐτῆ δὲν χαλαρώνει τὰ ἰδικά σου νεῦρα;... Ἄν θέλῃς, μείνον, ἐγὼ ὁμῶς θὰ ἀπέλθω. Ἐλθέ νὰ ἐξαπλωθῶμεν καὶ συνδιαλεχθῶμεν εἰς τὰ δωμάτιά μου. Εἰς μάτην ἐζήτησα νὰ τὸν καταπέσω νὰ μείνῃ ὀλίγον εἰσέτι. Μὴ δυνάμενος ν' ἀρνηθῶ τίποτε αὐτῷ μετέβην εἰς τὰ παρὰ τῷ κοινοβουλίῳ δωμάτιά του. Ἐφαίνετο τόσον εὐτυχῆς εἰς τὴν μοναξίαν ταύτην, ἐξερχόμενος ἐκ μιᾶς τοιαύτης λαμπρᾶς χορείας, ἐν ἧ, ὡς εἶπον, ἦτο ὁ ἥρωας. Πιθανὸν νὰ μὴ ἦτο τοιοῦτος ἐὰν ἠπόρει, ἢ δὲ υγεία του οὐδέποτε θὰ ἔπαυε τοσοῦτον. Ἡναγκασμένος νὰ διακμήνῃ ἐπὶ ἑξ μῆνας κατ' ἔτος ἐν Λονδίῳ μακρὰν τῆς πολυαίθμου εἰκαγενείας του, κατοικούσης ἐν Ἴρλανδία καὶ μὴ δυναμένης νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἀνὴρ δὲ μεγίστης ἠθικῆς καὶ κηδόμενος εἰς ἔπακρον τοῦ ὀνόματός του, ἐλπίζων δὲ ὅτι βραχέως ἢ ταχέως ἤθελεν ἀνέλθει τὴν ἐξουσίαν, ὅπερ ἀναμφιδόλως θὰ ἐγίνετο, ἂν ὁ ἄωρος θάνατος δὲν τὸν ἀνῆραξε, διήρχετο τὰς ὥρας τῆς ἀναξωρονησείας του εἰς ἄσκον βυθιζόμενος γραφικὴν ἔργασίαν. Τοῦτο εἶνε ἄλλοτιον. Οἱ ἐργαζόμενοι νόες ἔχουν ἀνάγκην ἀναξωρονησείας καὶ τοιαύτην μόνην παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ δύναμει νὰ εὐρωμεν. Ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του δὲν ἦσαν ἐκεῖ νὰ τὸν ἀπαλαξῶσι καὶ διακώψωσι τὴν ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀπορρόφησιν τῶν τε νεαρῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων του, οὔτε νὰ διασκεδάσωσιν ἐπὶ τινος ὥρας τὸν τοιοῦτον βίον, ὅστις συνήθως ρίπτει τὸν νεαρὸν ἄνθρωπον εἰς μεταφυσικοὺς ρεμβασμούς καὶ σκέψεις. Ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ δὲν γίνεται ἀνώτερος, δὲν ἐμπνέει βαθύτερον σέβας, γινόμενος σπανιώτερος καὶ βαρύτερος ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Αἱ πράξεις μας μεγαλύνουσι τ' ὄνομα ἡμῶν καὶ οὐχὶ τὸ σκυθρωπον τῆς φυσιογνωμίας μας. Ὁ κ. Μαγκουάερ ἀπεσῦρετο μόνον καὶ μόνον, διότι ἡ ἔργασία του ἦτο ἀνωτέρη τοῦ χρόνου καὶ δι' ἀνθρώπινον σῶμα, ἀδύνατον δὲ νὰ προφύσῃ τοῦ ἀνθρώπου ὅσον γόργος καὶ ἂν ἐπλάσθη. Ἐν τούτοις ὁ ἀποθνήσκων ἥρωας ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης μετὰ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας ὑπὲρ πατριδος μαχόμενος, δὲν ἀποθνήσκει ἐνδοξότερον τοῦ ὑπὲρ πατριδος ἀποθνήσκοντος μετὰ τὸν κάλαμον εἰς τοὺς δακτύλους.

Ἰμεῖς δὲ, ὦ Ἕλληνας, ἄς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ κ. Μαγκουάερ μετὰ τῶν πολλῶν μαχῶν τοῦ βίου του συνεχρότησε τρεῖς μεγὰς ὑπὲρ ἡμῶν ἐθριαμβεύσε καὶ εἰς τὰς τρεῖς καὶ ἔτρεσε δι' ἡμᾶς τὰ ἴδια αἰσθήματα τοῦ Γεωργίου Κάνιγκος καὶ τοῦ λόρδου Βύρνογος. Ἡ Ἑλλάς διὰ τοῦ θανάτου του στερεῖται ἐνὸς τῶν ὀλιγίστων, ἀρίστων καὶ προθυμοτάτων φίλων τῆς Μεμονωμένης, ὡς εὐρίσκειται σήμερον ἢ Ἑλλάς, οὐδέλως διατάξω νὰ εἶπω ἐτι ἀπώλεσε τὴν τρίτην μεγάλην στήλην τῆς κατὰ τὰ ἔσχατα ταῦτα δώδεκα ἔτη. Ὁ σὶρ Θωμᾶς Οὐάις, ὁ κύριος Κεβδὲν καὶ ὁ Μαγκουάερ ἐνόσω ἔζων, οἱ ψευδοκατήγοροι αὐτῆς ἀνέβην καὶ ἀποινοὶ δὲν ἠδύνατο νὰ διαστρέψωσι τὴν ἀλήθειαν. Στρέψω τὰ βλέμματά μου ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου καὶ μετὰ τῶν φίλελλήνων δὲν δύναμαι νὰ εὐρω ἕνα ἀναδεχθῶσέμενον ὑπὲρ ἡμῶν τὴν πλὴν ἐπαξίως καὶ διὰ τῆς αὐτῆς εὐλικρινείας. Πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδία ἄς ἐννοήσῃ πόσον οφείλει νὰ πενθήσῃ διὰ τὴν ἐθνικὴν ταύτην δυστυχίαν. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ἀμυριβάλλω ἂν ὁ χρόνος δύναται ποτε νὰ ἐξαλείψῃ ἐκ τῆς μνήμης μου τὸν ἄνδρα.— Σ. Ε.

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων.)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΒΟΥΤΗΚΤΡΙΑΙ

Εἰς μέρος τι τῆς Αὐστραλίας αἱ γυναῖκες εἶνε τόσον περίφημοι κολυμβηταὶ καὶ καταδύται ὥστε ἁμοιβάζουσι πρὸς ἀμφοβία.

Τὸ περιεργον εἶνε, ὅτι δύναται ὄχι μόνον νὰ κολυμβῶσιν καὶ νὰ βουτῶσιν καλῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ μένουν ὑπὸ τὰ ὕδατα ὅσον ὥραν ὀλίγον καὶ νὰ συλλαμβάνουν διὰ τῶν χειρῶν ὀψάρια, ἐκ τῶν ὁποίων κυρίως τρέφονται αἱ οἰκογένειαι των.

« Πηλλᾶκις, λέγει περιηγητὴς τις, αἱ γυναῖκες αὐταὶ φαίνον-

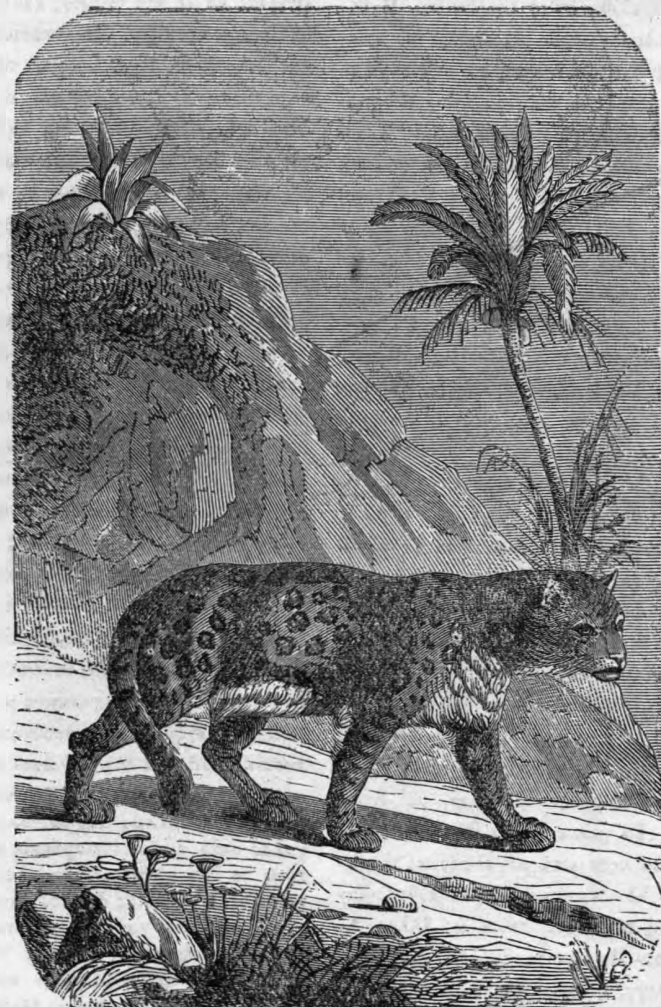
ται περιπλεύουσαι ὡς νῆσαι (πάπαι) τὴν παραλίαν, συχνάκις θέτουσαι τὴν κεφαλὴν των ὑπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ κυττάζουσαι ἕνα ἴδωσι κανένα ἰχθύον· εὐθὺς δὲ ἀφροῦ παρατηρήσουν τοιοῦτον, καταδύουν ὡς βολίς καὶ συλλαμβάνουσαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ράχως, ἀνέρχονται καὶ παραδίδουσιν αὐτὸν εἰς τὰς συντροφούς των. Τὰ θαλάσσια φυτὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γέμουσιν αἱ παραλῖαι ἐκείναι καὶ τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, δὲν τὰς ἐμποδίζουσι ποτῶς· διότι εἶνε τόσον ἐπιτήδειαι, ὥστε παραμερίζουσι τοὺς κλώνους των εὐκολώτατα.

Ο ΠΑΝΘΗΡ.

Ὁ πάνθηρ ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ἁμοιβάζει πρὸς μεγαλόσωμον μολοσσόν, ἔχων μόνον τὰς κνήμας βραχυτέρας. Τὸ βλέμμα του εἶνε ἀγριον, τὸ βᾶδισμα τοῦ ὀρμητικόν καὶ τὸ ὕψος του ἀνήσυχον. Ἐχει γλώσσαν τραχείαν καὶ ὀδόντας ἰσχυροὺς καὶ ὀξεῖς. Τὸ πρὸς τὴν ράχιν φαῖον αὐτοῦ γερῶμα καὶ ὑπόλευκον ὑπὸ τὴν κοιλίαν εἶνε κατὰστικτον ὑπὸ μεγάλων μελαινῶν κηλίδων, κυκλοστερῶν ἢ ὠσειδῶν, κενχωρισμένων τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δέ. Αἱ κηλίδες αὐταὶ κατὰ τὴν ράχιν εἶνε κεναὶ ἐν τῷ μέσῳ ἢ ἔχουσιν ἐν ἡ πολλὰ μικρὰ μελανὰ στίγματα. Ἡ οὐρά του, ἔχουσα μῆκος ὀχθηκοντα περίπου ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, καλύπτεται ὑπὸ δακτυλίων μακρῶν καὶ λευκῶν ἐναλλάξ.

Τὸ ζῶον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται μόνον εἰς τὰς θερμότερας χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, κατοικεῖ ἐντὸς τῶν πυκνῶν δασῶν, πλησιάζει εἰς τὰς μεμονωμένας οἰκίας, ὅπως συλλαβὴ αἴφνης τὰ περὶ αὐτῆς ζῶα, καὶ σπανίως προσβάλλει τὸν ἄνθρωπον· καίτοι δὲ τοσούτην ἔχοντα ὑγρωδία, τὸν δαμάζουσι καὶ τὸν γυμνάζουσι διὰ τὸ κυνήγιον.

Ἰπὸργεὶ καὶ τοὶ εἶδος πάνθηρος ἔλωσ μελανοῦ, λίαν σπάνιον. Τοιοῦτος πάνθηρ εὐρίσκειται εἰς τὸ Θηριότροφεῖον τοῦ ἐν Παρισίῳ μουσεῖου τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.



Πάνθηρ.

Ἐργα ἰσχυρὸν ἀμυντικὸν ὄπλον, διότι ὅταν διώκηται ὑπὸ τῶν κυνῶν, φωνεῖ πολλοὺς πρὶν ἢ ἐξυνηθῆ καὶ, ἐὰν τὸ πυρεδῶλον τοῦ κυνήσου δὲν ἦνε πρὸχειρον, ἀποκρούει τοὺς κύνες καὶ ἀκροβύγει.

Ἄλλο εἶδος τῶν ζῶων τούτων εἶνε ἡ εὐχόρη, μικρόσωμος αἰγίγρος τῆς νοτίου Ἀφρικῆς. Φυλομένην τὸν ἄνθρωπον ἐάν

Η ΟΡΥΞ.

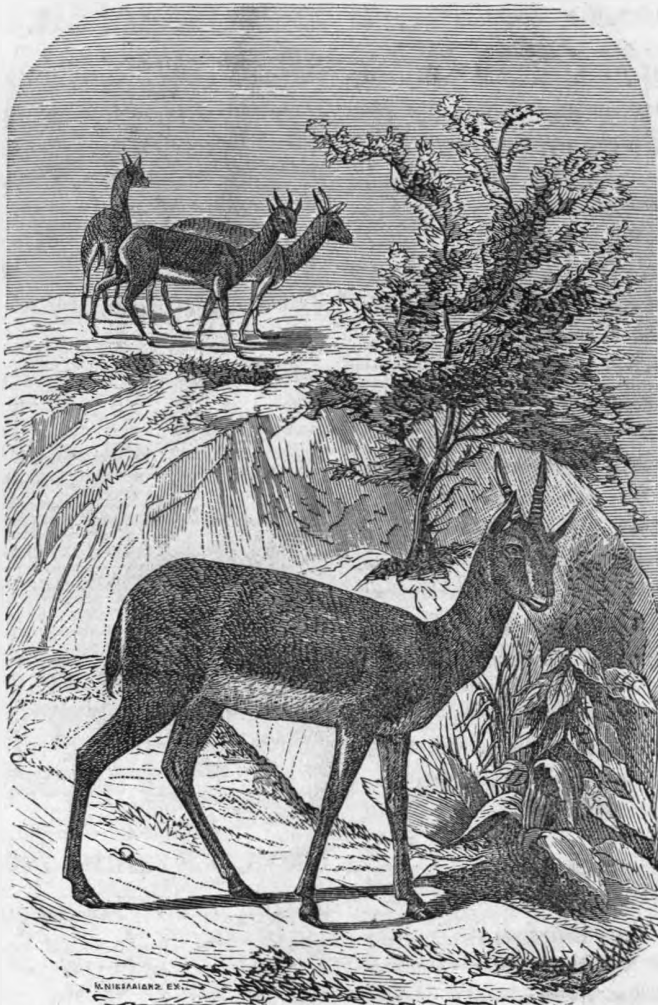
Τὸ ζῶον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν συνομοταξίαν τῶν σπονδυλωτῶν τὴν ὁμοταξίαν τῶν θηλαστικῶν, τὴν τάξιν τῶν μηρυκαζόντων καὶ τὴν φυλὴν τῶν ταυροειδῶν. Οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσιν αὐτὸ Gazelle, τὴν ὁποίαν λέξιν καὶ οἱ ἡμέτεροι μεταχειρίζονται πολυλακίς, ἔγρουσαν, ὡς ἀναφέρουσιν οἱ λεξικογράφοι, τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τῆς Ἀραβ. λέξεως gazal. Παρ' ἡμῶν κοινῶς λέγεται αἰγίγρος· ἡ δὲ λέξις ὄρυξ εἶνε λέξις τοῦ Ἡρδότη.

Ἡ ὄρυξ, ζῶον τῆς νοτίου Ἀφρικῆς καὶ τῆς νοτίου Ἀσίας, κατὰ τοὺς κυνηγούς εἶνε εὐτολμοτάτη, διότι ἐκδιυλεῖται καὶ αὐτὸν τὸν λέοντα. Ὅταν ἴσῃ αὐτὸν ἐτοιμαζόμενον νὰ πηδήσῃ κατ' αὐτῆς, ταπεινοὶ τὴν κεφαλὴν καὶ δέχεται τὸν λέοντα ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀξέων κεράτων τῆς. Πολλάκις ὁ τιναγμὸς τὴν καταστρέφει, ἀλλὰ καὶ ὁ λέων συναποθνήσκει μετ' αὐτῆς. Σκελετοὶ τοιοῦτου συμπλέγματος εὐρέθησαν ἐπὶ πολλῶν πεδίων. Ἡ ὄρυξ εἶνε τὸ ὠραιότατον ζῶον τοῦ εἴδους τῆς. Ἐχουσα τὴν χαίτην ὀρθήν, τὴν οὐρὰν μελαιναν καὶ εἰς λάβρον λήγρουσαν, εἶνε ρωμαλέα, εὐσωμος καὶ εὐγενὴς τὰς κινήσεις. Τὰ ὀξεῖα κέρατα εἶνε εἰς τὴν

ἀπαντήση ἴχνη αὐτοῦ, οὐδέποτε περιπατεῖ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ κάμνει πῆδημα 10—12 ποδῶν τὸ ὕψος καὶ 15 τὸ μήκος, ταῦτο-χρόνως δὲ κυροῖ τὰ πόδια καὶ ὄλως ἔκτακτον τρόπον ἕνεκα τῶν σκιρτημάτων τούτων ὠνομάσθη Ε Ὑ Χ Ὁ Ρ Η .

Ἄλλο εἶδος εἶνε ἡ κ ε μ α ς , ἡ τοσοῦτον περιώνυμος εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ποίησιν, ἣτις κατοικεῖ τὴν Ἀραβίαν καὶ Συρίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶνε πολὺ μεγάλοι, μέλανες καὶ στίλβοντες, ὥστε οἱ ποιηταὶ συγκρίνουσι πολλὰκις τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς γυναίκος πρὸς τοὺς τῆς κεφαλῆς, ὡς ὁ Ὅμηρος τὸ ἐπίθετον β ο ὦ π ι ς ἀποδίδει πάντοτε εἰς τὰς θεάς Ἥραν καὶ Ἀθηναίαν. Νέα τιθασεύεται εὐκόλως. Ἡ ταχύτης τῆς εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ θηρευτικοὶ κύνες δὲν δύνανται νὰ τὴν φθάσωσιν. Οἱ κυνηγοὶ ἀναγκάζονται νὰ μεταχειρίζονται ἰέρακας, οἵτινες ἐξασκοῦνται εἰς τὸ νὰ κυτώσι τὴν κεφαλὴν τῆς κεφαλῆς, ὥστε νὰ τὴν συνταράττωσι καὶ βραδύωσιν ἐν τούτῳ δὲ οἱ κύνες πλησιάζουσι καὶ τὴν συλλαμβάνουσιν εἰς διάφορα μέρη τῆς Συρίας τὰς συλλαμβάνουσι διὰ λάκκων.

Τὸ ὕψος τῆς κεφαλῆς εἶνε ἐνὸς ποδὸς καὶ ἑννέα δακτύλων. Ἡ κυρίως α ἱ γ α γ ρ ο ς ἀπαντᾷται καὶ τὰς ὀρεινὰς χώρας, ἰδίως δὲ εἰς τὰς Ἄλπεις τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς δυτικῆς Ἀσίας. Διακρίβει τὸ πλείστον ἐπὶ ὕψηλοτάτων κορυφῶν, δεικνύει θαυμαστὴν εὐκινησίαν καὶ πηδᾷ μετ' ἀσφαλείας καὶ βεβαιότητος ἐπὶ θέσεων, ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς μάλιστα διακρίνει μέρους διὰ τοὺς πόδας τῆς. Οἱ κυνηγοὶ τῶν ἀιγῶν ἐκτίθενται εἰς μεγάλους κινδύνους καὶ κινδυνώσιν, καὶ ἑκάστην στιγμήν κινδυνεύουσι νὰ καταπέσωσιν ἀπὸ τρομερῶν κρημνῶν καὶ νὰ γίνωσι θύμα τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους, καὶ ὁμοίως δὲν ἀπαυδῶσιν φαίνεται ὅτι τὸ κυνήγιον τοῦτο ἔχει μαγευτικὴν τινὰ δύναμιν. Ὅλοι οἱ ὁμοίως ἐκφεύγουσι τοὺς περιφοιχίζοντας σκύλους κινδύνους. Τοῦ δέρματος τῆς αἰγῶν ταύτης κάμνουσι χρῆσιν οἱ ὑποδηματοποιοὶ, ὡς εἶπομεν καὶ ἐν σελ. 96.



Ἡ ὄρειος.

(Ἐκ τῆς Ζωολ. II. Ψαρά.)

ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΥ.

Ἡ πολυτιμία ἐφευρέσεως τοῦ τηλεγράφου, ὁ τόσον ἀπλοῦς αὐτοῦ μηχανισμὸς, ὁ τόσον ἐντελὸς καὶ τόσον ἀπείρου ὠφελείας, ἀρεῖται τῷ ἀββᾷ Σιάππῃ (Chappe) ἀνδρὶ λίαν πεπαιδευμένῳ μέν, πνευματώδει καὶ φιλοκάλῳ, ἀλλὰ δυστυχῶς διὰ τε ἐκείτον καὶ τὴν ἐπιστημὴν λίαν παραδεδομένῳ εἰς τὴν πόσιν τοῦ οἴνου. Εἰς τὸν ἄνδρα λοιπὸν τούτον ἀρεῖλομεν ταύτην τὴν τέχνην τοῦ μεταφέρειν διὰ τοῦ ἀέρος μετὰ ταχύτητος, μετ' ἧς ἡ πτῆρις τοῦ πτηνοῦ καὶ ἡ διάδοσις τοῦ ἤχου δὲν δύνανται νὰ συγκριθῶσι, τοῦ διατρέχειν δι' ἀμοιβαίων συγκοινωνιῶν τὴν εὐρύτεραν χώραν ἐν λεπτοῖς τισι, τὴν ἀρχαίαν ἤπειρον ἐν τισιν ὥραις, καὶ τὸν

κόσμον ὅλον κατ' ἑλασσον ἡμέρας, ἐὰν ὁ ὠκεανὸς δὲν ἀντίστατο διὰ τῆς εὐρύτητός του.

Ὁ ἀββᾷ Σιάππης ἐτήρησε τὸ μυστικὸν τοῦ ἐπὶ δύο ἔτη, φοβούμενος τὴν δυναμένην νὰ προσέλθῃ ἐκ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εὐθύνην ἀπέναντι τῆς ἐπανστατικῆς κυβερνήσεως.

Ὁ φίλος αὐτοῦ Ρόβερτσων ἐπιβεβηκὸς ἐν τοῖς ἀπονημο-εὐλακτιν αὐτοῦ. ὅτι ὁ ἀββᾷ Σιάππης εὗρε τὰς λεπτομερείας τῆς μεθόδου τοῦ ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, γνωστοῦ ἐκ τῆς περιουσίας του ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ρωσίας, κατὰ διαταγὴν τῆς αυτοκρατορικῆς Αἰκατερίνης. Ἰσως δὲ αἱ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν περικῶν ἀνημμέναι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ δάδες, ὅπως χρησιμεύουσιν ὡς σημεῖα ἐν κρημνῶν πολέμου, ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πρώτην ἰδέαν.

« Αἱ παρακλήσεις μου, » λέγει ὁ Ρόβερτσων, « κάποτε τὸν ἀββᾷ Σιάππην νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὥρμαιν αὐτοῦ ἀνακάλυψιν συνώδευσα μάλιστα αὐτὸν τῇ 22 Μαρτίου 1792 εἰς τὸ ἀεροατρίον » (barre de la Conventi-on) τοῦ ἔθνους, καὶ πάλιν εἰς τὰ πρῶτα πειράματα, ἅτινα ἐγένοντο ἐν τινὶ κήρῳ τῆς

» Βελλεβίλλης (Belleville) »

Ἡ κυριώτερη αἰτία τῆς παραδοχῆς τοῦ τηλεγράφου ἦτο τὸ προτέρημα τοῦ δύνασθαι ἀνταποκρίνεσθαι ταχέως μετὰ τῶν μύλλον ἀπεμπικρυσμένων στρατῶν μας. Γνωστὸν πραγματικῶς, ὅτι ὁ ἀναγκαστικὸς διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ ἀναθεώρησιν τῶν σωμάτων

ἀπὸ μιᾶς θέσεως εἰς τὴν ἄλλην χρόνος δύναται νὰ ὑπολογισθῇ εἰς εἴκοσι δευτερόλεπτα ἐπὶ μύλλον.

Ὁ ἀββᾷ Σιάππης, ἐν ἀπῆλυσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν θρίαμβόν του, διότι ἔσχε δυστυχῆς τέλος, συνέπειαν τῶν ἀκράτων αὐτοῦ ἔξεων περὶ εἰς φρέαρ, ὅπου οἰκαμένοι τοῦ οἴνου τὸν εἶχον κωλύσει νὰ διακρίνη, ἀπόλωτο. Τὸ λίαν μέτριον μνημεῖον, ὅπου ἀνήγειραν αὐτῷ ἐν τῷ νεκροταφείῳ τοῦ πατρὸς Laehaise, διακρίνεται ἐκ τοῦ μικροῦ μηχανισμοῦ τηλεγράφου, προσηρημένου εἰς τὸ ἄνω αὐτοῦ μέρος. (Ἐκ τοῦ Χρόνου).

Ἡ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ἩΜῶΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τῇ 25 Δεκεμβρίου.

Εἰς τὴν φάτην! εἰς τὴν φάτην! ἐν τῇ Βηθλεὲμ τῇ πόλει! Ἐκεῖ σήμερον συντρέχει ἐκθαμβος ἡ κτίσις ὅλη. Εἰς τὴν φάτην τῶν ἀλόγων, ἐκεῖ δόξα, ἐκεῖ αἶνος. Καὶ τί μείζον; ἐκεῖ τίκει μήτηρ τὸν Θεὸν παρθένος. Εἰς τὴν φάτην, Χριστοφόροι λαοί, δεῦτε ἀναχθῶμεν, ἵνα πίστει, ἵνα πόθῳ κατὰ πνεῦμα εὐφρανθῶμεν Καὶ δοξάσωμεν ἐνθέως Τὴν ἐν ἄρχῃ ταπεινώσει δόξαν τοῦ Παμβασιλέως.

ὦ Θεοῦ οἰκονομία! Πῶς ὁ μέγας ἐν ἐνρίστοις Καταδέχεται γενέσθαι ταπεινὸς ἐν ἐλαχιστοῖς. Τί σπηλαιῶν καὶ σπηραγῶν πενιχρότερον; τί χεῖρον; Εἰς εὐτέλειαν ἀνθρώπων, ἦπερ φάτην τῶν ἀχθῶν. Ἐν πενίῃ τηλικαυτῇ λάμπ' ἰδοὺ ὁ τηλικούτος, Ὁ χρυσοῦστερος ἡλίου τῆς φιλανθρωπίης πλοῦτος. Καὶ τὸσάυτ' οἰκονομία Ἐν τοιαυτῇ τοῦ Σωτῆρος τελεοῦται ἀσθενεία.

Ἀσθενεία; πῶς ἐπος φύγεν ἕρκος τῶν ὀδόντων; Πῶς τὴν κίνησιν οὐ βλέπω, ὄλων σήμερον τῶν ὄντων; Οὐρανὸς καὶ Γῆ καὶ Ἄδης καὶ βασιλεία τὰ πρῶτα Συνφελίζοντ' εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἐξεστηκότα. Ἡ τί ἄλλο τοῦ Ἀγούστου Καίσαρος δηλοῖ ἡ τόση Προθυμία ὅπως πάντες οἱ ἐν γῇ ἀπογοραφῶσι; Καὶ ἀπογοραφῇ ἐν πάσι Ὁ τὴν Γῆν ἐξουρανῶσας τῇ αὐτοῦ συγκρατᾷσει;

Σιωπῇ ἡ γῆ, κοιμῶνται αἱ ἀγέλαι τῶν προβάτων, Μόνος ἄγραυλος ποιμὴν ἀγροπνεὶ χορὸς, φιλᾷτων. Ὑμεῖς εἶπατε, ποιμένες, ἂν κ' οἱ οὐρανοὶ σιγῶσι. Ἐπεὶ ἀριθμὸν ἀστέρων Ἄγγελοι ἐξαίφνης τόσοι

Μέλπεισι πανααρμονίῳ καὶ λαμπρῇ τῇ συμφωνίᾳ: Χαίρετε, Χριστὸς γεννᾷται, Κ' ἡ ἡχώ τῶν δύο πόλων ἀντηχεῖ « Χριστὸς Γεννᾷται » Ἄγγελος οὐρανοφάντωρ θεοκλήρῳ κορυφαίος, Τὰ γενέθλι' ἀναγγέλλει τοῦ Μεγάλου Βασιλέως. Προδρόμος τῶν Ἀποστόλων, πρότερος τῶν προποικλήτων, Ἄγραφον εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐαγγέλιον κηρύττων, Τὰ θεμέλια τῆς νέας καταβάλλει Ἑκκλησίας Καὶ τὴν ἀπαρχὴν κομίζει τῶν ἐθνῶν ἐκ τῆς Περσίας. Τῆς δὲ πλάνης οἱ προσάται Τὸν Ἡρώδη ἐρωτῶσι « ποῦ ὁ Βασιλεὺς Γεννᾷται ».

Ἄσπετε καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες, σὺν τοῖς Μάγοις καὶ Ποιμέσι, Παραστάντες τῇ ἐνοράῳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γενέσει, Καὶ τὸ θαῦμα προσκυνοῦντες προσενέγκωμεν καὶ δῶρα, Συντριβῆς καὶ μετανοίας δείγματα στεναγμοφόρα. Καὶ ψυχαῖς παρθενοῦσαις τὴν μητέρα καὶ παρθένον Στέμμασι μεγαλοσύνης ἀναδῆσωμεν κ' ἐπαύων. Καὶ τῆς δόξης παραστάται, Τὸ τεργνὸν καὶ βροτοσῶων μέλωμεν « Χριστὸς Γεννᾷται ».

ΣΜΥΡΝΑΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ

Τὰς ἐξῆς δύο ἐπιγραφὰς ἐπέδωκεν ἡμῖν ὁ καλὸς νέος Ἀθανάσιος I. Παπαδόπουλος, τοῦ ὁποῦ ἐπανοῦμεν τὸν ζῆλον πρὸς τὰ ἀρχαία ταῦτα προγονικὰ κειμήλια καὶ τὴν φιλοπονίαν τοῦ πρὸς ἀντιγραφὴν αὐτῶν. Αἱ ἐπιγραφὰι αὗται, ἀνευρεθεῖσαι κατὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς νῦν οἰκοδομουμένης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βουκόλου φαίνονται ἀρκετὰ ἀρχαία· καὶ ἡ μὲν πρώτη αὐτῶν, σχεδὸν πλήρης, φαίνεται οὕσα ἐπιτύμβιος ἐκ στίχων ἐξαμέτρων καὶ πενταμέτρων δακτυλικῶν, γενομένη ἐπὶ τῷ θανάτῳ Ἑρμίου τινός· ἡ δὲ δευτέρα δυστυχῶς εἶνε λίαν ἐλλιπής.

Ἐπιγραφή Α'. ΟἴΣΤΕΑ ΜΕΝ ΚΡΥΠΤΕΙ ΤΜΩΛΟΣ... ΣΑΤΑΙΣΙΝ ΥΠΟ ΧΟΑΙΣ ΕΙΡΜΙΟΥ ΟΓΚΩ ΤΑΔΕ ΑΜΦΙΒΕΒΑΚΕ ΚΟΝΙΣ ΤΗΛΕΦΑΗΣ ΞΕΣΤΑΔΕ ΠΕΤΡΑ ΚΑΘΥΠΕΡΘΕ ΑΓΟΡΕΥΕΙ ΤΙΟΝ ΝΕΚΥΝ ΑΦΘΟΓΓΩ ΦΘΕΓΓΟΜΕΝΑ ΣΤΟΜΑΤΙ ΤΟ(Υ)ΤΟ ΔΕΟΙΚΕ ΝΕΩΜΑ... ΦΘΥΠΘΕΟΝ ΤΕΣΕΤΑ. ΟΙ ΣΜΥΡΝΗΣ ΑΓΧΙΑΛΟΙΣ ΧΕΥΑΝ ΕΠΑΙΟΣΙΝ Ἐπιγραφή Β'. ΓΝΗΙ ΓΑ ΠΟΣΙ... ΘΕΡΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΤΟΥΤΩ... ΟΝΤΑΙ ΟΙΕΝ ΣΜΥΡΝΗΝ... ΣΤΑΛΛΕΙΩΝ ΟΣΟΚ... ΚΕΙΝΕΝ...

Ὁ περίβολος, ἐν ᾧ αἱ ἐπιγραφὰι, εἰκάζεται ὅτι ἀνήκειν εἰς ἀρχαῖον ἐθνικὸν ναόν, μεταβληθέντα ἀκολούθως εἰς Χριστιανικόν

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Λυμᾶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1356 ἔτους, εἰς θερμὴν τινα ἐσπέραν τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, κατὰ τὰς τριμερᾶς, ὅποισιν μόνοι οἱ ἐπισκεφθέντες τὰς μεσημβρινὰς χώρας ἐνοοῦσιν, ἐξερρηγνύετο ἐπὶ τῆς Σιβυλλίας καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς ὁ σφοδρὸς ὠμοιάζει πυρπλεγῆ θόνην, ἐφ' ἧς ὁ μωκώμενος κεραυνὸς διέτρεχεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου, καὶ ἐν τούτοις χειμᾶρροι βροχῆς κατέπιπτον ὡς μύδροι ἐκσπενδονιζόμενοι ἀπὸ κρατῆρα ἡραίστιον. Ἐνίστατο ριπὴ φωτὸς ἀπεσπάτο ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἐκείνου κρατῆρος, διέτρεχεν ὡς βέλος τὴν μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἀπόστασιν καὶ ἐκυλίετο, ὡς ὄρις εἰς τὴν κορυφὴν τινος ἐλάτου· τὸ δένδρον ἦναπταν ἀμέσως ὡς γιγάντιος φάρος, ἐφώτιζεν ἐπὶ μικρὸν τὸν κρημνὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφύη καὶ, σβεννύμενον μετ' ὀλίγον, ἄφρινεν εἰς βαθὺ σάτος τὸν κύκλον τὸν ὁποῖον εἶχε φωτίσει.

Κατὰ τὴν θεαλλώδη καὶ βροχερὰν ἐκείνην ἐσπέραν, ἦτις ἐφαίνετο προαναγγέλουσα νέον κατακλυσμόν, δύο κυνηγοί, χωρισθέντες ἀπὸ τὴν συνοδίαν των καὶ σύροντες ἀπὸ τὸν χαλινὸν τοὺς ἵππους των μὴ δυναμένους πλέον νὰ τοὺς φέρωσι, κατέβαινον εἰς τὸ πετρῶδες ὄσο, ἦτις τὴν ὥραν ἐκείνην ἐχρησίμευον ὡς κοίτη ἐνὸς τῶν μυρίων χειμᾶρρων, οἵτινες κατέπιπτον ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν ἐλικασιδῆ ποταμὸν ὄρους τινὸς τῆς Σιέρρα-Μορένας εἰς τὴν κοιλάδα, ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁποίας ῥεῖε ὁ Γουαδαλκιβῆρος. Ἐνίστατο οἱ ὀδοιπόροι οὗτοι, οἵτινες ἐδάδιζον ἐν σιωπῇ ὡς ἄνθρωποι ἀποπλανηθέντες, ἐστέκοντο καὶ ἠεροάζοντο, μήπως ἀκούσωσιν ἄλλον τινὰ κρότον παρὰ τὸν τοῦ κεραυνοῦ· ἀλλὰ τὰ πάντα ἐφαίνοντο ὅτι ἐσίγων ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ ἀκουσθῆ ἡ λαλοῦσα εἰς τὸν οὐρανὸν μεγάλη φωνή· ἐπὶ τέλους, εἰς στιγμήν καθ' ἣν ὁ ἀπαυδῆσας κεραυνὸς ἐφαίνετο ἀναπαυθεῖς, ὁ νεώτερος τῶν δύο κυνηγῶν, νέος ὑψηλόσωμος εἶκοσι δύο ἕως εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, τὴν κόμην ἔχων ξυθὴν καὶ μακράν, τὸ μέτωπον λευκὸν ὡς ἀνθρώπου τραφέντος διὰ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος τῆς Ἄρκτου, τοὺς χαρακτηρισμοὺς κοινωνικῶν καὶ ἤθος εὐγενὲς καὶ μεγαλοπρεπές, ἔφερον εἰς τὸ στόμα του ἔλεφαντινὴν σάλπιγγα, καὶ ἐξέβαλεν ἤχον τὸσφ ὄζυν καὶ δικρκή, ὥστε, ἐν τῇ μέσῃ τῆς τρικυμίας καὶ τοῦ χάους ἐκείνου, οἱ ἀκούσαντες αὐτὴν θὰ ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἀγγέλου τῆς τελευταίας κρίσεως. Τρίς ἢ τετράκις ὁ πλανηθεὶς κυνηγὸς ἐπανέλαβε τὸ σάλπισμά του, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἦκουσε μὲν ἤχον

ὄρεινός σάλπιγγος ἀποκριθείσης, ἀλλ' ἤχον τὸσφ ἀδύνατον καὶ τὸσφ μεμακρυσμένον, ὥστε οἱ δύο κυνηγοὶ ὑπωπτευθῆσαν μὴ ἦτο ἡ ἠχώ τῆς σάλπιγγος των. Τότε ὁ νεώτερος τῶν δύο ὄρει-πύρων ἔφερε καὶ πάλιν τὴν σάλπιγγα εἰς τὰ χεῖλη του καὶ ἐσάλπισε μὲ δύναιμι αὐξηθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐλπίδος· ἀλλὰ τὴν φωνὴν αὐτὴν οὐδεμίαν τῶν ἐμείνεν ἀκριβοῦσα, διότι οἱ ἀνταποκριθέντες ἤχοι, ὀξύτεροι τῶν τῆς σάλπιγγος του ἐφθασαν τοσοῦτον διακεκριμένοι, ὥστε ὁ κυνηγὸς ἐγνώριζεν ἀμέσως πῶθεν ἤρχοντο. Ἐφρίψε λοιπὸν πάραυτα τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ συνοδοιπόρου του, ἀνέβη εἰς ὑψηλὸν μέρος καὶ, στρέψας τὸ βλέμμα εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ὁποίαν ἐφώτιζον ἐκ διαλειματῶν ταχέως· ἀστραπαὶ μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἀπωτέρων ἄκρων τῆς, παρετήρησε, τέσσαρα σχεδὸν στάδια μακρὰν τοῦ μέρους τοῦ Ἰστατο, εἰς τὰ κλειρὰ ὄρους τινὸς κειμένου ἀπέναντι μέχρι πῦρ ἀνημμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου τινός. Ἐπὶ μικρὸν ἀμφέβαλεν ἂν τὸ πῦρ ἐκείνο ἀνήγγη ἀπὸ χεῖρα ἀνθρώπων ἢ ἀπὸ τῆς χεῖρας τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ σαλπίσας καὶ τρίτον ἀντόνωος εἶδεν, ὅτι οἱ ἀποκριθέντες ἤχοι ἤρχοντο τὸσφ κατ' εὐθείαν ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰστατο, ὥστε δὲν ἐδίετασε πλέον νὰ καταβῆ εἰς τὴν φάραγγα, ἔπειτα τὸν ἐπερίμενον ὁ συνοδοιπόρος του, καὶ νὰ κινήσῃ μετ' αὐτοῦ ἀμέσως ἐκεῖ. Τῶντι, μετὰ μίαν ὥραν πορείαν ἐν τῇ μέσῃ τῶν κρημνῶν τῆς ἀτραποῦ, ἐπαναλαμβάνοντες ἐνίστατο τὸ σάλπισμά των, εἰς ὃ ἐδίετο ἀπάντησις πλέον εὐδικρίτους, ἐφθασαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους καὶ εἶδον εἰς τὸ ἄλλο πλευρὸν τοῦ βουνοῦ τὸ πῦρ, τὸ ὅποιο τοῖς ἐχρησίμευον ὡς φάρος, φωτίζον μικρὰν τινα οἰκίαν ὀμοιάζουσαν ἀγροκίπιον. Ἀλλὰ μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ τῆς οἰκίας ἔρρεεν ἐρημητικὸς καὶ ἐξηγηρωμένος ὁ Γουαδαλκιβῆρος.

— Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος νὰ μᾶς βοηθήσῃ! ἀνέκραξεν ὁ νεώτερος τῶν δύο κυνηγῶν ἰδὼν τὸν ποταμὸν, διότι φοβεύματι, Φερράνδε, ὅτι ἐκάμαμεν ἀνωφελεῖς ἐρόμους, καὶ ἐτι δὲν μᾶς μένει ἄλλο εἰμὴ νὰ ζητήσωμεν καμμίαν τρύπαν, ἔπειτα νὰ περᾶσωμεν τὴν νύκτα.

— Καὶ διατί, αὐθέντα μου; ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος πρὸς ὃν ὁ νέος κυνηγὸς ὠμίλησε.

— Διότι μόνος ὁ Χάρων εἶνε ἱκανὸς νὰ τολμήσῃ εἰς τοιαύτην ὥραν νὰ περᾶσῃ τὸν καταχθόνιον ποταμὸν, τὸν ὅποιον ὠνόμασαν μὲν οἱ ποιηταὶ Γουαδαλκιβῆρον, ἀλλὰ ἦτον προτιμότερον νὰ ὀνομάσωμεν Ἄχερντα.

— Ἰσως ἀπατάσθαι, Μεγαλειότατε, εἶμεθα παλὸν πλησίον τῆς οἰκίας αὐτῆς, ὥστε ἠμποροῦν νὰ ἀκούσωσιν τὴν φωνὴν μας καὶ ὑποσχόμενοι βέβαια μεγάλην τιμὴν ἀνταμοιβὴν εἰς τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν, λέγοντες προσέτι ποῖος εἶσθε...

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Πέτρος, διότι ὁ ὑψηλόσωμος ξανθότριξ νέος ἦτο ὁ βασιλεὺς τῆς Καταλλίας, φυλάξου, διὰ τὸν Θεόν! Φερράνδε ἠμπορεῖ νὰ εὐρεθῆ ἐκεῖ κανεὶς ἀπὸ τοὺς διαβολοαδελφούς μου, διὰ νὰ μοὶ εἴσω τὴν φιλοξενίαν τοῦ τάφου, καὶ νὰ διπλασιάσῃ μετ' ἐμὴν τὸν αἵματός μου τὴν ἀνταμοιβήν, τὴν ὁποίαν θὰ τὸν προσέφεραι. Ὅχι, ὄχι, Φερράνδε, εἰς τὴν ψυχὴν σου, μὴ εἴπῃς λέξιν μήτε διὰ τὴν θέσιν μου μήτε διὰ τὴν κατάστασίν μου.

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Φερράνδος, κύψας τὴν κεφαλὴν εἰς δαίγμα ὑποταγῆς καὶ σεβασμοῦ.

— Ἐπειτα εἶνε ἀνωφελεὲς καὶ τοῦτο, ἀνέκραξεν ὁ δὸν Πέτρος, διότι, ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ἰδοὺ μία λέμβος ἐκεῖ, ἡ ὁποία μακρύνεται ἀπὸ τὸ παράλιον.

— Βλέπετε, Μεγαλειότατε, ὅτι κρίνεται κακῶς τοὺς ἀνθρώπους;

— Αἱ! Φερράνδε! πρέπει νὰ ἠξέυρησ, ὅτι ἐγὼ κρίνω καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι μὲ περιστοιχίζουν καὶ τί νὰ σὲ εἴπω! Ἄν ἐξαιρέσης μερικούς, οἱ λοιποὶ ἀτιμάζουν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐἴτε διότι ὁ Φερράνδος ἦτο ἐντελῶς σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην τοῦ βασιλέως, εἴτε διότι δὲν εὔρε λόγον νὰ ἀπαντήσῃ, ἐσιώπησε καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀμφοτέρων προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς λέμβου, ἦτις ὀλονὲν ἐπροχώρει πρὸς αὐτοὺς, κινδυνεύουσα κατ' ἐκάστην στιγμήν νὰ παρασυστῇ ἀπὸ τὸ ρεῦμα ἢ νὰ συνταβῆ ἀπὸ τὰ ἀκολουθοῦντα τὸ ρεῖθρον ἐκρίνωμα δένδρα. Ἡ λέμβος ἔεβρον ἄνθρωπον τεσσαράκοντα ἕως τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν ἡλικίας, πρόσωπον ἔχοντα ζωηρὸν, εἰλικρινὲς καὶ ἄθλον καὶ πρᾶγμα ἀξιοπροσάθητον, ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὑπὸ τοιοῦτου κινδύνου περιστοιχισόμενος, ἐκωπηλάτει μὲ ψυχικὴν γαλήνην καὶ ταξιν κινήματιν ἀποδεικνύονταν γενναίως ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐνυπάρχουσι μόνον εἰς ὀλίγους ἐκλεκτὰς καὶ εὐγενεῖς ψυχὰς, αἵτινες διευθύνουσι χωρὶν ἢ κράτος κατὰ τὰς βουλάς τοῦ Θεοῦ, ὅστις τὰς ἔθεσεν εἰς τὸ κατώτερον ἢ ἐξοχώτερον μέρος τῆς κοινωνίας. Ἄμα ἐλθούσας εἰς τὸν κόσμον. Ἐπροχώρει λοιπὸν βραδέως, ἀλλὰ μὲ τοιαύτην ἐπιδεξιότητα καὶ δύναιμι, ὥστε ὁ δὸν Πέτρος, μέγας ἐκτιμητὴς τῶν ἀσκήτων τοῦ σώματος εἰς τὰς ὁποίας ἐξείχε, τὸν παρετήρει πλησιάζοντα ἐκθαμβος. Φθὰς δὲ πῶδας τινὰ μακρὰν τῆς παραλίας ἐπήδησεν εἰς τὴν ξηρὰν μὲ προσοχήν καὶ ελαστικότητα ὄλων διόλου ὄρεινῃ. καὶ σύρας τὴν λέμβον μὲ σχισίον ἵππου τὴν ἔφερε σιμὰ τῆς ὄχλης, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὴν καὶ μὲ τόνον ἀρελῆ, ὡς ἂν μὴ εἶχε διόλου κινδυνεύσει,

— Εἰσέλθετε, κύριοι, τοῖς εἶπε, κλίνας μὲ σεβασμὸν ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ ταπεινώσιν τὴν κεφαλὴν.

— Καὶ οἱ ἵπποι μας, ἠρώτησεν ὁ δὸν Πέτρος, τί θὰ γίνουν;

— Μᾶς ἀκολουθοῦν κολυμβῶντες, αὐθέντα μου, ἀπὸ μάλιστα δέσωμεν τοὺς χαλινοὺς πολὺ κοντὰ εἰς τὴν λέμβον, διὰ νὰ κρατῶσι τὰς κεφαλὰς των ἐξω ἀπὸ τὸ νερόν· δὲν ἔχομεν νὰ φοδηθῶμεν τίποτε.

Ὁ δὸν Πέτρος καὶ ὁ Φερράνδος ἔλαμαν ὅπως ὁ ὄρεινός τοῖς παρήγγειλε· καὶ τῶντι ἐφθασαν εἰς τὴν ἀλλήν ὄχλην διὰ μυρίαν κινδύνον, ἀλλὰ χωρὶς νὰ πάθωσι· τὸσφ ἐπιδεξιότητα καὶ δύναιμι ἔδειξεν ὁ πρωτεύς των. Μετ' ὀλίγον καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν, ὁ δὲ ὄδηγος προπορευόμενος διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ὁδὸν τοὺς ἔφερε δι' ὀμαλῆς ἀτραποῦ εἰς τὴν καλύβην, εἰς ἣν πρὸ μίαν ὥραν ἀπέβλεπον βλαίαι ἐπιθυμίας των. Ἐνώπιον τῆς θύρας Ἰστατο νέος εἰκοσαετής, ὅστις τοὺς ἐπερίμενε καὶ, λαβὼν τοὺς ἵππους ἀπὸ τὸν χαλινόν, τοὺς ἔφερον εἰς τὸ παράπηγμα.

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τομ. Δ'. Τευχ. Μ')

— Τί νέος εἶνε αὐτός; ἠρώτησεν ὁ δὸν Πέτρος ἰδὼν τὸν νεανίαν μακρυνθέντα.

— Εἶνε ὁ υἱός μου Ἰμμανουὴλ, αὐθέντα.

— Ὁ υἱός σου; καὶ διατί νὰ ἀφήσῃ τὸν πατέρα του νὰ ριψοκινδυνεύσῃ διὰ νὰ μᾶς ζητήσῃ, εἰ ὡ αὐτὸς ἔμεινεν ἰδὼν περιμένον; Μὲ συμπάθειον, αὐθέντα, ἀπεκρίθη ὁ ὄρεινός ἄμ' ἀκούσας κατὰ πρόπον τὸν ἤχον τῆς σάλπιγγος σας, τὸν ἔστειλα εἰς τὴν Καρμόνναν νὰ ἀγοράσῃ ὀλίγα τρέφιμα· διότι ἐγνώριζα, ὅτι σήμερον ἦτον μέγα κυνήγιον εἰς τὸ πλησιόχωρον δάσος καὶ δὲν μὲ ἔμεινεν ἀκριβοῦσα, ὅτι εἶσθε ἀπὸ τοὺς πλανηθέντας κυνηγούς καὶ ὅτι ἤρχεσθε λιμώττοντες. Ἐτεθύμησα λοιπὸν νὰ σᾶς προσφέρω κατὰ τὴν καλλίτερον ἄσ' ὅτι ἠμπορεῖ νὰ εὕρη τις συνθήκω εἰς τὴν καλύβην πτωχοῦ ὄρεινοῦ ἂν ἦτον ἐδῶ, δὲν ὄχι ἤρχετο νὰ σᾶς ζητήσῃ χωρὶς ἐμὲ, οὔτε ἐγὼ χωρὶς αὐτόν· ὄχι ἡρόμεθα μαζί.

— Πῶς ὀνομάζεσθε; ἠρώτησεν ὁ δὸν Πέτρος.

— Ἰωάννης Πασχάλης, δούλος τῆς εὐγενείας σας.

— Λοιπὸν! Ἰωάννης Πασχάλης, εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἦθελα νὰ εἶχα πολλοὺς θεράποντας ὡς σέ, διότι εἶσαι ἀξιοτίμιος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὡς ἄνθρωπος, ὅστις δέχεται φιλοφροσύνην τῆς ὁποίας τὴν ἀξίαν γνωρίζει καὶ, δείξας διὰ τῆς χειρὸς τὴν θύραν τῆς καλύβης του, προσεκάλεσε τοὺς ὀδοιπόρους νὰ εἰσέλθωσιν.

Ἐπὸν δὲ τὴν τράπεζαν ἐτοιμασθεῖσαν ὑπὸ τῆς οἰκονόμου καὶ πῦρ λαμπρὸν εἰς τὴν ἐστίαν, ἔπειτα ἀπεδείκνυσεν, ὅτι ὁ Ἰωάννης Πασχάλης εἶχε φροντίσει διὰ τὴν θεραπείαν καὶ τῶν δύο μεγαλειωτέρων ἀνγκῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης.

— Ἰδοὺ ἐν ἐπανωφόριον, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος ρίψας τὸ ἐπανωφόριον του εἰς ἄκραν τινὰ τῆς καλύβης, τὸ ὅποιον ζυγίζει ἐκατὸν λίτρας, καὶ νομίζω ὅτι, ἂν τὸ στρέψῃ τις ὄχι ἐβγάλη ἀρκετὸν νερόν διὰ νὰ γεμίσῃ μίαν στέραν.

— Ἄν ἀγαπάτε, αὐθέντα μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, ἠμπορῶ νὰ σᾶς δανείσω καὶ ἀπὸ ἐδικὰ μου καὶ ἀπὸ τοῦ υἱοῦ μου φορέματα, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ χονδρὰ, εἶνε προτιμότερα τῶρα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὁποῖα φέρετε, καὶ ἕως ὅτου στεγνωθῶσιν...

— Ἄν ἀγαπῶμεν, ἐρωτᾶς, φίλε; μὰ τὴν ζωὴν μου, δὲν γνωρίζω ἂν ὑπάρχει πλανηθεὶς κυνηγός, ὅστις θα ἤρνετο τοιαύτας προσφορὰς! Ὁ γλίγωρα, ὁ γλίγωρα τὰ φορέματα, διότι βλέπω ἐκεῖ τὸ δειπνὸν καὶ μὲ περιμένει, καὶ πιστεύσέ με, δὲν ἠμπορῶ νὰ χάσω πολλὸν καιρὸν διὰ νὰ ἀλλάξω αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπάγω νὰ εἴπω δύο λόγια εἰς τὸ δειπνὸν ἐκεῖνο.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἠνοήσε τὴν θύραν μικροῦ τινος θαλάμου, ἔπειτα ἐφαίνετο κλίνη καὶ ἀνημμένον εἶως καὶ ἐκβαλὼν φορέματα τὰ ἠπλωσεν ἐπὶ σκίμπος, καὶ ἀφῆκε τοὺς ξενιζόμενους μόνους. Οὗτοι δὲ ἤρχισαν εὐθὺς νὰ ἀλλάξωσι.

— Λοιπὸν, Φερράνδε, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος, φρονεῖς ὅτι ἂν ἔλεγα τὸ ὄνομά μου, θὰ μὲ ὑπεδέχοντο καλλίτερα;

— Τὸ βέβαιον εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ αὐλικός, ὅτι ὁ ξενόδοχος μας θὰ μᾶς μετεχειρίζετο μὲ πλεσιότερον σέβας, ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ πλεσιότεραν εὐκρίνεια.

15.

— Αυτή ίσα ίσα ή ειλικρίνεια με μαγεύει, Φερράνδε. Πολύ λάκις, όταν περιηρόμην άγνωστος, ώφελήθην από τας δεθείσας μοι συμβουλίας, άλλ' όχι από τους αποδομένους εις τον βασιλέα επαίνους. Έπιθυμώ να συνομιλήσω με τον άξιόλογον αυτόν άνθρωπον, Φερράνδε.

— Δύσκολον δέν είνε, Μεγαλειότατε, και πιστεύω, ότι δύνασθε να ήσθε βέβαιος δια την ειλικρίνειαν των όσα θα σας ειπή. Έπειτα ότι και αν ειπουν εις την Μεγαλειότητά σας είνε πάντοτε εύρεστον.

— Έστω! ειπεν ο δον Πέτρος. Και ένδυθέντες επανήλθον εις την αίθουσαν όπου ήτον έτοιμον το δείπνον.

— Πά! ειπεν ο βασιλεύς, διατί βλέπω δύο μόνον πινάκια εις την τράπεζαν;

— Μήπως περιμένετε κανένα νέον σύντροφον; ήρώτησεν ο Πασχάλης.

— Όχι, χάρις τῷ Θεῷ! αλλά σύ και ή οικογένειά σου εδειπνήσατε;

— Όχι ακόμη, αυθέντα! αλλά γνωρίζετε, ότι δέν άρμόζει εις πτωχούς ανθρώπους να καθήσουν εις την τράπεζαν μαζί με τόν εὐγενές αυθέντα; ήμεις θα σας υπηρετώμεν ένῳ δειπνεῖτε, και δειπνοῦμεν έπειτα.

— Μά τον άγιον Ίακώβον! δέν γίνεται τούτο, φίλε μου, ειπεν ο δον Πέτρος. Και σύ και ή σύζυγός σου θα καθήσετε μαζί μες εις την τράπεζαν, ο δέ υιός σου θα μες υπηρετή, όχι ότι θέλω να κόμω διακρίσει μεταξύ αυτού και ήμῶν, άλλ' επειδή είνε ο νεώτερος, και είνε χρεός του νεωτέρου να υπηρετή τους γεροντοτέρους. Έλα, Έμμανούηλ, σε κάμνω άρχισιονοχόν μου και άρτοδότην μου. Δέχσαστε το ύπουργημα αυτό;

— Το δέχομαι δια την έσπέραν αυτήν, απεκρίθη ο Έμμανούηλ, και διότι με το προσφέρει έκείνος τον όποιον φιλοξενούμεν.

— Πώς! άνέκραξεν ο δον Πέτρος, θα απέβλαβεις τοιαύτην θέσιν, αν σ' έπροσφέρω εις τον οίκον πλουσίου τινός άρχοντος;

— Μάλιστα.

— Και αν σε την επρόσθεραν δια τον οίκον δυνατού τινος πρίγκηπος;

— Δέν θα την έδεχόμην και τότε.

— Άλλ' αν σε την επρόσθεραν δια τὰ άνάκτορα του βασιλέως;

— Ούτε τότε θα την έδεχόμην.

— Διατί;

— Διότι προτιμώ να ήμαι ο έσχάτος των φρεϊνῶν, παρά ο πρώτος των υπηρετών.

— Περιεργον! άνέκραξεν ο Πέτρος, έχεις βλέπω υιόν με ελλοκότους όρέξεις. Έγώ εν τούτῳ τῷ εἶμαι πολὺ ύπόχρεως, διότι αναγκάζεται σήμεραν να ενεργή εναντίον των συνθηθειών του.

— Βεβαια! διότι σήμεραν, απήνησεν ο Πασχάλης, είσθε μεγαλύτερος από άρχοντα, μεγαλύτερος από πρίγκηπα, μεγαλύτερος από βασιλέα.

— Έ! και τί εἶμαι λοιπόν; ήρώτησεν ο δον Πέτρος.

— Είσθε ξένος ήμῶν, απεκρίθη κλίνας την κεφαλήν ο Πα-

σχάλης: μάς στέλλεσθε από τον Θεόν, ένῳ οι άρχοντες, οι πρίγκηποι και οι βασιλείς

— Σας στέλλονται από τον διάβολον πῶς; άνέκραξεν ο δον Πέτρος, στραφείς εις τὰ όπίσω και τείνας το ποτήριόν του εις τον Έμμανούηλ.

— Δέν ήθελα να ειπῶ τούτο, απεκρίθη ο Πασχάλης: και όμως, καθὼς πηγαίνουν τα πράγματα εις το ταλαίπωρον τούτο βασίλειον της Καστιλλίας, πλησιάζω ένιστε να το πιστεύσω.

— Υπάρχουν λοιπόν καλλίτερα εις την Άραγωνίαν;

Όχι, ειπεν ο φρεϊνός: μεταξύ Πέτρου και Πέτρου, μεταξύ σκληρού και σκληρού (1), μεταξύ Τιβερίου και Νέρωνος καμία διαφορά δέν υπάρχει.

Ο δον Πέτρος έδηξε τὰ χεῖλη του και έβαλε το ποτήριόν του επί της τραπέζης, χωρίς να το κενώση έντελῶς: ο Φερράνδος ώχριασεν.

— Έλα πολυλογά, όλονέν να όμιλής θέλεις, ειπεν ή Ίωάννα: κάμνετε καλά να σιωπήσης.

— Άφες, μάνα, τον πατέρα να όμιλήση, ειπεν ο Έμμανούηλ: ότι λέγει είνε ορθόν.

— Βέβαια, βέβαια, επανέλαθεν ο βασιλεύς, ότι λέγει είνε ορθόν: έπρεπεν όμως να μη συγχέης τον δον Πέτρον της Άραγωνίας με τον δον Πέτρον της Καστιλλίας, έπρεπε να μη λησμονήσης, ότι αν όλοι ονομάζουν τον ένα Σκληρόν, μερικοί ονομάζουν τον άλλον Δικαιοδότην.

— Μάλιστα, μάλιστα, απεκρίθη ο Πασχάλης, τί ώραία ενεργείται ή δικαιοσύνη! ούτε κλοπή, ούτε δολοφονία πράττεται πλέον εις την Σιδιλλίαν.

— Τούτο δέν ανάγεται εις την δικαιοδοσίαν του βασιλέως, κύρ Πασχάλη, ανάγεται εις την δικαιοδοσίαν του εισαγγελέως.

— Διατί λοιπόν ο εισαγγελεύς δέν έατελει το χρεός του;

— Και πού ήμπορεί να γνωρίζη τους αυτουργούς όλων των εγκλημάτων, τὰ όποια πράττονται εις μεγάλην πόλιν;

— Είνε χρεός του να τους γνωρίζη, και αν ήμην ο βασιλεύς δον Πέτρος, το όποιον ο Θεός να μη το δώση! εγνωρίζα εγώ πῶς να τον κάμω να τους ανακαλύψη.

Και τί ήθελες κάμει, Πασχάλη;

— Θα τον έκαμνα ύπόλογον δια τὰς κλοπὰς, όταν εκλέπτοντο χρήματα να πληρώνη χρήματα: και δια τὰς δολοφονίας, όταν εκόπτετο κεφαλή να την αντικαθιστῶ με την εδικήν του.

— Και πιστεύεις, ότι θα εύρίσκετο τότε άνθρωπος να δεχθῆ τοιοῦτον ύπουργημα υπό τοιούτους θρους;

— Θα το έδέχετο ο πρώτος τίμιος άνθρωπος, αυθέντα μου.

— Άλλά, μά τον καιρόν ο όποιος παρέχεται! ειπεν ανακαγχάσας ο δον Πέτρος, δέν ήξεύρεις πόσον σπάνιον πρᾶγμα είνε να εύρη τις τίμιον άνθρωπον;

— Είνε σπάνιον, διότι τον ζητούν εις τὰς πόλεις, ειπεν ο Έμμανούηλ.

(1) Πέτρος ο Σκληρός, υιός του Άλφόνσου Θ', έβασίλευεν εις την Άραγωνίαν, καθ' όν χρόνον Πέτρος ο Σκληρός, υιός του Άλφόνσου ΙΑ', έβασίλευεν εις την Καστιλλίαν.

— Παράδοξον! άνέκραξεν ο βασιλεύς, έχεις αυτού, κύρ Πασχάλη, ένα υιόν ο όποιος έχει πλειότερον νούν άφ' όσον έπρεπε να περιμένη τις από την ηλικίαν του, και ο όποιος δέν όμιλεί μεν συχνα, άλλ' όταν όμιλή, όμιλεί με φρόνησιν. Έν τούτῳ ήθελα να σε ιδῶ εισαγγελέα, φίλε μου, διότι βέβαια έχεις το κύριον πλεονέκτημα, το όποιον ζητείς δια τοιαύτην θέσιν.

— Γελάτε, αυθέντα μου, ειπεν ο Πασχάλης: άλλ' αν ήτο δυνατόν να καθέσω τοιαύτην ύψηλήν θέσιν, δέν θα ένέδιχα εις κανένα: και αν δέν κατώρθω να ανακαλύψω το εγκλημα ή το κακούργημα, τουλάχιστον θα κατεδίωκα τον ένοχον, όσον ισχυρός και αν ήτον, είτε παντοδύναμος τις πρίγκηψ, είτε βασιλεύς.

— Άλλά, ειπεν ο δον Πέτρος μετὰ μικρά σιωπήν, υπάρχουν πράξεις τὰς όποιὰς ο λαός χαρακτηρίζει ως κακούργηματα, διότι έλλείπει τὰ αποτελέσματα και όχι τὰς αίτιας, αι όποιαι όμως είνε πολιτικά άνάγκαι: επιβαλλόμεναι εις τους βασιλεύοντας.

— Άλλ' εγώ έννοώ τὰς ένόπλους έκείνας κλοπὰς, αίτινες εις μίαν στιγμήν κατασφύρουσιν όλόκληρον οικογένειαν: έννοώ τὰς δια του ξίφους ή του εγχειριδίου δολοφονίας, αίτινες καθ' έκαστην νύκτα αίματόνουν τους δρομους της Σιδιλλίας: έννοώ τέλος πάντων πάν ό, τι θα εξηρτάτο από την δικαιοδοσίαν μου εις τον βασιλέα βεβαίως θα άφινα τὰ προνόμιά του.

— Δέν βλέπεις ότι οι κύριοι είνε κουρασμένοι, ειπεν ή Ίωάννα μη ύποφευσα να βλέπη τον συζυγόν της αναμιχθέντα εις τοιαύτην συζήτησιν, και ότι θα προτιμούν να υπάρχουν να αναπαυθούν παρά ν' ακούουν αυτά τὰ παραμύθια;

— Έχεις δικαίον, ειπεν ο Πασχάλης, και έλπίζω ότι θα με συγχωρήσουν οι κύριοι: άλλ' όταν με αναμιγνύουν τυχαίως εις εν αντικείμενον, πρέπει να ειπω πάν ό, τι φρονώ.

— Και επειδή δέν τὰ είπες ίσως όλα, σύνταξεν, προσέθεσεν ο δον Πέτρος, σε ύπόσχομαι να επαναλάβωμεν την συνομιλίαν αυτήν.

— Φυλαχθήτε, αυθέντα, ειπεν ο Πασχάλης, διότι λέγοντες τούτο αναλαμβάνετε την ύποχρέωσιν να επισκευθήτε εκ νεου την πενήτην καλύβην μου.

— Και θα φυλαξῶ με εύχαρίστησιν την ύπόσχεσίν μου, αν ή κλίτη σου ήνε επίσης καλή ως και ο δείπνος σου. Καλήν νύκτα, Πασχάλη.

— Ο Θεός μεθ' υμῶν, κύριε ιππότα.

Και χαιρετίσας δια της κεφαλῆς και της χειρός τον Έμμανούηλ και την Ίωάνναν, ο βασιλεύς, εισήλθεν εις τον Ουλαμον δμου με τον Φερράνδον Κάστρου.

Μόλις έμειναν δέ μόνοι, ο Πασχάλης, ή γυνή του και ο υιός των, και ή Ίωάννα ήρχισε τὰς επιπλήξεις της.

— Καμαρόνεις τάχα με αυτά τὰ όποια έκαμες, Πασχάλη; τῷ ειπε σταυρωσασ τὰς χείρας και άτενίσασα αυτόν κατά πρόσωπον. Και τι θα έλεγες, αν αυτοί οι κύριοι υπήγαιναν να επαναλάβουν εις τον βασιλέα την συνομιλίαν σου; Άλλ' ειπέ με εις τον Θεόν σου! Πασχάλη, δέν είνε τρέλλα να όμιλής κατ' αυτόν τον τρόπον δια τον βασιλέα, δια τους αυλικούς, δια τους άρχοντας και όλους τους μεγάλους ανθρώπους της Σιδιλλίας; Τι σε μέλει αν φονεύουν τους ανθρώπους την νύκτα εις τὰς δόδους

της Σιδιλλίας, αφού σύ είσαι εις ασφάλειαν, και πόθεν προέρχεται αυτή ή συμπάθειά σου δια μερικούς, οι όποιοι είνε τόνον άναίσθητοι, ώστε να άρνήουν να τους άρεάζουν τὰ σιδερά κιβώτια των; Έ! Θεέ μου! κύτταξε τὰς άγγελάδας σου και τὰς έσοδίας σου να υπάρχουν καλά, και άδιαφόροι δια τὰς πολιτικάς ύποθέσεις, από τὰς όποιὰς δέν έννοαίς τίποτε.

— Πλήν, ήρώτησεν ο Πασχάλης, κατορθώσας τέλος πάντων να ειπή και αυτός ένα λόγον εν τῷ μέσω της πλημμύρας των γυναικείων επιχειρημάτων τὰ όποια τον είχαν κατακλύσει, είπα τίποτε άλλο από την αλήθειαν;

— Την αλήθειαν, την αλήθειαν νομίζεις ότι είπες όλα, ειπών την αλήθειαν. Μάλιστα, μάλιστα την αλήθειαν είπες: αλλά την είπες εις ένα άνθρωπον μεγαλύτερον από σε, και ιδού το σφάλμα. Φρονείς, ότι άρκεί να ήε τις τίμιος, να πληρώνη τὰ χρέη του, να πηγαίη εις την λειτουργίαν, να εκδώη τον τίλον του εις όλους, και ότι όταν κάμνη όλα αυτά, ήμπορεί να λέγη ότι του κατέδη εις την κεφαλήν! Έ! Ίωάννη! ο Θεός να δώση να μη πληρώσης ακριβά αυτήν σου την άκρίσιαν.

— Ο,τι με στέλλει ο Θεός καλῶς να έλθῃ, ειπεν ο Πασχάλης ανακαλισθεις την Ίωάνναν, διότι εις την ψυχὴν αυτού ένυπήρχε μεγάλη πραότης, όπως υπάρχει εις όλων των γενναίων ανθρώπων τὰς ψυχὰς, και συνειθίζεν εις τοιαύτας περιστάσεις να παραχωρή το πεδίον της μάχης, και να αποσύρεται εις τον θάλαμον του. Η καλή Ίωάννα έμεινεν δλίγον έτι εις το έστιατώριον μεμψιμοιρούσα: άλλ' επειδή μόνος ο Έμμανούηλ έμεινε μετ' αυτής, και αυτή εγνωρίζεν, ότι καθόσον άφορᾶ την ακρίθειαν της αληθείας, ο υιός ήτο ένθερμος ύπερασπιστής του πατρός του, απέφασισε να μη εξακολούθηγη την συζήτησιν: δθεν μετεβη και αυτή εις τον κοιτώναν του Πασχάλη. Ο δέ Έμμανούηλ, μέννας μόνος, εκάθησεν εις την τράπεζαν την όποιαν είχαν άφήσει οι γονεῖς του και οι δύο ξένοι, έφαγεν δλίγον, έπιε μόνον ύδωρ, και μετὰ το φαγητόν τούτο, φαγητόν φρεϊνῶν ανθρώπων, ήπλωσε δέρμα άρκτου έμπροσθεν της θύρας του θαλάμου των δύο ξένων και εκοιμήθη.

Την δε έπισύσαν, άμα άνατειλάσης της ήμέρας, ο βασιλεύς, δον Πέτρος και ο κόμης Φερράνδος Κάστρου απέχαιρέτισαν τον Ίωάννην Πασχάλην, ύποσχεθέντες αυτόν, ότι πολλά ήμέραι δέν θα παρέλθωσι και θα ακούση τι περι αυτών.

(Έξακολουθεῖ.)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Υπάρχουσι καθ' όλον τον κόσμον 1 288, 000, 000 ανθρώπων οίτινες όμιλοῦσι 3,642 διαφόρους γλώσσας και προσβέουσι 1,000 διαφόρους θρησκείας.

Αποθνήσκουσιν 60 άνθρωποι κατά πᾶν λεπτόν της ώρας, 3, 730 κατά πᾶσαν ώραν, 9154 κατά πᾶσαν ήμέραν και 33,333, 333 κατ' έτος!

Η μέση ηλικία του ανθρώπου είνε 33 έτη: το έν τέταρτον

τοῦ πληθυσμοῦ ὅλης τῆς γῆς ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ 7ου ἔτους τῆς ἡλικίας — 33, 333, 333 μικρὰ παιδία ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος!

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅστις δέχεται τρυφήν συνοδεῖν ἀθανάτων ὄντων εἰς τὸν οὐρανὸν εἰς τοιαύτην τρυφεράν ἡλικίαν.

Το ἡμῖν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ 17ου ἔτους τῆς ἡλικίας. Νεανίσκοι, δίδετε τὴν καρδίαν σας εἰς Κύριον.

Μεταξὺ 10,000 ἀνθρώπων εἰς φθάνει τὰ 100 ἔτη εἰς μεταξὺ 500 τὴν ἡλικίαν τῶν 90 ἐτῶν εἰς μεταξὺ 100 τὰ 60 ἔτη.

Τὸ ἐπάγγελμα ἔχει μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μακροβιότητος. Ἀπὸ 1,000 άτομα τα ὅποια φθάνουσι τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν 42 εἶνε ἱερεῖς ἢ ρήτορες, 40 γεωργοί, 33 ἐργάται, 32 στρατιωτικοί, 29 δικηγόροι ἢ μηχανικοί, 27 καθολικοί, 24 ἱατροί· ὡστε καὶ οἱ ἱατροὶ οἱ ἐνασχολούμενοι ὅπως διακρίνεται τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, ἀποθνήσκουσιν αὐτοὶ ταχύτερον παντὸς ἄλλου!

Υπάρχουσι 335,000,000 Χριστιανοί, 15,000,000 Ἰσραηλίται, 160,000,000 Μωαμθανοί, 780,000,000 Εἰδωλολάτραι!!!

Ἐκ τῶν χριστιανῶν 170,000,000 εἶνε τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, 75,000,000 τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς, 80 εκατ. τῶν διαφόρων διακρυτομένων ἐκκλησιῶν.

Ὡς πρὸς τὰς φυλὰς εἶτε γενεῆ, 360,000,000 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Κανουσιανὴν φυλὴν, 552,000,000 εἰς τὴν Μογγολικὴν, 190,000,000 εἰς τὴν Αἰθιοπικὴν, 176,000,000 εἰς τὴν Μαλαϊκὴν, 15,000,000 εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΕΝ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑ

Ἐκ τῆς στατιστικῆς, ἣν ἐδημοσίευσεν ἡ ἐφημερίς Ρουμοῦνος εἰς ἀγαθὴν ἐπίσημον γενικὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1859 οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Μολδαβίᾳ ἠριθμοῦντο εἰς 55 χιλιάδας, ἐν δὲ Βλαχίᾳ εἰς 12 χιλ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἡμῶς ἀπογραφῇ τοῦ 1869, ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ἡγεμονίαις ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἰουδαίων ἀνέβη εἰς 612 χιλ. Τούτου ἦτο περιπερὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ καὶ ὅτε ὁ ἐκλεκτός οὗτος λαὸς ἐξῆλθε τῆς γῆς Αἰγύπτου, εἰς οἶκου δουλείας, ἐδηγοῦμενος παρὰ Μωυσέως. Κατὰ τὴν εἰρημένην στατιστικὴν ὁ πληθυσμὸς συμπαύτης τῆς Ρουμοῦνιας συμποσοῦται εἰς 4 1/2 ἑκατομύρια μετὰ τῶν Ἰουδαίων, ὡστε οὕτως ἐν μὲν Βλαχίᾳ ἀναλογοῦσιν 112 Ἰουδαῖοι εἰς 1,000 κατοίκους, ἐν δὲ Μολδαβίᾳ 200 εἰς 1,000. Ἐν Ἀγγλίᾳ κατοικοῦσι 40 χιλ. Ἰουδαίων, ἐν Γαλλίᾳ 160 χιλ. ἐν Αὐστρίᾳ 1,200,000. Ἀναλογοῦσιν ἐπομένως ἐν μὲν Ἀγγλίᾳ εἰς Ἰουδαίους εἰς 1,000 κατοίκους, ἐν Γαλλίᾳ 4 εἰς 1,000, ἐν Αὐστρίᾳ 33. Ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης καταφαίνεται ἡλικίᾳ ὑπάρχει διαφορά μετὰ τῶν μεγάλων ἐθνῶν καὶ τῆς Ρουμοῦνιας, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἰουδαίων.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ.

Ἡ Ἀνατολὴ τῆς Βιέννης, ἐπεξηγοῦσα εἰς τοὺς πολυα-

ρίθμους ἀναγνώστας τῆς τῆν νέαν τιμὴν, ἥς ἀπήλαυσεν ἡ συγγραφεὺς τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ γυναικῶν παρὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου τῶν κυριῶν (ἴδε Μέντ. τόμ. Δ'. σελ. 64), λέγει: «Ἡ ἡγεμονία Δώρα Ἰστρίας εἶνε ἡ εὐμμεστέρη γυνὴ τοῦ αἰῶνός μας» (Osten τῆς 20 ὀβρίου). Καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ ἐκδιδομένη ἐφ. ἡ Γυνὴ λέγει ὅτι, μετὰ τὸν δόκτορα S. Weissenfels (Eine ungewonliche frau), τοιαύτη ἦτο ἡ γνώμη τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος τῆς Πρωσίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Ὀμβόλδου συγγραφέως τοῦ Κόσμου (1), γνώμη ἐπιδοκιμασθεῖσα ὑπὸ τοῦ περιττήμου Brockhaus ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ λεξικῷ τῆς συναναστροφῆς (Conversations Lexicon, ἐνδεκάτη ἐκδ. ἐν τῷ ἄρθρῳ Dora d' Istria)· ὑπὸ τοῦ δόκτορος Ἀδάμ Οὐολφίου, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Γρατίῳ (Graz) πανεπιστημίου, ὅστις συνέγραψε τὸν βίον τῆς ἐνδόξου ἀυτοκρατορίας Μαρίας Θηρεσίας (Ein Besuch in Livorno)· τοῦ ἐξόχου ἱστορικοῦ τῆς Γερμανικῆς Φιλολογίας (2) Ἐρρίκου Kurz (Der Salon bibl. VIII 1872)· τῆς Σουηδῆς Φρειδερίκης Βρέμπερ, συγγραφέως τοῦ «ὁ βίος ἐν τῷ παλαιῷ κόσμῳ» (τ. XIII τῆς γερμανικῆς μεταρρ. ἡ Νέα Κορίννα), καὶ ἄλλων ἑλλογίμων καὶ ἐπιστημόνων τῆς γερμανικῆς· ἐκεῖνης γενεᾶς τῆς τόσον φειδωλῶς ἀγαπώσης νὰ ἐγκωμιάζῃ τὰ ξένα ἔθνη.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΡΟΜΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΡΚΤΙΚΟΝ ΠΟΛΟΝ.

Τὴν 1]13 Ἰουνίου ἀπέπλευσεν ἐκ Βρέμης ἀνευρημούμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐνθουσιωδῶς τὸ ἀτμοκίνητον «Τεγκετῶν» διευθυνόμενον πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον δαπάναις τῆς Αὐτρίας. Τὸ ἀτμοκίνητον τοῦτο ἔχει μῆκος ποδῶν 118, πλάτος 25 καὶ βάθος 13, φέρει δὲ μηχανὴν 95 ἵππων καὶ ἀνθρώπων προμηθεῖται διὰ 40 ἡμέρας. Οἱ ἐπιβιβίνοντες ναυτικοὶ καὶ ἐπιστήμονες σκοπεύουσι νὰ πλεύσωσιν ὅσον οἶον τε περὶ τέρω εἰς τὸν ἐλευθέρον πύγων ὠκεανόν, ἐν συνήτησαν τὸ παρελθόν θέρος πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς ἄρκτον, καὶ νὰ ἐξετάσωσι τὸν πρὸς βορρᾶν τῆς Σιβηρίας ἀρκτικὸν ὠκεανόν, διότι, ὡς παραδέχονται πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπιφανῶν γεωγράφων, τὸν πόλον καλύπτει ἀνοικτὴ πλευστή θάλασσα, οὐχὶ δὲ πάγος. Ἡ ἐκδρομὴ θὰ διαρκῆται τρία ἔτη. Τὸν πρῶτον χειμῶνα θὰ διέλθωσιν οἱ τρομεροὶ θαλασσοπόροι ἐν τῷ ἀρχωτηρίῳ Tscelinskin, τῷ μᾶλλον πρὸς ἄρκτον ἐγγυτέρω· τὸ ἐπόμενον θέρος θὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πρὸς τὸν πόλον πλοῦν αὐτῶν τὸν δευτέρου χειμῶνα θὰ διέλθωσιν ἐπὶ τῆς νέας σιβηρικῆς νῆσου καὶ τὸ τρίτον θέρος θ' ἀποπειραθῶσι νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ στενὸν Βέριγκ, ὅπως ἐκεῖθεν καταπλεύσωσιν εἰς ἀμερικανικὴν ἢ ἀσιατικὴν τινα λιμένα. Ἀλλὰ παρὰ τοὺς Αὐστριακοὺς, καὶ οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ παρασκευάζουσιν ὁμοίως ἐκδρομάς. ὦν τινες εἰσὶν ἐν τῷ ἀποπλέειν.

(1) Ὁ Οὐμβόλδος λέγει: «Ἡ Δώρα Ἰστρίας εἶνε ἡ μᾶλλον πεπαιδευμένη γυνὴ τοῦ 19ου αἰῶνος» (Donna τῆς 20 ὀβρίου 1872).

(2) Ἴδε Μέντορος Γ'. τόμον σελ. 14.

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΜΕΓ. ΠΕΤΡΟΥ.

Ἡ Ρωσσία σύμπασα ἐώρτασε τῇ 30[11 Ἰουνίου ὡς ἀληθῆ ἐθνικὴν πανήγυριν τὴν διακοσιεστὴν τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου Πέτρου, ἱδρυτοῦ τῆς Ρωστικῆς δυνάμεως· ἰδίως δ' ἡ Πετροῦπολις ἐσπευσε νὰ τιμήτῃ δημοτελῶς τὴν μνήμην τοῦ μεγαλειεπιδόλου μονάρχου, εἰς τὴν ὁφείλει τὴν ὑπαρξίν σύτῃς. Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν σύμπασα ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἐν τῷ φρουρίῳ ναὸν καὶ παρευρέθη εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μεγάλου Πέτρου τελεσθῆναι μνημόστηνον· ἐκεῖθεν ἐπεδιδάστη εἰς λέμβους καὶ ἀπῆλθεν ἐν πομπῇ εἰς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Πέτρου, ἐνθα εἶνε ἐστημένον ἐπὶ στηλοδύτου ἐκ γωνίου τὸ κολοσσίον ἔριππον ἀγάλμα τοῦ μονάρχου. Τῆς πομπῆς προηγούντο ἀξιωματικοὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, φέροντες ἐπὶ χρυσοκεντήρων προσκεφαλαίων τὸ ἕξτερον τοῦ μεγάλου Πέτρου, τὸν πῖλον αὐτοῦ, διατηρηθέντα ὑπὸ σφαίρας ἐν τῇ μάχῃ τῆς Πολυτάξας, καὶ τὸ παράσημον τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου. Ἐπὶ ἐνὸς προσκεφαλαίου εἶχε κεντηθῆ δι' ἀργυρῶν γραμμῶν τὸ ἐξῆς· εὐγενὲς λόγιον ἐκ τῆς προκηρύξεως, ἣν ἀπήρῳσεν ὁ Πέτρος πρὸς τὰ στρατεύματα τὴν παραμονὴν τῆς μάχης τῆς Πολυτάξας: «Ὁ, τι ἄρθεῖ τὸν Πέτρον, μάθετε ὅτι δὲν φροντίζει περὶ τῆς ζωῆς, ἀρκεῖ νὰ ζῆσῃ ἡ Ρωσσία εὐδαίμων καὶ ἐνδοξος.» Τὰ βλέμματα τοῦ πλήθους ἐφείλκυν ἰδίως ἡ λέμβος, ἣν ἐναυπήγησεν ἰδίως χερσὶν ὁ μεταρρυθμιστὴς Τσάρος, ἀπελθὼν ὡς γνωστὸν εἰς Ὀλλανδίαν, ὅπως διδραχθῆ τὴν ναυπηγικὴν τέχνην, διδάξῃ τὴν αὐτὴν μετέπειτα εἰς τοὺς Ρώσους. Ἡ λέμβος αὕτη, καταστάσα ἀληθὲς ἐθνικὸν κειμήλιον, ἔκειτο ἐπὶ λαμπροστρίπτου ἱκρίωματος, ἐκτεθειμένη εἰς τὸν θαυμασμὸν τοῦ λαοῦ. Μετὰ τὴν σύντομον δέξιν, ἣν ἐψάλεν ὁ μητροπολίτης ἐνώπιον τοῦ μνημείου τοῦ Πέτρου, καὶ τὴν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ θρησκευτικὴν τελετὴν, ἐγένετο μεγάλη στρατιωτικὴ ἐπιθεώρησις, καθ' ἣν παρήλασαν ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος 50 τάγματα πεζικοῦ, 80 ἴλια ἵππικοῦ καὶ 128 τηλεβόλα. Τὸ ἐπέρας σύμπασα ἡ πόλις ἦτο λαμπρῶς φωταγωγημένη· ἐν πάσῃ δὲ πλατείᾳ ὑπῆρχον δωρεὰν θέατρα καὶ διασκεδάσεις διὰ τὸν ἔχλον.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΧΑΡΤΑΙ.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων πρὸς γρατὴν χαρτῶν ἐπενοήθη χάρτης, ὅστις εἶνε ἐπίσης μὲν λεπτός ὡς ὁ ἄλλος, ἀλλ' ἐμπεριέχει ἐντός αὐτοῦ καὶ συστατικὰ τῆς μελέτης. Ἐπὶ τοῦ χαρτοῦ δὲ τούτου δὲν εἶνε πλεον ἀνάγκη νὰ γράφωμεν μὲ μελάνην, ἀλλὰ μόνον μὲ νερὸν ἢ σιελόν καὶ τὰ γραφόμενα γίνονται ἀμέσως μελανά.

Ἐτερος χάρτης λίαν περιεργός εἶνε ὁ οὐδεμίαν ἐπιδεχόμενος διὰ τινος ὀξέος ἐξάλειψιν τῶν ἀπαξ διὰ μελάνης γεγραμμένων, καθότι ἄρα τοιμήτωμεν νὰ προσβάλωμεν, ἀποπειρώμενοι νὰ ἐξαλειψώμεν τι ἐκ τῶν γραμμάτων, γίνεται κινεῶν, ἱερυρίζων καὶ τέλος πάντων λαμβάνει ποικίλους χρωματισμούς. Ὁ τοιοῦτος χάρτης εἶνε τὰ μέγιστα χρήσιμος διὰ σπουδαία ἔγγραφα, διὰ

διαθήκας, διὰ συναλλάγματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, καθότι ὁ θέλων νὰ ἀποπειραθῆ πλαστογραφίαν εὐθὺς προδίδεται. Δύναται δ' ἴσως νὰ ὀνομασθῆ συναλλαγματικὸς χάρτης «Μὴ μοῦ ἄπτου» (Nemoli tangere.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὁμογενὲς λόγιος, καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἑλλήν Χριστιανός, ἐξ-δοτο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σύγγραμμα, οὗ ἡ ἐπιγραφή Ἑρμηνεῖα συνοπτικὴ καὶ ἐκλεκτικὴ τῶν Εὐαγγελίων. Τοῦ συγγραμματος τούτου ἔχομεν πρὸ ὀρθολογῶν δυστυχῶς τὸν πρῶτον μόνον ἀκόμη τομον, ἐμπεριέχοντα τὰ κατὰ Ματθαῖον καὶ Μάρκον εὐαγγέλια. Τοῦ ἀξιολόγου τούτου τέκνου τῆς Ἑλλάδος τὸ ὄνομα δὲν φαίνεται, τὸ δὲ σύγγραμμα ἐκτυποῦται ἐν τῷ Ἀθηναίῳ τυπογραφείῳ τῆς Ἑφημερίδος τῶν συζητήσεων.

Ὁ λίαν ἀξέπαινος συγγραφεὺς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραμματος ἀπεροῖ αὐτὸ τοῖς ἀπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνδιαφερομένοις ὑπὲρ τῆς μελέτης καὶ διαδόσεως τοῦ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

Πρὸς τὸ κοινὸν δὲ ἀποτεινόμενος, ἰδοὺ τί λέγει:

«Ἐχὼν ἀρχαῖαντον πεποιθήσιν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Ἀγίων ἢ Γραφῶν καὶ πιστεύων, ὅτι πᾶσα γνησία ἀρετὴ πηγάζει ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου. προσφέρω τὴν ΣΥΝΟΠΤΙΚΗΝ καὶ ΕΚΛΕΚΤΙΚΗΝ ταύτην ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ εἰς τὴν μελέτην τοῦ κοινού ὡς ὀβολόν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ προαγωγὴν τοῦ κατὰ Χριστὸν Ἑλληνισμοῦ ἐν γενεῖ. — Μάτην μεριμνῶμεν περὶ τῆς ἀτομικῆς ἡμῶν εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἐνόσω αἱ Ἀγία Γραφαὶ δὲν μελετῶνται, τὸ Εὐαγγέλιον δὲν κηρύσσεται καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐφαρμόζονται.»

Ἐπὶ τῶν λόγων τούτων ἐπιστώμεν τὴν προσοχὴν τινων, οἵτινες ἐσκανδαλίθησαν ἐπὶ τῇ ρήτρᾳ, ἣν φέρει ὁ ἀνα χεῖρας τόμος τοῦ Μέντορος, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε ἔσται μέγα, ἐὰν μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῆ. Τοῦτο εἶνε ἀλήθεια ἀναντίρρητος, ἀλλὰ, διὰ νὰ τὴν ἐννοήσῃ τις, ὀφείλει καλῶς νὰ τὴν μελετήσῃ.

Ὁ ἐκδοθεὶς ἦδη Α'. τόμος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραμματος κοσμεῖται διὰ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων τῆς τε Παλαιστίνης καὶ τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἦσαν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, σχεδίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τινων ἄλλων εἰκονογραφῶν. Ὁ συγγραφεὺς προσιμιάζεται λογικώτατα καὶ πειστικώτατα Α'. περὶ τῆς γνησιότητος τῆς Νέας Διαθήκης καὶ ἰδίως τῶν εὐαγγελίων, Β'. περὶ αὐθεντίας τῶν εὐαγγελίων, Γ'. περὶ θεοπνεύστου τῶν εὐαγγελίων, Δ'. περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς γλώσσης, ἐν ἣ ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος, Ε'. περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ πρώτου εὐαγγελίου, ΣΤ'. περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς γλώσσης, ἐν ἣ ἔγραψεν ὁ Μάρκος, Ζ'. περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ δευτέρου

εὐαγγελίου, Η'. πού και πρὸς τίνες ἔγραψεν, Θ'. περὶ νομι-
σμάτων. Τούτων μεταφέρμεν τὸ

ΠΕΡΙ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ
ΙΔΙΩΣ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ.

« Τί ἐστὶ γνήσιον; γνήσιον ἐστὶ καὶ λέγεται τὸ νόμιμον, τὸ
καθαρὸν καὶ ἐν γένει τὸ ἀντίθετον τοῦ νόθου· οἷον τὰ ἡμέτερα
Εὐαγγέλια κληθήσονται γνήσια, ὅταν ἐξελεγχόμενα ἀποδει-
χθῶσιν, ὅτι εἶνε καθάρτα, ἀνόθευτα, αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅπερ συνέγρα-
ψαν οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί.

Τὸ νῦν κείμενον τῆς Νέας Διαθήκης τὸ ὑπ' ὄμων παραδε-
δεγμένον καλεῖται κα νόν, διότι βλασησθὲν ἐκρίθη,
ὅτι εἶνε ὄντως τὸ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐν εἴδει ἀπονημονευ-
μάτων καὶ ἐπιστολῶν συγγραφέν· διότι αὐτὰ καὶ μόντα τὰ βιβλία
ἀναφέρονται ὡς γνήσια εἰς τοὺς ἀπὸ τῆς 2ης μέχρι τῆς 4ης
ἐκατονταετηρίδος δημοσιευθέντας δέκα καὶ πέντε καταλόγους ἢ
κανόνας, αὐτὰ καὶ μόντα τὰ βιβλία περὶδέχθησαν ὡς γνήσια οἱ
ἐπὶ τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς συγγράψαντες Πατέρες, αὐτὰ αἱ
Σύνοδοι, καὶ αὐτὰ ἡ Ἐκκλησία ἐν γένει.

Τὰ βιβλία ταῦτα ἐγράψαν ἐπὶ μεμβρανῶν (Β'. Τιμ. δ' 13)
οὐχὶ εἰς σχῆμα βιβλίων, ἀλλ' εἰς κυλίνδρους ἄνευ στιγμῶν, τό-
νων, παραγράφων ἢ κεφαλαίων. Ἡ δὲ παρούσα διαίρεσις εἶνε
ἔργον τῆς 12ης ἐκατονταετηρίδος, γενομένη ὑπὸ τοῦ Hugo
Sancto. Ἡ πρώτη δὲ ἔντυπος ἔκδοσις τῆς Ν. Δ. ἐδημοσιεύθη
ὑπὸ τοῦ Ἐράσμου ἐν Βασιλείᾳ περὶ τὸ 1516 μ. Χ. καὶ συνίστα-
ται ἐξ 7,959 ἐδαφίων.

Ἐξελέγγοντες λοιπὸν τὸ κανονικὸν κείμενον τῶν Εὐαγγελίων,
δρεψόμενοι νὰ ἐφαρμόσωμεν τοὺς αὐτοὺς κανόνας, καθ' οὓς ἡ
γνησιότης τοῦ κειμένου τῶν ἀρχαίων δοκιμῶν συγγραφέων ἐν
γένει ἀποδεικνύεται· καὶ ἀν εὐρωμεν ὑπὲρ τῶν Εὐαγγελίων τὰ
αὐτὰ ἐξέγγνα, δεξιόμενοι συνεπῶς νὰ παραδεχθῶμεν ταῦτα ὡς
γνήσια, εἰ δὲ καὶ μή, ν' ἀπορρίψωμεν ταῦτα ὡς νόθα, ὑποβολι-
μαῖα καὶ ἀλάξια τῆς ἐμπιστοσύνης ἡμῶν.

Ἐδραϊώθη ἡδὴ ἡ γνησιότης τοῦ κειμένου τοῦ Ἡροδότου, τοῦ
καὶ πατρὸς τῆς Ἱστορίας κληθέντος, ὡς καὶ ἡ τοῦ Πλάτωνος,
διότι ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ὑπάρχει 15 περίπου χειρόγραφα, ἀνή-
κοντα εἰς ἐποχὰς μεταξὺ τῆς 9ης καὶ 15ης ἐκατονταετηρίδος
μ. Χ., ἐκ τῆς παραβολῆς δὲ τούτων προέκυψε τὸ νῦν παραδεδε-
γμένον κείμενον. «Ἐν τῶν χειρῶν τούτων, ἀνήκον εἰς τὴν
12ην ἐκατονταετηρίδα, σώζεται εἰς τὴν ἐν Περσείᾳ βιβλιοθήκην,
ἕτερον τῆς 10ης ἐκατονταετηρίδος ἐν Φλωρεντίᾳ τῆς Ἰταλίας
καὶ ἕτερον τῆς 9ης ἐν Κωνσταντινῶν τῆς Ἀγγλίας. Ἐκ δὲ τῶν
τοῦ Πλάτωνος σώζονται ἔτι ὀλίγωτερα καὶ τὸ μὲν ἀρχαιότερον
τὸ καὶ σπουδαιότερον πάντων μετηνέχθη ἐκ Πάριου περὶ τὸ 1801
εἰς Ὁξφόρδ τῆς Ἀγγλίας, φέρον χρονολογίαν 895 μ. Χ. Καὶ
ἄλλα ἀρχαιότερα κείμενα σώζονται, ὡς τὸ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ
τῆς Ρώμης χειρόγραφον τοῦ Βιργιλίου, ὑπολογιζόμενον, ὅτι ἀνή-
κει εἰς τὴν 4ην ἐκατονταετηρίδα.

Ἐν γένει ὁμοῦ τὰ χειρόγραφα τῶν ἀρχαίων δοκιμῶν συγ-
γραφέων, περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ὁποίων οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν
ὑπάρχει, ἀνήκουσιν εἰς ἐποχὰς μετὰ γενεστέραις τῆς 9ης

ἐκατονταετηρίδος.— Ἡ δὲ ἐξελέγγος δέκα ἢ τὸ πολὺ εἴκοσι χει-
ρογράφων ἀρκεῖ πρὸς ἀποδείξιν τῆς γνησιότητος τοῦ κειμένου
αὐτῶν.

Τὸν αὐτὸν κανόνα ἐφαρμόζοντες καὶ εἰς τὴν ἐξελέγγιν τῆς
γνησιότητος τῶν Εὐαγγελίων, εὐρίσκωμεν, ὅτι ἐκ τῶν χειρογρά-
φων αὐτῶν σώζονται 426, ἀνήκοντα εἰς ἐποχὰς προγενε-
στέραις τῆς 9ης ἐκατονταετηρίδος· ἐξ ὧν τὰ 27 εἶνε 1000
—1500 ἐτῶν ἐκ δὲ τῆς Ν. Δ. ὁλοκλήρου σώζονται 972 χει-
ρογραφα, τούτων δὲ 47 εἶνε 1000—1500 ἐτῶν. Ὅθεν τὰ
χειρόγραφα τῆς Ν. Δ. καὶ ἰδίως τῶν Εὐαγγελίων εἶνε καὶ πλε-
ονα (426 πρὸς 15) καὶ ἀρχαιότερα (1000—1500 πρὸς
1000 ἐτῶν) τῶν τοῦ Ἡροδότου, Πλάτωνος καὶ ἐν γένει τῶν ἀρ-
χαίων δοκιμῶν συγγραφέων.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ἡ ἀκρίβεια τῶν χειρογράφων
τούτων, διότι ἐκ τῶν χιλίων περίπου, ἅτινα ἐβλασησθῆσαν πρὸς
κατάρτισιν τοῦ κανονικοῦ κειμένου ἐξήχθησαν 50,000 διαφοραί,
ἀπασαι δὲ αὐταί, πλὴν 50, εἶνε ὀρθογραφικαί· ἐκ δὲ τῶν 50
τούτων, αἰτινες συνίστανται εἰς μεταθέσεις λέξεων, μόνον 10 ἢ
12 εἶνε οὐσιώδεις, ἀλλὰ καὶ αὐταί, ἰδίως ἐν ταῖς ἐπισημαῖς ὑπάρ-
χουσαι, δὲν ἀφορῶσι δογματικῆς διδασκαλίας. Πανομοίωτα χει-
ρογράφων τινῶν ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐπισυνάπτονται ἐν τέλει τῶν
Προλεγομένων.

Πρώτον ἐκ τῶν χειρογράφων εἶνε τὸ Ἀλεξανδρινὸν
καλούμενον, ἀντιγράψαν ὑπὸ τίνος εὐγενοῦς κυρίας, Θεόκλης κα-
λουμένης, ἐξ Ἀλεξανδρείας. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐδωρήθη ὑπὸ
τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Αὐλακῆρος κατὰ τὸ 1623 τῷ βα-
σιλεῖ τῆς Ἀγγλίας Καρόλῳ τῷ Β', νῦν δὲ εὐρίσκεται ἐν τῇ τοῦ
ἐν Λονδίῳ Βρετανικοῦ Μουσείου βιβλιοθήκῃ· ἀνάγεται δὲ χρο-
νολογικῶς μέχρι τῆς 3ης ἐκατονταετηρίδος.

Δεύτερον τὸ Βατικανικὸν καλούμενον, ὡς ἐν τῇ Βατικα-
νικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ρώμης εὐρισκόμενον, ὅπερ θεωρεῖται ἀρχαι-
ότερον καὶ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ.

Τρίτον τὸ Συναϊτικόν, τὸ ὑπὸ τῆς Μονῆς τῆς Ἀγίας
Αἰκατερίνης τοῦ ὄρους Σινᾶ δωρηθὲν τῷ Αὐτοκράτορι πασιῶν τῶν
Ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Β' κατὰ τὸ 1850. ὑποτίθεται δὲ ἐν
τῶν κατ' ἐντολήν Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ἀντιγράφων ἐν
Ἀλεξανδρείᾳ τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ Εὐσεβίου πρὸς χρῆσιν τῶν τῆς
πρωτεύουσας ἐκκλησιῶν.

Τέταρτον τὸ Ἐφραϊμικὸν καλούμενον, ὅπερ ἔλαβε τὸ
ὄνομα τοῦτο, διότι κατὰ τὴν 12ην ἐκατονταετηρίδα, ἐξελισθέν-
των τῶν γραμμάτων (ὑπὸ τίνος ἀγνοεῖται) ἐκ τῆς μεμβράνης,
ἐγράφησαν ἐπ' αὐτῆς αἱ ὀμίαι τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ Μεσο-
ποταμίτου· ὕστερον ὁμοῦ οἱ ἀρχιολόγοι, ἀνακαλύψαντες τοῦτο,
χημικῶς ἐπανέφερον τὰ ἐξελισθέντα γράμματα τοῦ κειμένου·
διὸ καὶ Παλίμψηστον καλεῖται. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο,
ἀνήκον εἰς ἀρχαίαν ἐποχὴν, σώζεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν
Παρισίων.

Ἐκτὸς τῶν ἀποδείξεων τῶν χειρογράφων ἔχομεν καὶ τὰς
Μεταφράσεις, αἰτινες συμφωνοῦσαι πρὸς τὸ κανονικὸν κεί-
μενον, μαρτυροῦσιν αὐτὸ γνήσιον. Ἡ Ν. Δ. μεταφράσθη εἰς τὴν
Σλαβικὴν γλῶσσαν κατὰ τὴν 9ην ἐκατονταετηρίδα· εἰς τὴν Γε-

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟΥ

ωρικὴν κατὰ τὴν 6ην· εἰς τὴν Ἀρμενικὴν κατὰ τὴν 5ην· εἰς
τὴν Ἀραβικὴν κατὰ τὴν 4ην· εἰς τὴν Λατινικὴν τὸ 385 μ. Χ.
εἰς τὴν Κοπτικὴν κατὰ τὴν 3ην καὶ τέλος εἰς τὴν Συριακὴν
κατὰ τὴν 1ην ἐκατονταετηρίδα.

Πρὸς τούτοις δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς μαρτυρίας
ἀρχαίων Ἑρμηνευτῶν καὶ Ἀπολογητῶν, ὡς καὶ τὰς τῶν
ἐχθρικών πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν διακειμένων συγγραφέων, Ἰου-
δαίων τε καὶ ἐθνικῶν. 180 περίπου συγγραφεῖς ἀρχαῖοι ἀναφέ-
ρουσι περιεκτὰς, καὶ κατ' οὐσίαν τεμάχια τῆς Ν. Δ. τσαῦτα,
ὥστε Ἄγγλος τις, ὀνόματι Bentley, ἐκ τῶν πρὸ τῆς 7ης ἐκα-
τονταετηρίδος συγγραμμάτων συνεπλήρωσεν ἅπασαν τὴν Ν.
Διαθήκην.

Ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων Θεοδώρητος ὁ Κύρου καὶ
Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας ἔγραψαν περὶ τὴν 5ην ἐκατονταετη-
ρίδα ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἰερώνυμος καὶ Γρηγόριος ὁ Νύσσης περὶ
τὴν 4ην· ὁ Ὀριγένης καὶ Θεόφιλος ὁ Ἀντιοχείας περὶ τὴν 3ην·
ὁ Εἰρηναῖος, μαθητὴς τοῦ Πολυκάρπου, μαθητοῦ Ἰωάννου τοῦ
Εὐαγγελιστοῦ, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ Κλήμης ὁ Ρώμης
περὶ τὴν 2αν· ὁ Ἰγνάτιος μαθητὴς τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐπίσκοπος
τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ 40 ἔτη περὶ τὴν 1ην.

Ἐκ δὲ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐρανίζεμεθα ὑπὲρ τῆς
γνησιότητος τοῦ κειμένου τῆς Ν. Δ. σπουδαίας ἀποδείξεις· π. χ.
ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἰωσήπου Ἰουδαίου ἱστορικοῦ περὶ τὸ
37—39 μ. Χ. ἀκμάσαντος, ἐκ τῆς ἱστορίας Τακίτου (Ann. XV.
44), γράψαντος περὶ τὸ 100 μ. Χ., ἐκ τοῦ Σουετωνίου 117
μ. Χ. καὶ ἐκ τοῦ Ἰουβενάλου, Πλινίου καὶ Κέλσου.

Παλινοδρομικῶς λοιπὸν ἐξετάζοντες τὰς ἀποδείξεις ἡμῶν θέ-
λομεν ἀκριβῶς ἀνιχνύσει, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς
μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων τὸ αὐτὸ κείμενον. Καὶ ἰδοῦ·

Α'. Ἀπὸ τοῦ 1872—1516 μ. Χ. ἔχομεν τὰς ἐντύπους ἐκδό-
σεις, πρώτης τῆς Ἐράσμου τυπωθείσης τὸ 1516.

Β'. Ἀπὸ τῆς 15ης ἐκατονταετηρίδος μέχρι τῆς 4ης μαρτυ-
ροῦσι τὸ γνήσιον τοῦ κειμένου πρώτον καὶ Μεταφράσεις, δεύτερον
οἱ Ἑρμηνευταὶ καὶ Ἀπολογηταὶ καὶ τρίτον Ἐπίγραμμα χειρόγραφα.

Γ'. Ἀπὸ τῆς 4ης ἐκατονταετηρίδος μέχρι τῆς Ἀποστολικῆς
ἐποχῆς μαρτυροῦσι τὸ γνήσιον τοῦ κειμένου σπουδαῖα χειρόγραφα,
Ἑρμηνευταὶ, Ἀπολογηταὶ καὶ τὰ συγγραμματα τῶν ἐχθρικών
πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν διακειμένων ἐθνικῶν τε καὶ Ἰουδαίων.

Ὅθεν ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ζητεῖ χάριτας καὶ ἐπιείκειαν εἰς τὸ
ζήτημα τοῦτο, ἀλλ' ἐνδελεχῆ καὶ ἐμβριθῆ μελέτην καὶ δικαιοσύ-
νην παρὰ παντὸς ἀμφιβάλλοντος· ἀπαιτεῖ δὲ τὴν παραδοχὴν τῶν
Γραφῶν, καθ' οὓς κανόνας ἐγένετο πᾶν ἀρχαῖον ἱστορικὸν σύγ-
γραμμα δεκτόν.

Ἐνταῦθα λήγει ἡ Α'. παράγραφος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγ-
γράμματος. Ἡμεῖς δὲ στενέστατα συνιστῶντες αὐτὸ τοῖς φίλοις
τοῦ Μέντορος συνδρομηταῖς, ἐπικαλοῦμεθα τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ συνδρο-
μῆν των καὶ ἐπευχόμεθα τὴν ταχίστην ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκδό-
σεώς του.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἐκδοθέντος ἦδη Α'. τόμου εἶνε δρ. 4. ἡ γρ. 18.

Τὸ μικροσκόπιον, ὡς πασίγνωστον, εἶνε ὑέλινον ὄργανον, διὰ
τοῦ ὁποίου μεγεθύνονται τὰ μικρότατα πράγματα ὥστε νὰ φαίνωνται
πολὺ καθάρτα. Διαρροῦνται δὲ τὰ ὄργανα ταῦτα εἰς ἀπλᾶ μικρο-
σκόπια, ἤτοι τὰ ἐκ μιᾶς μόνον ὑέλου συγκείμενα, καὶ τὰ ἐκ πολ-
λῶν ὁμοῦ ὑέλων. Πόσον δὲ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ μικροσκοπίου ὑπῆρξε
τῷ ὄντι ὠφέλιμος εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς δι' αὐτοῦ ἀνακα-
λυπτομένων τῶν ἀποκρύφων θαυμάτων τῆς φύσεως, φαίνεται ἐκ
τοῦ ἀκολουθοῦ ἀστείου διηγήματος.

Ὅτε ὁ Ἰεραπόστολος Κλάρκ εὐρίσκειτο εἰς Βεγγάλην ἀγωνι-
ζόμενος νὰ διαδώσῃ τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, προσε-
κάλεσεν εἰς συνομιλίαν ἐπίσημόν τινα Βραχμάνον, ἐλπίζων ὅτι
ἂν δυνηθῆ νὰ ἐκβάλῃ σὺτὸν τῆς πλάνης του, εὐκόλως ἤθελεν
ἐπιτύχει καὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἠγωνίσθη μὲν νὰ τὸν πείσῃ
μετὰ μεγάλης εὐγλωττίας καὶ εὐφραδείας, ἀλλ' ὁ Ἰνδὸς ἔμενε
ἀκλόνητος εἰς τὰς δοξασίας του. Βαρυθεὶς ἐπὶ τέλους ὁ Κλάρκ
τῷ ἀπέτεινε ὡς ἐξ ἀπρόοπτου τὰς ἀκολουθοῦσας ἐρωτήσεις.

— Δὲν σὰς ἀπαγορεύεται νὰ τρώγητε φαγητόν, εἰς τὸ ὁποῖον
νὰ ὑπάρχῃ ζωή; — Ναί!

— Καὶ δὲν παρέθης ποτέ τὸν νόμον τοῦτον;

— Ὅχι, βέβαια.

— Δὲν ἔφαγες λοιπὸν ποτέ σου κρέας; δὲν ἔπραξες καὶ τὸ
σφάλμα τοῦτο ἀκούσιως;

— Ἀδύνατον.

— Καὶ ὀμνύεις;

— Ὅμνῶ προθύμως.

— Δὲν τρώγεις ρῶδια;

— Καθ' ἑκάστην, καὶ μὲ ἀρέσουν μάλιστα.

— Φέρε με ἐδῶ ὀλίγα ρῶδια, — εἶπεν ὁ Κλάρκ πρὸς τὸν
ὑπηρέτην του· οὗτος δ' ἔφερεν εὐθὺς κύνιστρον πλήρες ρωδίων
ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Διάλεξε ὅποιον θέλῃς, — εἶπεν ὁ Κλάρκ εἰς τὸν Ἰνδόν.
ἐκεῖνος δ' ἔλαβεν ἓν ἐξ αὐτῶν.

— Ἄνοιξέ το, εἶπεν εἰς τὸν Ἰνδόν, — καὶ βάλε το ἐδῶ ὑπὸ
τὴν ὕελον ταύτην πολλὰ ἀκριβῶς.

Τὸ ρῶδιον ἐτέθη οὕτω κάτωθεν τοῦ μικροσκοπίου.

— Κύτταξε ἐδῶ, — τῷ εἶπεν ὁ Κλάρκ.

Ὁ Βραχμάνος ἔφερε τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸ μικροσκόπιον, ἀλ-
λ' ἀμέσως ἀπεσύρθη τρέμων, διότι εἶδεν ἄπειρα ζωῦρια, τὰ
ὅποια, ὡς γνωστόν, εὐρίσκονται εἰς τὸ ρῶδιον, καὶ μόνον διὰ
τοῦ μικροσκοπίου φαίνονται. Ἰκνήν ὥραν ἔμεινε σύννοσος, ἀκο-
λούθως δ' ἔλαβεν ἐκ νέου τὸ ρῶδιον εἰς τὰς χεῖράς του, τὸ ἐξή-
τασεν ἐκ τοῦ πλησίον, τὸ ἔβαλε καὶ πάλιν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον,
καὶ πάλιν εἶδε μυριάδας ζῶντων ζωῦριων. «Βὰς σουσχί! ἀρκεῖ»,
ἀνέκραξε τελευταῖον.

— Το βλέπεις λοιπὸν ὅτι ἡμῶρες ἐξ ἀγνοίας; εἶπεν ὁ Κλάρκ.
Ὁ Βραχμάνος ἐσιώπα.

Νὰ φέρωμεν δὲ καὶ ἐν ποτήριον ὕδατος, διὰ νὰ ἴδῃς πόσα ζῶντα
ζῶντα κατέπιες ἕως τώρα; — Κύτταξε, κύτταξε τώρα τὴν στα-
γόνα αὐτὴν τοῦ ὕδατος. Βλέπεις πόσα ἄπειρα ζωῦρια εὐρίσκονται!

εις αυτήν; «Ο Ίνδος ἀπεσύρθη ἐκ τοῦ μικροσκοπίου. Ἄρκει ἀρκεῖ εἶπεν ὁ Βραχμάνος.

— Γνώρισε λοιπόν, ὑπέλαβεν ὁ Κλάρκ, ὅτι ἀφοῦ τὸ πᾶν γέμει ἀπὸ ἀόρατα εἰς τὸν γυμνὸν ὀρθοκλινὸν ὄντα, μήτε νὰ φάγῃ; μήτε νὰ πῆς δύνασαι χωρὶς νὰ παραθῆς τῆς θρησκείας σου τοὺς νόμους.

«Ο Ίνδος κατακισχυθὲς ἐκλινε μετ' ἀθυμίας τὴν κεφαλὴν.

— Ἐπιθυμεῖς τώρα καὶ ἄλλας ἀποδείξεις; ἐπρόσθεσεν ὁ Κλάρκ.

— Ὅχι, ὄχι. — ὑπέλαβεν ὁ Ίνδος. Μίαν δὲ χάριν μόνον θὰ σὲ ζητήσω.

— Ομίλησε.

— Νὰ μὲ χαρίσῃς αὐτὴν τὴν ὕελον, — εἶπεν ὁ Βραχμάνος, δεικνύων τὴν ὕελον, — διότι δὲν ἔχω χρήματα νὰ τὴν ἀγοράσω.

— Ἴδού, λάβε τὴν, — εἶπεν ὁ Κλάρκ.

— Μόλις δ' ὁ Ίνδος ἔλαβε τὸ πρᾶγμα, ἔπερ τῷ εἶχε προσενηθεί τοσαύτη ἐντύπωσις, καὶ ἐνατενίσας πρὸς τὴν ἐμψύχου ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ μικροσκοπίον καὶ τὸ κατεσύντριψε.

— Τί σημαίνει τούτο; ἀπεκρίθη ὁ Κλάρκ ἔκθαμβος.

— Τούτο σημαίνει, Χριστιανέ, — ἀπεκρίθη ὁ Ίνδος μετὰ σοβαρότητος, — ὅτι ἄχοι τοῦδε ἔζησα εὐτυχῆς καὶ εὐδαίμων, ἀλλὰ σὺ μὲ τὸ σατανικὸν ὄργανόν σου μοῦ ἀγῆρευες ἄπασαν τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν μου. Μὲ κατεδίκασες νὰ καταβῶ εἰς τὸν τάφον ἀθλιῶς καὶ δυστυχῆς, βδελυττόμενος τὸν ἐκυτὸν μου!

— Καὶ ὁ δυστυχῆς Βραχμάνος ἀγῆρας τὴν συνεδρίασιν, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΚΙΝΑΙ.

Ἡ πρώτη εἰς Κίναν ἀποστολὴ εὐαγγελικῶν ἱεραποστόλων ἐγένετο τὸ 1807. Ἀπὸ τοῦ 1813 ἕως τοῦ 1842 ἐξήκοντα περίπου ἕτεροι ἀπεστάλησαν εἰς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς οὐ μόνον εἰς Κίναν ἀλλὰ καὶ εἰς Ἰάβαν καὶ Σιάμ καὶ τοὺς Μαγελλανικαίους πόρθμούς· πρᾶγματι ὅμως αἱ τῶν ἱεραποστόλων ἐργασίαι ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1842, ἐποχῆς καθ' ἣν συνήθη μετὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας συνήθη καὶ καθ' ἣν « πέντε λιμένες » ἠνοίχθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ κόσμου· διότι τότε καὶ οἱ ἱεραπόστολοι εἰσῆλθον εἰς τοὺς ἀνοικθέντας λιμένας. Μακρὰ περίοδος προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν πρὸς καταστροφὴν τῶν προλήψεων καὶ τῆς εἰδωλολατρείας τοῦ ἀποκεχωρισμένου ἐκείνου λαοῦ ἐπηρεάσθησαν αὐτοὺς κατὰ πρότερον· μόλις δὲ πρὸ μιᾶς εικοσαετίας ἐφάνθησαν ἀνθρωποὶ ἐναγκαλιζόμενοι τὸν Χριστιανισμόν. Οὗτοι κατὰ μὲν τὸ 1863 ἀνῆλθον εἰς 1,974

κατὰ δὲ τὸ 1864 » » 2,607

» » » 1868 » » 5,743

» » » 1871 » » 8,000

Ἐκτὸς τούτων περὶ τὰ 500 εἶδη βιβλίων ἐξετυπώθησαν ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων εἰς τὴν Κινεζικὴν γλῶσσαν, ἐν οἷς Γραφαί, ὑπομνήματα, συγγράμματα θεολογικά, παιδαγωγικά, φιλολογικά, ιστορικά, γεωγραφικά, μαθηματικά, ἀστρονομικά καὶ βοτανικά· κλί-

μαξ ἐκ τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν παιδῶν ἀρχομένη καὶ εἰς μεταφράσεις μεγάλων συγγραμμάτων ἀνερχομένη. Ὁ κ. Μαρτίνος μετέφρασε τὸν « Διεθνή νόμον » τοῦ Wheaton καὶ τὰ ἱατρικὰ καὶ φυσιολογικὰ τοῦ Hobson συγγράμματα· ὁ δὲ κ. Οὐήλγης τὴν γεωμετρίαν τοῦ Εὐκλείδου καὶ τοῦ Ἐρστέλου τὴν ἀστρονομίαν.

Ἄν δὲ θελήσωμεν νὰ ρίψωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸ βλέμμα, κρινόντες ἐκ τῶν τελευταίων συμβάντων, κατὰ τὴν ἐρχομένην ἑκατονταετηρίδα οἱ ἐν Κίνα Χριστιανοὶ θὰ ἀνέρχωνται εἰς ἑκατομμύρια. Οἱ Κινέζοι κινοῦνται ἀργά, ἅμα ὅμως ἀρχίσωσι νὰ κινῶνται, κινοῦνται κατὰ σωρούς· οὐδεὶς δὲ λόγος ὑπάρχει νὰ γείνη ἐξαιρέσις τοῦ κανόνος τούτου ὡς πρὸς τὴν ἐκχριστιανίαν αὐτῶν. Εἰς Φουτσόου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ἔργον ἔσχε τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ὅσον καθ' ὅλα τὰ παρελθόντα ἔτη ὁμοῦ. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν βαπτιζομένων λέγομεν ἁπλῶς ὅτι ἡ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν μενόντων εἰδωλολατρῶν γειτόνων τῶν διαφορὰ εἶνε ἀρκετὸν δείγμα. Ὁ εἰδωλολάτρης εἶνε ἀκαθάρτος, ὁ Χριστιανὸς καθαρός· ὁ εἰδωλολάτρης ψεύδεται καὶ εὐχαριστεῖται ψευδόμενος, ὁ Χριστιανὸς μόνον τὴν ἀλήθειαν λέγει· ὁ εἰδωλολάτρης μεταχειρίζεται τὴν σύζυγόν του ὡς δούλην, ὁ Χριστιανὸς ὡς ἐν ἀθάνατον· ὁ εἰδωλολάτρης θεωρεῖ τὴν γέννησιν θυγατρὸς ὡς δυστύχημα, ὁ χριστιανὸς χαίρει ἐπὶ τούτῳ, ἀναθέτων αὐτὴν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ προσταθῶν νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὠφέλιμον.

Τὰ ἐπόμενα εἶνε ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων χριστιανῶν μαρτύρων παρὰ τοῖς Κινέζοις.

Ὁ Λί Τσά Μί πρὸ ὀλίγου ἐλιθοβολήθη σχεδὸν μέχρι θανάτου φεύγων τοὺς διώκτας του ἐρρίθη εἰς λάκκον 20 ποδῶν βάθους· ἐνῶ ἐπιπτεν ἔλεγε, « Κύριε ῥοικτεῖρησον αὐτούς· ἄφες αὐτοῖς. »

Ὁ Λήν Τσίγκ Τ'γκ, ἀφοῦ ἔλαβε δύο χιλιάδας ραβδισμούς, ἅμα ἠδυνήθη νὰ κινήθῃ μετέβη εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὸν ἔδειραν καὶ ὠμίλησε περὶ τοῦ Χριστοῦ μετὰ τοσαύτης ζέσεως, ὥστε καὶ ἐκ τῶν δειράντων αὐτὸν ἐπίστευσαν πολλοί.

Ὅτε ὁ Χί Γιόγκ Μί καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ σκληρῶς ἐδασανίζοντο, διετρέχον τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν αὐτῶν καὶ ὡς ὁ Ἰωβ ἔλεγον· ἄν καὶ πάσχωμεν, ὅμως εἰς Αὐτὸν ἀναθέτομεν τὰς ἐλπίδας μας.

Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν Κινέζων.

Περὶ δὲ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ « οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς—ὡς ἔλεγεν ὁ Παῦλος—ἐκλήθησαν. » Εἶνε δὲ ἐπίσης ἀληθές ὅτι ἡ « αἴρεσις αὕτη πανταχοῦ ἀντιλέγεται » ὑπὸ τῶν γραμματισμένων τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τῶν ἐμπόρων. Ἀλλὰ καὶ ἐν Κίνα ὡς καὶ παντοῦ ὁ Χριστιανισμὸς ἀνυψώνει τοὺς ἐναγκαλιζομένους αὐτόν. Αὐξάνουσιν οὐ μόνον εἰς χάριν, ἀλλὰ καὶ εἰς γῶσιν καὶ εἰς ἐπιρροὴν καὶ εἰς ἠθικὴν. Ἄν δὲ ὁ Θεὸς ἐκλέγῃ εἰσεῖτε τὰ μικρὰ τοῦ κόσμου τούτου ἵνα καταισχύνη τὰ σοφά, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου τούτου ἵνα τὰ ἰσχυρὰ καταργήσῃ, Αὐτῷ καὶ μόνῳ ἔστω ἡ δόξα. Ἀμήν.



Κωνσταντῖνος Ι. Ἰπλιζῆς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΗΠΙΛΙΔΗΣ.

Γνωστὸν μὲν καὶ πανθομολογούμενον εἶνε, ὅτι ἔσον μεγαλειτέρα ὑπάρχει ἡ δρᾶσις ἢ ἡ πίσσις ἐπὶ ἀντικειμένῳ τινός, μὴ στερηθέντος ἐτι τῶν ζωτικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, τῶν μεγαλειτέρα ἐπέρχεται ἢ ἀντίδρασις· σπάνια ὅμως εἶνε τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἀναπτύσσουσι τὴν ἀντίδρασιν μετὰ αἰῶνας ὄλους, καὶ ἐτι σπανιότερα τὰ μετὰ τινα φαινόμενην παντελῆ ἀπώλειαν τῆς ζωῆς. Τὸ τοιοῦτον δὲ σπάνιον καὶ μοναδικὸν ἴσως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ σύμπαντος κόσμου φαινόμενον παρουσιάζει σήμερον ὁ Ἑλληνισμὸς.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τευχ. Μ')

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν εἶνε ὅτι κατὰ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀνατολῆς καὶ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπέστη τοσαύτην πίεσιν, ὥστε πᾶν εὐλόγως ἠδύνατό τις νὰ υποθέσῃ ὅτι ἐν χώρᾳ, ἔνθα ἔπαυσε πρὸ αἰῶνων νὰ ὀμιλήται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα· ἐν χώρᾳ, ἔνθα πολλοὶ Χριστιανοὶ ἔλαβον καὶ Τουρκικὰ ὀνόματα· ἐν χώρᾳ, λέγομεν, ἔνθα τοσαῦτα συνέβησαν πρὸς ἐξίλειψιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πᾶν εὐλόγως ἠδύνατό τις νὰ υποθέσῃ, ὅτι πρᾶγματι ἐξέλιπεν οὗτος, καὶ οὔτε εἶνε ποτε δυνατὸν ν' ἀναζωπυρωθῇ. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ὡς θαυμαστέα τὰ ἔργα σου Κύριε, τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας· ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἔνθα τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα συνέβησαν πρὸς καταστροφὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὗτος πρᾶγεται σήμερον θαυμασίως.

Ἐν μὲν τῇ Καισαρείᾳ, ἐξ ἧς κατήγεται ὁ Κωνσταντῖνος Ἰπλιξῆς, ὑπάρχει, καθ' ὅς ἔχομεν θετικὰς πληροφορίες, ἄριστα κληρονομήσαντες Ἑλληνικὸν σχολεῖον· ὑπάρχει καὶ παρθενωγαγεῖον διευθυνόμενον ὑπὸ μιᾶς τῶν καλλιτέρων μαθητριῶν τοῦ Ἀρσακείου, τῆς Ὀλυμπιάδος Βιργιλίου· ἐν δὲ τοῖς περίξ τῆς Καισαρείας εἶνε σπάνιον νὰ εὑρῆ τις Χριστιανικὸν χωρίον ἢ Χριστιανικὴν συνοικίαν χωρίου ἄνευ ἀλληλοδιδασκτικῆς καλῶς οργανισμένου σχολείου· πολλὰ μάλιστα χωρία δὲν στεροῦνται καὶ παρθενωγαγείου, καὶ τινὰ ἄλλα ἔχουσι καὶ Ἑλληνικὰ σχολεῖα. Μετ' εὐχαριστήσεως δ' ἐμάθομεν, ὅτι Χριστιανικὸν τι χωρίον κατὰ τὰ περίξ τῆς Καισαρείας, ἐξ ἐβδόμηκοντα μόλις οἰκογενειῶν συγκείμενον, πληρῶναι σήμερον εὐχαρίστως ἐτήσιον ἔρανον ὁκτὼ χιλιάδων γρατίων πρὸς διατήρησιν σχολείου. Ὅταν δὲ ἀναλογισθῆ τις, ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ περιωνύμῳ Μπαρθῶνι, τῷ μόλις ἑξ ὥρας τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχοντι, καὶ ἐν τισὶν ἄλλοις τῶν περίξ τῆς Ἀττικῆς χωρίων, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατηρηθῶσι διδασκαλίσαι, καίτοι ὑπὸ τῆς Φιλεκαπιδευτικῆς εταιρίας πληρῶνόμενοι, μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν μαθητριῶν, καὶ ἐτι εἰς τὰ περίξ τῆς Καισαρείας ἐκάστη χωρική οἰκογένεια συνεισφέρει ἐκούσιον ἔρανον τριάκοντα περίπου δραχμῶν κατ' ἔτος πρὸς διατήρησιν σχολείου, θέλει μὲν παρηγορηθῆ μεγάλως διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὰ ἀπώτατα τῆς Ἀνατολῆς· ἀλλὰ βεβαίως δὲν θέλει συλλάβει καὶ πολὺ χρηστὰς ἐλπίδας διὰ τὴν ταχέαν ἐξελλήνισιν τῆς γλώσσης τῆς ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι μὴ ἐμιλούσης τὴν Ἑλληνικὴν οὐλήν.

Περίεργον δὲ εἶνε, ὅτι καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐφαίνετο ὡς ἐκλείψας καθ' ὅλοκληρίαν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκ τῶν περίξ τῆς Καισαρείας, οὗτος πράγματι δὲν ἐξέλειπε. Δὲν ὑπῆρχον μὲν ἐκεῖ τότε Μεγαλοὶ Βασιλεῖς, ἀλλ' ὑπῆρχον ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ἐννοοῦντες τὴν τότε καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν καὶ λειτουργοῦντες Ἑλληνιστί, καίτοι διὰ Τουρκικῶν ἰσως γραμμῶν ἔχοντες γεγραμμένην τὴν λειτουργίαν των. Εἰς τῶν ἱερέων τούτων ὑπῆρξε καὶ ὁ πατὴρ Ἰωάννης, πατὴρ τοῦ Κωνσταντῖνου Ἰπλιξῆ, τοῦ γεννηθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ ἱερεὺς οὗτος δὲν εἶνε γνωστὸν οὔτε πότε ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν πανοικί, οὔτε διὰ τί ἠναγκάσθη νὰ ἐκπαρτισθῆ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι κατήγεται ἐκ Καισαρείας καὶ ἐγεννήθη ἰσως ἐκεῖ καὶ ὠνομάζετο μάλιστα οὗτος τε καὶ ὁ ἀδελφὸς του Λουκάς Καισαρεὺς ἢ Καισαρλῆς κατὰ τὴν Τουρκικὴν κατάληξιν· βέβαιον ἐπίσης εἶνε ὅτι ἐλάλει τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν καὶ ἐλειτούργει Ἑλληνιστί· εἶχε διορισθῆ μάλιστα καὶ ἐρημέριος ἐνορίας τινός, καλούμενης Βλαπίδος καὶ κειμένης κατὰ τὴν συνοικίαν Κοντοσκλί τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ πατὴρ τοῦ Κωνσταντῖνου· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Δεσποινὴ Ἀμφοτέρωθεν δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν ἦσαν καὶ κίτοχοι παιδείας τινός· γνωστὸν ὅμως εἶνε ὅτι ἦσαν Χριστιανοὶ εὐσεβέστατοι, ὥστε πάντες οἱ ἐκ Καισαρείας καταγόμενοι. Ὁ πατὴρ τοῦ Κωνσταντῖνου εἶχεν, εἶπομεν, καὶ ἀδελφόν, Λουκᾶν καλούμενον καὶ μετερχόμενον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πετροκόπου ἢ λιθοξέου, ὅστις ἐχρημάτισε καὶ ὡς ἄλλος πατὴρ αὐτοῦ· διότι ὁ Πατὴρ Ἰωάννης ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του ἀπεβίωσε περὶ τὸ 1780, ἀρῆσας ὄρανα

πάντε τέκνα· τὸν πρωτότοκον Κωνσταντῖνον, ὀκταετῆ τότε ὄντα· ἕνα μικρότερον αὐτοῦ ἀδελφόν καὶ τρεῖς ἀδελφὰς ἐπίσης μικρότερας· ἡ δὲ μήτηρ Δεσποινῆς, οὐδεμίαν περιουσίαν ἔχουσα, ἠναγκάσθη ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της νὰ πέμψῃ τὸν πρωτότοκον αὐτῆς υἱὸν Κωνσταντῖνον εἰς τὸ κατάστημα τοῦ ἀνδραδέλου της Λουκά νὰ ἐργάζηται, ἵνα κερδίξῃ τούλάχιστον μέρος τοῦ ἄρτου τῆς ἡμέρας. Ἀλλ' ἐν τῷ λιθοξοεῖῳ ὁ Κωνσταντῖνος, καίτοι ἐπιμελής καὶ φύσει εὐρωστος, σμικρὸν τινα χρόνον διέμεινε. Πάθησιν τις τῶν ὀφθαλμῶν, συνήθησ παρα τοῖς λιθοξοεῖς, ἠνάγκασε τὸν μικρὸν Κωνσταντῖνον ν' ἀπολέσῃ ἐνωρίτατα καὶ τὴν συγγενικὴν κηδεμονίαν τοῦ Θεοῦ του καὶ νὰ εὑρῆ πόρον ζωῆς παρὰ ξένῳ καὶ ἀγνώστῳ.

Παρὰ τῷ πετροκόπῳ Λουκᾷ Καισαρλῆ εἶχε τὸ ἐμπορικὸν αὐτοῦ κατάστημα ὁ σανδαλιζῆς Χατζῆ Μανωλάκης Κεμάρας, πρόγονος ἰσως τοῦ διαπρέποντος ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει Κεμάρα· παρ' αὐτῷ λοιπόν, τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων μετερχόμενος τότε, προσέκολληθῆ ὡς ὑπηρέτης καὶ ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος, εὐθὺς μετὰ τὴν πάθησιν τῶν ὀφθαλμῶν του ἐν τῷ λιθοξοεῖῳ. Ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια δὲν εἶχε προσωρισμένον, φαίνεται, τὸν Κωνσταντῖνον νὰ μένῃ οὔτε διὰ παντὸς οὔτε ἐπὶ πολὺ ὑπηρέτης. Μόλις ἀναλαθὼν ἐκ τῆς παθήσεως, πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν νὰ εὐχαριστῆ τοὺς πάντας· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐφρόντισε νὰ μάθῃ καὶ ὀλίγα τινὰ γράμματα, ἅτινα βεβαίως ἐδιδάχθη καὶ οὗτος, ὅπως καὶ ὁ Καπλάνης (1). Διὰ δὲ τῆς χρηστότητος τῶν ἡθῶν του καὶ διὰ τῆς προθυμίας, μεθ' ἧς ἐξετέλει πᾶσαν οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν ἠδουκίμησεν εἰς τσοῦτον, ὥστε τινὰς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὑπηρετουμένων εὐχαρίστως ἐφιλοδώρουσαν ἐνίοτε τὸν μικρὸν Κωνσταντῖνον. Οὗτος δὲ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐκέρδησα, συνήθως ἔλεγε, τρία ἄσπρα, ἐνόμισα ὅτι ἀνεγεννήθην· ἀμέσως ἔσπευσα νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν διὰ προσευχῆς κατασκευαστικῆς· μόλις ἀποπερατώσας αὐτὴν, ἔδωκα τῇ μητρὶ μου τὰ τρία ἄσπρα, ὑποσχεθεὶς νὰ πράττω καθ' ἐκάστην οὕτως, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν οἰκογενειακαὶ ἀνάγκαι.»

Ἀλλ' αἱ ἀνάγκαι αὗται δυστυχῶς ἦσαν τόσο μεγάλαι, ὥστε δυσκόλως ἤθελον θεραπευθῆ μετὰ τὰ τρία ἄσπρα τὴν ἡμέραν, ἅτινα ἐκέρδιζε τότε ὡς ὑπηρέτης ὁ Ἰπλιξῆς· τρία δὲ ἄσπρα ἦσαν ἰσοδύναμα τοῦ παρᾶ, καὶ ὁ παρᾶ εἶνε, ὡς γνωστὸν, τὸ τεσσαρακοστὸν τοῦ γροσίου· ἀλλὰ τὸ γροσίον τότε ἰσοδυναμοῦσεν ἰσως κατὰ τι πλεῖστον τῆς σημερινῆς δραχμῆς. Ἡ Θεία Πρόνοια ὁμως δὲν ἐβράδυνε νὰ προστατεύσῃ εἰς τσοῦτον τὸν Κωνσταντῖνον, ὥστε ὁ ἀγαθὸς Χατζῆ Μανωλάκης Κεμάρας, μόλις ἰδὼν αὐτὸν οὕτω πρῶτον καὶ χρηστοθή, ἀπήλλαξε τῶν ὑπηρετικῶν καθηκόντων καὶ παρέλαθεν ὡς μαθητευόμενον ἐν τῷ ἐμπορικῷ αὐτοῦ καταστήματι.

Ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ εἰπώμεν πόσῃ νοημοσύνην καὶ πόσῃ δραστηριότητι ἀνέπτυξεν ὁ Ἰπλιξῆς, ἵνα τεκμηριώσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του καὶ ἵνα κερδίσῃ καθ' ὅλοκληρίαν τὴν εὐνοιαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Χατζῆ Μανωλάκη Κεμάρα.

(1) Τὴν βιογραφίαν καὶ εἰκονογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου τούτου εὐεργέτου ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἴδε ἐν σελ. 473—478 Α'. τόμου τοῦ Μέντορος.

Οὗτος δὲ βαθμῶν ἠγάπησεν εἰς τσοῦτον τὸ μικρὸν αὐτοῦ μαθητευόμενον, ὥστε μετ' οὐ πολὺ παρέλαθεν αὐτὸν καὶ ὡς συνεταιρὸν ἐπὶ ποσοστοῦ τινος τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεών του· τότε λοιπόν ὁ Κωνσταντῖνος ἐβράδυνε εἰς τὸ ὑπατον τῆς εὐχαριστήσεώς του. Πρὸ πολλοῦ μὲν εἶχε διπλασιάσει καὶ πολλαπλασιάσει τὰ τῆ μητρὶ του διδόμενα τρία ἄσπρα καὶ εἶχεν ἀρχίσει νὰ φροντίξῃ καὶ περὶ ἀποκαταστάσεως τινος τῶν ἰαγμάτων αὐτοῦ ἀδελφῶν· ἀλλὰ τότε τὰς ἀποκατέστησεν, ἐξοικονομήσας ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ τὰ πρὸς προικοδότησιν.

Καίτοι δὲ ἐξοικονομῶν κατὰ τι ἀνετώτερον τότε τὰ πρὸς διαβρῆσιν τῆς οἰκογενείας του, καίτοι ἀρξάμενος μάλιστα νὰ οἰκονομῆ καὶ περισσευμὰ τι, οὐδέποτε ὅμως οὔτε τότε οὔτε μετὰ ταῦτα, ὅτε ἐγένετο, ὡς γνωστὸν, ζάπλουτος, ἐλησιμάνησε τὸ σφρον τῷ ὄντι ἀπόφθεγμα «οἰκονομεῖν πανταχόθεν καὶ μὴ δαπανᾶν ἐπὶ ματαίοις». Κατ' ἐκείνην περίπου τὴν ἐποχὴν συνέθη αὐτῷ καὶ τὸ ἐξῆς ἀστεῖον· ἦτο προσκεκλημένος εἰς γάμον, ἀλλ' ὁ πῖλος ἦ τὸ καλπάκι του ἦτο τσοῦτον ἐθθαρμένον ἰσως δὲ καὶ ἐρρωπυμένον, ὥστε ὁ φιλότιμος Κωνσταντῖνος αἰδεῖτο μὲν νὰ τὸν φορῆ οὕτω καὶ ἐν τῷ γάμῳ, ἀλλ' ἐλυπεῖτο καὶ νὰ δαπανῆσῃ πρὸς ἀγοράν ἄλλου ἀπεφάσισε λοιπόν νὰ τὸν πλύνη καὶ νὰ τὸν βιάσῃ δι' ἀρεψήματος καμπεχικαῦ ξύλου· ἐνόμισε δὲ ὅτι ὅσα πλεῖστον συμπεπυκνωμένον εἶνε τὸ ἀρεψήμα τούτο, τόσῳ πλεῖστον θὰ καλύπτηται καὶ τὸ ἐθθαρμένον τοῦ πῖλου. Ἐν μιᾷ νυκτὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔθαψε τούτον, καὶ ἐν τῷ γάμῳ ἀπῆλθε, φέρων μὴ ἐρρωπυμένον καλπάκι· ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν μετέβαιναν ἡ τοῦ γάμου συνοδεία, τὸ λεγόμενον συμπεθεριακὸν ἢ φύκι εἰς τῆς νύμφης τὸν οἶκον, βροχὴ ραγδαία κατέβρεξε τοὺς πάντας· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἀλεξιβρόχου τότε ἦτο σχεδὸν ἀγνωστος οὐ μόνον εἰς τὸν Ἰπλιξῆν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους εὐπορωτέρους τούτου ἰσως μάλιστα ἦτο καὶ ἀπηγορευμένη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὅπως ἀπηγορεύετο τότε ἡ χρῆσις καὶ οὐκ ὀλίγων ἄλλων παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς· ἡ βροχὴ λοιπόν ἐβρέξε τσοῦτον τὸν ἀτέχνως βεβαρμένον πῖλον τοῦ Ἰπλιξῆ, ὥστε, ἐν ᾧ ἅπαντες οἱ λοιποὶ εὐωχόντο ἐν τῷ οἴκῳ τῆς νύμφης, ὁ Ἰπλιξῆς ἔτρεξε νὰ λουσθῆ καὶ ἐκπλύνη ἐκ τοῦ προσώπου του τὰ μελανώματα ἐκεῖνα, ἅτινα εἶχε σχηματίσει ὡς ταινίας μεγάλας εἰς τὸ πρόσωπόν του ὁ καταβρεχθεὶς πῖλος· «ἐκέρδησα μὲν», ἔλεγε συνήθως καὶ ἐπανελάμβανε συνεχῶς βραδύτερον ὁ Ἰπλιξῆς, «τὸν παρᾶ μου, ἀλλ' ἀπώλεσα πᾶσαν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ γάμου καθ' ἣν ὥραν ἅπαντες οἱ λοιποὶ εὐθύμουν ἐν αὐτῷ, ἐγὼ ἐλουόμενος».

Ἡ οἰκονομία ὅμως αὕτη οὐχὶ μόνον οὐδέλως ἔδραπε τὴν ὑπόληψιν τοῦ Ἰπλιξῆ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἠῶσαν. Μόλις ἀπαλλαγείς τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν τριῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν, καὶ πρὶν ἔτι σκαφθῆ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀποκαταστάσεως, εἰσῆλθεν ἀνεπαίσθητως εἰς τὴν λεγομένην τυφλὴ βδομάδα· οὕτω δὲ καλεῖται, ὡς γνωστὸν, ἡ ἐβδομάς τῆς μηνστεύσεως.

Ὁ μὲν ἀδαμαντοπώλης Ἰωάννης Σενδουκάκης, ἔχων ὄριμον καὶ πεπρωκισμένην διὰ πολλῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων πλεονεκτημάτων θυγατέρα, καλουμένην Μαριώραν, ἐπεμψε τῷ Ἰπλιξῆ τὴν περὶ συζυγίας πρότασιν. Οὗτος δὲ, σταθμίσας καλῶς τὰ ἐκ

τοιούτου συνοικεσίου ἠθικὰ πλεονεκτήματα, καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι ὁ τοῦ ἀγάμου βίος καὶ δυστυχῆς εἶνε καὶ ἐπικινδυνωδέστερος καθίσταται, καὶ οὐδέλως ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲ συντελεῖ νομίμως εἰς τὴν ἀνωθεν δοθεῖσαν τοῖς ἀνθρώποις εὐχὴν «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε», ἐνέδωκεν ἄνευ πολλῶν ἀξιώσεων· οὐδ' ἐμιμήθη ἐκείνους, ὅσοι θεωροῦσι τὸν γάμον ὡς ἐπικερδὲς ἐμπόρευμα. Ὁ Ἰπλιξῆς, καίτοι μὴ πλούσιος ὢν τότε, εἶχεν ὅμως τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἠδύνετο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ βάρη οἰκογενείας· ἀπεφάσισε νὰ ὑπανδρευθῆ, καὶ ἡ Θεία Πρόνοια ἠδύλογησε πάσας τὰς ἐφῆσεις του ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθησαν ὡς νεόφυτα ἐλαῖων δέκα ἐν ὅλοις τέκνα, ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα καὶ ζῶσιν ἄχρι σήμερον καὶ διαπρέπουσιν.

Τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων τότε παρέχε μὲν κέρδη πολλὰ, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν κερδῶν τούτων ὠφελούντο οἱ εἰς Κωνσταντινουπόλιν πέμποντες τὰ ὑφάσματα ταῦτα μάλλον ἢ οἱ πωλεῦντες αὐτὰ. Τούτο ἐννοήσας ἐνωρίς ὁ Ἰπλιξῆς καὶ μαθὼν πρὸς τούτους ὅτι τὰ καλλίτερα βαμβακερὰ ὑφάσματα κατασκευάζονται ἐν Ἀγγλίᾳ, συνεννόηθη μετὰ τινος Θεοδώρου Ράλλη, ἐπνομαζομένου Πίττα, κ' ἐπέμψεν ἐκεῖ τὸν Νικόλαον Θωμᾶν πρὸς προμήθειαν ὑφασμάτων ἐκ τῆς πηγῆς τῆς κατασκευῆς αὐτῶν. Τὸ μέτρον δὲ τούτο ἐπηύξησε μεγάλως τὰ κέρδη.

Ἀλλὰ καθ' ἣν ἐποχὴν μετὰ τὴν ἐκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὸ πῦρ καὶ ὁ σίδηρος, οἱ ἀποκεφαλίσμοι, αἱ ἀπαγχονίσεις, αἱ ἐν θαλάσῃ συλλήθθη καταποντίσεις καὶ αἱ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀνατολῆς ἐξορία κατέστρεφον τὰ πάντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁ Ἰπλιξῆς, κατὰ τὴν ἐποχὴν λεγόμενος ἐκείνην, δὲν ἦτο δυνατόν οὔτε τὸ ἐπικερδὲς αὐτοῦ ἐμπόριον νὰ μετερχῆται ἐν ἀσφαλείᾳ οὔτε τὴν διὰ κόπων καὶ μόχθων περιουσίαν του νὰ περισώσῃ. Ἀπώλεσε λοιπόν τότε τὰ πάντα καὶ ἔμεινε καὶ οὗτος, ὥστε καὶ πάμπολλοι ἄλλοι, γυμνός. Δύο μόνον δὲν ἀπώλεσαν οὐδέποτε ὁ Ἰπλιξῆς· τὴν πεποίθησίν του εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν καὶ τὴν ἀκραν αὐτοῦ τιμιότητα.

Ὅθεν μόλις περισωθεὶς τοῦ προφανοῦς κινδύνου τῆς ζωῆς καὶ περισώσας εὐτυχῶς καὶ ἅπαντα τὰ πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του, ἤρξατο νὰ ἐργάζηται, ἵνα διατρέφῃ ταῦτα καὶ ἀνακτήσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ἀπολεσθεῖσαν οὐκ εὐκαταφρόνητον περιουσίαν του. Δὲν ἦτο δὲ, φαίνεται, ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, οἵτινες ἄνευ περιουσίας σταυρώνουσι τὰς χεῖρας καὶ ἀπελπίζονται, μὴ καταδεχόμενοι νὰ ἐκτελέσωσιν ἔργον ἀνάλογον τῆς προτέρας αὐτῶν κοινωνικῆς καταστάσεως. Ὁ Ἰπλιξῆς, φρονίμως ποιῶν, εἶχε πάντοτε ὡς ἀξίωμα ὅτι τὸ ἐντίμως ἐργάζεσθαι καὶ κερδίσειν διὰ τοῦ ἰδίου τοῦ προσώπου τοῦ ἄρτου τῆς ἡμέρας δὲν ἀπάδει πρὸς πᾶσαν οἰανδήποτε ἐργασίαν. Ἐμπορεύετο δ' εὐτυχῶς τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἀγγλος τις, Σάνδισον καλούμενος, εὐχαρίστως παρέχων διὰ τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας ἀσφαλῆ προστασίαν τοῖς καταδικωμένοις ὑπηκόοις τοῦ Σουλτάνου. Εἰς τὸν Ἀγγλον λοιπόν τούτον προσεκολληθῆ ἀμέσως τότε καὶ ὁ Ἰπλιξῆς καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς μεσίτης. Πολλάκις δ' ἔλεγε χαριεντιζόμενος, «δὲν περιοριζόμην μόνον εἰς τὸ τοῦ μεσίτου ἔργον, ἀλλὰ καὶ

» τὸ τοῦ τε λάλου (δημοσίου κήρυκος) μετηρχόμεν, ἵνα εὐ-
» χρηστήσω τὸν προστατήν μου Ἄγγλον· δε δ' ἐκέρθησα πεν-
» τήκοντα ρουπίδες (χρυσῶν τουρκικὸν νόμισμα, ἀναλογῶν
» πρὸς ἡμισίον περίπου τάλληρον), δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπον, κἀν
» εἰσέρχομαι εἰς τὸ πρότερον στάδιον τοῦ ἐμπορίου.»

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς τῷ ὄντι ὁ Ἰπλιξῆς ἐκέρθησε
παρὰ τῷ Σανδισόνι ὡς μεσίτης τσαυτά, ὥστε ἤρξατο καὶ αὐ-
θις νὰ ἐμπορεύηται εἰς ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμόν. Μόλις δὲ διευ-
θετήσας τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπεθύμησε
νὰ ἴδῃ ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὴν μητρόπολιν τῆς Ἀγγλίας Λονδί-
νον, ἣτις εἶνε συνάμα, ὡς γνωστὸν, καὶ ἡ μητρόπολις τοῦ ἐμ-
πορίου. Ἐνταῦθα ὁ Ἰπλιξῆς, καίτοι ὀλίγα γράμματα γινώσκων
καὶ ἴσως οὔτε λέξις ἐνοῶν τῆς Ἀγγλικῆς, ὅτε ἐπεσκέφθη τὸ
πρῶτον τὴν Ἀγγλίαν, οὐδεμίαν ὁμῶς ἀνάγκην ἔλαβεν ὁδηγοῦ
ἢ ξεναγήσεως· τούναντιον μάλιστα ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου
ἐπήρκει νὰ ἐκτελῇ αὐτοπροσώπως οὐ μόνον τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐμ-
πορικὰς ὑποθέσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ διευθετῇ τὸν τρόπον τινὰ ὡς ἐμπο-
ρομεσίτης καὶ πολλὰς ἄλλων ἐμπορῶν. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι τὸ
ἐπάγγελμα ἐμπορομεσίτου ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ πανταχοῦ σχεδὸν τῶν
ἐμπορικῶν πόλεων ὅσῳ δυσχερὲς εἶνε, τοσούτῳ καὶ ἐντιμον·
καὶ πολλὰκις μάλιστα εἶνε καὶ ἐπιχερδέστερον τοῦ τοῦ ἐμπορίου·
διότι οὗτος μὲν ἐνίοτε καὶ ζημιούται· εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, ὁ
ἐμπορομεσίτης ὁμῶς, ὅταν διὰ τῆς τιμιότητος του κερδήσῃ τὴν
ὑπόληψιν τῶν ἐμπορευομένων, οἵτινες τότε τυφλοῖς σχεδὸν ὁμ-
μασιν ἐμπιστεύονται αὐτῷ τὰς ὑποθέσεις των, κερδίζει πάντοτε,
χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ οὔτε ὀβολόν.

Ἀμφοτέρως τὰ ἔργα ταῦτα μετήρχετο ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ το-
σαύτης νοημοσύνης, δραστηριότητος καὶ καλῶς ἐνοουμένης οἰκο-
νομίας ὁ Ἰπλιξῆς, ὥστε δὲν ἐβράδυνε νὰ σχηματίσῃ οὐκ εὐκα-
ταφρόνητον περιουσίαν· ἦτο δὲ τῷ ὄντι τοῦτο οὐ μόνον δικαία
ἀμοιβὴ τῶν ἀπρῶτων κόπων, τῆς τιμιότητος καὶ τῆς εὐσεβείας
του, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη. Ἡ Θεοῖα Πρόνοια
ἐδωρήσατο αὐτῷ, εἶπομεν, δέκα τέκνα· καὶ Χριστιανικῆς ἀνα-
τροφῆς λοιπὸν εἶχον ἀνάγκην ταῦτα καὶ ἀποκαταστάσεως. Καὶ
πρωτότοκον μὲν τέκνον τοῦ Ἰπλιξῆ ἦτο ἡ Εὐανθία, σύζυγος γε-
νομένη τοῦ Ἀργέντου· δευτέρου, ἡ Ἐλένη Ρωσσέτου· τρίτου, ὁ
παρ' ἡμῖν γνωστὸς Ἀλέξανδρος Ἰωνίδης· τέταρτον, ἡ Ἀργυρῶ
Φενερλή· πέμπτον, ἡ Ζωίτσα Ἀδαμάκη· ἕκτον, ὁ Νικόλαος Ἰω-
νίδης· ἑβδομον, ὁ Εὐστράτιος Ἰωνίδης· ὄγδοον, ἡ Λοξάνδρα Τσι-
παλιώτου· ἔνατον, ἡ Εὐφροσύνη Κασσαβέτη· καὶ δέκατον, ἡ
Αἰκατερίνη Λασκαρίδου.

Καίτοι δὲ τοσοῦτον πολυπληθῆ οἰκογένειαν ἔχων ὁ Ἰπλιξῆς,
δὲν ἐβράδυνεν ὁμῶς ἐνωρίτατα νὰ ἐνθυμηθῇ τὸ τε πρὸς τὴν ἰδι-
αιτέραν αὐτοῦ πατρίδα, ὡς εὐσεβὲς τέκνον, καθήκον καὶ τὸ πρὸς
τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ὡς κοινὴν πάντων τῶν Ἑλλήνων μη-
τέρα· τρίς ἐπεσκέφθη κατὰ καιροῦς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, καὶ
δὲς νομίζομεν τὰς Ἀθήνας· ἐν ἀμφοτέροις δὲ ταῖς πόλεσι ταύταις
πάντοτε ἐγκατέλειπεν ἀνεξάλειπτα τὰ ἴχνη τῶν εὐεργεσιῶν του.
Τὴν δὲ ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα εὐηργέτησε, παραλαβὼν εὐφρεῖς
τινας νέους καὶ ἐκπαιδεύσας δι' ἐξόδων του ἐν τε ταῖς Ἀθήναις
καὶ ἐν ἄλλοις πανεπιστημίοις τῆς Δύσεως μὲ τὴν ὑποχρέωσιν

τοῦ νὰ ἐπανέλθωσιν εἴτε εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἑκάστου πατρίδα εἴτε
εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ διδάξωσιν ὅσα ἐδιδάχθησαν.

Εἷς μὲν τῶν πρώτων ὑποτρόφων τοῦ Ἰπλιξῆ ὑπῆρξε, φρονού-
μεν, καὶ ὁ λίαν γνωστὸς παρ' ἡμῖν ἀείμνηστος καθηγητῆς Μαυ-
ρορρῦθης, ὁ καὶ ἐν Σμύρνῃ πρότερον καὶ ἐν Ἰωαννίνοις βραδύτε-
ρον λίαν εὐδοκίμως διδάξας, καὶ ἐν Ἑλλάδι πρὸ τινῶν ἐτῶν ὡς
εἰς τῶν λίαν εὐσυνειδήτων καὶ φιλοτιμῶν καθηγητῶν τοῦ Ἑθνικ.
πανεπιστημίου ἀποβιώσας. Εἷς δὲ τῶν διαπρεπόντων καὶ σήμε-
ρον ἐν Κωνσταντινουπόλει πάλαι ποτὲ ὑπότροφος τοῦ Ἰπλιξῆ χρη-
ματίας εἶνε καὶ ὁ Γαβριὴλ Σοφοκλῆς, διευθυντῆς τῆς ἐν Σταυρο-
δρομίῳ Ἑλληνικῆς τοῦ γένους σχολῆς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ Λυ-
κείου. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, πλὴν τῆς διὰ τῆς εὐμεθοδῶς διδασκαλίας
του οὐσιωδιστικῆς εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν ὑπηρεσίας, παρέχει καὶ
εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα Καισάρειαν κλείστας ὄσας, τολ-
μῶμεν εἰπεῖν, εὐεργεσίας. Ἡμεῖς αὐτοὶ εἶδομεν ἰδίως ὁμῶς τὸν
ἀνδρα ὡς φιλόστοργον πατέρα προστατεύοντα καὶ ἐπιμελούμενον
τῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως πέντε συνάμα παρθένων, οἰκο-
τρόφων μαθητριῶν τοῦ ἀξιολόγου παρθενιαγωγείου τῆς κυρίας
Ἀθηνᾶς Παγκάλου, ἃς ὁ ἐνάρετος καὶ παντὸς ἐπαίνου ἀξίος δι-
δάσκαλος Γαβριὴλ Σοφοκλῆς ἐπετηρεῖ ὡς ἴδια αὐτοῦ τέκνα. Τί
δὲν ἔπραττε τῷ ὄντι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστιν ἐντε-
λεστέραν καὶ Χριστιανικωτέραν ἐκπαιδεύσιν τῶν παρθένων ἐκεῖ-
νων, ἃς ἐνεπιστεύθησαν αὐτῷ διάφοροι κοινότητες καὶ οἱ γονεῖς,
ἴν' ἀναδείξῃ καλὰς διδασκαλίσσας;

Ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Ἰπλιξῆ ἦσαν σμικρὰ, παραβαλλόμε-
να πρὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἔφεισιν. Γινώσκων τὸ ἄσφατον καὶ
ἐπιτρωλὲς τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, μόλις εἶδεν, ὅτι δύνα-
ται νὰ διαθέσῃ ἐκ τῆς περιουσίας του κεφάλαιά τινα πρὸς εὐεργ-
γετήματα ὑπὲρ τῆς πατρίδος, κατέθεσεν ἀναφαιρέτως εἰς τινα
Ἀγγλικὴν τράπεζαν δέκα περίπου χιλ. λίρας, ἵνα ἐκ τοῦ τόκου
τούτων, διαχειριζομένου ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ δωροδότου ἢ μέ-
λους τινὸς τῆς οἰκογενείας του, παρέχωνται τῇ πατρίδι εὐεργετή-
ματα ἀδιαλείπτως τε καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν περιπετειῶν τοῦ ἐμ-
πορίου του ἢ καὶ αὐτῶν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν, εἰς ἃς ἐν-
δεχόμενον ἦτο νὰ εὐρεθῶσι τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του.

Ταῦτην μὲν τὴν πράξιν τοῦ Ἰπλιξῆ ἐάν τις λάθῃ πρὸ
ὀφθαλμῶν, βεβαίως δὲν θὰ δυσκολευθῇ νὰ καταλέξῃ καὶ τοῦτον
εἰς τὴν χορείαν τῶν Ζωσιμάδων, τῶν Ριζαῶν, τοῦ Καπλάνη καὶ
τοῦ Στουρνάρη, διότι τὸ νὰ εὐεργετῇ τις, ὅταν ἦνε πλούσιος καὶ
ὅταν ἀναλογίζηται ὅτι δὲν εἶναι ποτε δυνατὸν νὰ εὐρεθῇ αὐτὸς
οὗτος ἐν ἀνάγκαις, δὲν εἶνε τοσοῦτον μέγα, ὅσον μέγα καὶ ὑπερ-
φυσικὸν καθίσταται τὸ ν' ἀποκλήροῖ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ
τέκνα καὶ τοὺς πλησιεστάτους συγγενεῖς, ἵνα εὐεργετήσῃ ἄλλους,
ἀγνώστους καὶ πάντῃ ἀσχετοῦς.

Ἴσως δὲ νομίσῃ τις ὅτι Ἡπειρωταὶ ὄντες, μεγαλοποιούμε-
να ταῦτα, ἵνα εὐρωμεν καὶ ἄλλους ἐφαμιλλοὺς τῶν Ἡπειρωτῶν,
καὶ μὴ ἐξελεγχθῶμεν ὡς λίαν Ἡπειρωτίζοντες· ἀλλ' εὐτυχῶς
ὑπάρχουσιν ἐπίσημοι πράξεις, αὐτὰ ταῦτα ἐπικυροῦσαι. Ἐπιτρα-
πήτω λοιπὸν νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα ὅσας ἠδυνήθημεν νὰ
εὐρωμεν τοιαύτας πράξεις, ἐξαιρετικῶς τὰς εὐεργετικὰς δια-
θίσεις τοῦ ἐν Κωνσταντίνῳ Ἰπλιξῆ καὶ πάντων τῶν μελῶν τῆς
Ἀβραμιαίας αὐτοῦ οἰκογενείας.

Ἀριθ. 22, 745.

Ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Κοσμᾶ Κοκί-
δου, τῆς ἰδίας πόλεως, ἐντὸς τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς Ἑρμαι-
κῆς ὁδοῦ οἰκίας μου παρουσιασθέντες οἱ κύριοι Κωνσταντῖνος
Ἰωάννου, ἐπιλεγόμενος καὶ Ἰπλιξῆς, ἢ σύζυγός του κ. Μαρι-
ώρα, θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Ἰωάννου, Σενδουκάκη, κάτοικοι Κων-
σταντινουπόλεως· καὶ ὁ υἱὸς αὐτῶν Ἀλέξανδρος Κ. Ἰωνίδης,
ἔμποροι διαμένοντες ἐν Ἀθήναις, γνωστοὶ μοι ἐθέθησαν ἐνώ-
πιον ἐμοῦ καὶ τῶν κατωτέρω μαρτύρων ὡς ἔπεται· οἱ ὑποφαινό-
μενοι θεμελιωταὶ καὶ συνεπίτροποι τοῦ ὑπὲρ παιδείας καὶ ἀγα-
θοεργῶν κεφαλαίου τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν, ἔχοντες ὑπ' ὀ-
ψιν τὸ ἐν Λονδίῳ γενομένον τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1842 ἡμέ-
τερον ἐπίσημον καταστατικὸν ἔγγραφο, τοῦ ὁποῦ καὶ σήμερον
ἐπανεληγμένως καθιερούμεν τὴν ἰσχύιν καὶ τὸ κύρος διὰ τοῦ
πρόντος, διαλαμβάνον περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀρχικοῦ κεφα-
λαίου ἐκ λιρῶν στερλινῶν ἑνδεκα χιλιάδων ἑξακοσίων, περὶ τῆς
χρήσεως αὐτοῦ καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν αὐτικειμένων· ἐν ἐκτά-
σει θεωροῦντες, ὅτι θέλει εἶσθαι συντελεστικώτερον εἰς τὴν ἀκριβῆ
ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν τῷ προμνησθέντι ἔγγραφῳ ἐκτεθειμένων
ἡμετέρων σκοπῶν, νὰ ὀρισθῶσιν εἰδικώτερον τ' ἀντικείμενα καὶ
ἢ ἀφ' ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν γενομένη δαπάνη, εἴτε ἐκ τῶν λιρῶν
στερλινῶν περίπου δύο χιλιάδων ἑξακοσίων, τόκου τῶν τριῶν
ἐτῶν μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1844, δὲν ἐδαπανήθησαν εἰς τὸ
αὐτὸ διάστημα, εἰμὴ λίραι στερλίναι χιλίαι τετρακόσαι πενή-
κοντα, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ δαπανηθῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ
προμνησθέντος καταστατικοῦ ἔγγραφου δύο χιλιάδες ἑκατὸν πεν-
τήκοντα· καὶ λαβόντες ὑπ' ὀψιν τὴν παρὰ τοῦ κ. Κωνσταντίνου
Ἰωάννου καὶ Α. Κ. Ἰωνίδου γενομένην νέαν δωρεάν εἰς τὸ προ-
μνησθὲν κεφάλαιον τῆς οἰκογενείας ἐκ λιρῶν στερλινῶν ὡς ἔγ-
γιστα τριῶν χιλιάδων περίπου, καὶ τὴν περὶ αὐτῶν διαθέσιν τῶν
δωρητῶν, κατὰ τὸ ἀπὸ εἴκοσι Δεκεμβρίου τοῦ χιλιεστοῦ ὀκτακο-
σιοστοῦ τετάρτου ἔτους ἰδιωτικοῦ δωρητηρίου ἔγγραφου, ἀποφα-
σίζομεν οἰκείᾳ βουλή τὰ ἑξῆς·

Α.) Παρουσιασθέντων περιστάσεων, καθ' ἃς ἤθελε φανῆ εὐ-
λογον εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ προμνησθέντος τῆς οἰκογενείας
κεφαλαίου νὰ συνδράμωμεν ἐκτάκτως, πρὸς ἔργον ἐκπαιδευτι-
κῶν καταστημάτων ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ πρὸς
συγκρότησιν ἐταιρίας ἢ ἐταιριῶν, σκοποῦσῶν τὴν πρόβδον τῶν
ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, τῆς βιομηχανίας, τῆς ναυτιλίας, τῆς
γεωργίας καὶ ἐμπορίου μεταξὺ Ἑλλήνων, καὶ παντὸς εἶδους
παιδείας, ἢ δι' ἐκτάκτα ἐλέη, συγχωρεῖται νὰ δαπανηθῶσιν ἐκ
τοῦ προμνησθέντος περιουσιασμοῦ τῶν τόκων μέχρι δέκα πέντε
χιλιάδων δραχμῶν, ὁμοῦ μὲ πᾶσαν τὴν νέαν δωρεάν τῶν κ. κ.
Κωνσταντίνου Ἰωάννου καὶ Α. Κ. Ἰωνίδου, τὸ ὅλον μέχρις ἑκα-
τὸν χιλιάδων δραχμῶν· ἀλλὰ δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ
δαπανηθῇ ἐκ τοῦ κεφαλαίου οὐδὲν ἄλλο ποσὸν πρὸ τοῦ 1850
ἔτους μετὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ κατὰ καιρὸν ἐπίτροποι δύ-
ναι νὰ διαθέσωσιν ἐκτάκτως.

α.) Τὸ ἐκ τῆς 6)128 μετοχῆς εἰς τὰ κέρδη τῆς ἐταιρίας

τῶν ἀδελφῶν Ἰωνιδῶν, ἀρχομένης ἀπὸ πρώτης Ἰανουαρίου 1845
τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους.

β.) Τὸ ὑπὲρ τὴν κανονισμένην πρόσθετον εἰς τὸ κεφάλαιον
ἀπὸ τοῦδε μέχρι τοῦ 1850 χιλιεστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πενήκοντοστοῦ
ἐκ τῶν τόκων περισσεύμα.

γ.) Πᾶν ἄλλο ἑκτακτον δώρημα ἢ ἀφιέρωμ. μὴ κανονισμέ-
μενον διὰ τοῦ ρητοῦ τρόπου διαθέσεως τοῦ δωροῦντος ἢ ἀφιε-
ρούμενον.

β.) Ἐγκρίνονται αἱ παρὰ τοῦ κ. Α. Ἰωνίδου ἐν ὀνόματι
τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν γενομένηαι συνεισφοραὶ κατὰ τὰς
ἐπιστολάς αὐτοῦ, α.) πρὸς τὸν δήμαρχον Πειραιῶς, β.) πρὸς τὴν
ἐπὶ τῶν συνδρομητῶν πρὸς ἀνέγερσιν Ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου
ἐπίτροπὸν, γ.) πρὸς τὸν ἑφορον τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν, δ.)
πρὸς τὴν πρυτανείαν τοῦ πανεπιστημίου Ὁθωνος, φεροῦσας ἡμέ-
ρομηνίαν 22, 23 καὶ 24 Δεκεμβρίου 1844, περιλαμβανούσας
δαπάνην ἐτήσιον μὲν ἐκ δραχ. τριῶν χιλιάδων (κατὰ τὴν πρὸς
τὴν πρυτανείαν ἐπιστολήν), ἐκ τοῦ κεφαλαίου δὲ δραχ. ἑβδομή-
κοντα χιλιάδας, ἦτοι πρὸς οἰκοδομὴν Ἑλληνικῆς καὶ ἀλληλο-
διδασκτικῆς σχολῆς εἰς Πειραιᾶ δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας·
πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐτέρας πτέρυγος τοῦ Ὁθωνείου πανεπιστη-
μίου δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας· πρὸς ἀπάρτησιν κεφαλαίου
διὰ τὴν ἀγορὰν βιβλίων κτλ. δραχ. δέκα χιλιάδας. Προσδιορί-
ζεται ἔτι νὰ δαπανηθῶσι δι' οἰκοδομὴν τοῦ πυρποληθέντος ἀλ-
ληλοδιδασκτικοῦ σχολείου ἐν Νεοχωρίῳ τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως μέχρι δραχ. πέντε χιλιάδων πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ καφε-
νεῖου ἢ καὶ ἐργαστηρίων τινῶν χρησίμων πρὸς προικισμόν τοῦ
αὐτοῦ σχολείου μέχρι δραχμῶν δέκα χιλιάδων. Πρὸς κατάρτι-
σιν τοῦ χρηματικοῦ κεφαλαίου τῆς ὑπὲρ τῆς πρόβδου τῶν ἐπι-
στημῶν, τῶν τεχνῶν, καὶ γεωργίας ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνικῆς
ἐταιρίας, εἴταν ἡ ἐφορία ταύτης ἀνατεθῇ εἰς ἄτομα τῆς ἡμετέρας
ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης, μέχρι δέκα χιλιάδων δραχμῶν
εἰς ἐλέη διάφορα κατὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ κυρίου Κ. Ἰωάννου
μέχρι πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

Γ.) Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἄνω δραχ. ἑκατὸν χιλιάδων καὶ
τῆς ἀξίας τοῦ ἀγορασησομένου κήπου τοῦ ὀφειλέτου Ἀποστό-
λου Βαρατάση, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κεφάλαιον τῶν Ἰωνιδῶν
θέλει συγκροτῆσαι εἰς λίρας στερλίνας ἑνδεκα χιλιάδας ὀκτακο-
σίας ὡς ἔγγιστα, ἦτοι δραχ. τριακοσίας τριάκοντα χιλιάδας 330,
000, περίπου μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ κτήματος, τοῦ καλου-
μένου Μεγάλα Χάλια, κειμένου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θηβῶν καὶ συγ-
κειμένου ἐξ ἐννέα ζευγαρίων ἢ τριῶν χιλιάδων ἑξακοσίων
στρεμμάτων, ὅπερ ἐδώρησεν εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον ὁ Κωνσταντ.
Ἰωάννου καὶ διὰ τοῦ πρόντος ἐπικυροῦ τὴν αὐτὴν δωρεάν ὡς
στερεάν καὶ ἀμετάστροφον, ὑπολογιζομένου δὲ τοῦ ἐτησίου εἰσο-
δήματος ὡς ἔγγιστα εἰς δραχμὰς εἴκοσι τέσσαρας χιλιάδας
καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὀψιν τοῦ ἔρου τοῦ καταστατικοῦ ἔγγρα-
φου, καθ' ἂν ἀπαιτεῖται νὰ προστίθενται κατ' ἔτος εἰς τὸ κε-
φάλαιον, ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τοῦλάχιστον ἑκατὸν πενήκοντα
λίραι στερλίναι, μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ κεφαλαίου εἰς λί-
ρας στερλίνας τριάκοντα χιλιάδας, καταστρώνεται ὁ ἐπόμενος
προϋπολογισμὸς τῆς δαπάνης, ὅστις θέλει ἰσχύει τοῦλάχιστον

διὰ τὴν ἐξῆς ἐξαετίαν ἦτοι μέχρι τοῦ ἔτους 1850, ἡ ἐτήσια ἐκ τοῦ εἰσοδήματος δαπάνη δὲν θέλει ὑπερβῆ τὰς δραχμὰς δέκα ὀκτὼ χιλιάδας, αἵτινες θέλουσι διατίθεσθαι κατ' ἔτος συμφώνως μὲ τὸν ὅρον τοῦ προμηθεύοντος καταστατικοῦ ἐγγράφου, οὕτως πως: Πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας καὶ τῶν κοινωφελῶν γνώσεων μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν δραχμαὶ δέκα τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιαι· πρὸς περίθαλψιν ἐνδεῶν συγγενῶν μέχρι δραχμ. τριῶν χιλιάδων· εἰς ἐλεῆ διαφόρα μέχρι δραχμ. χιλίων πεντακοσίων· τὸ ὅλον δραχμ. δέκα ὀκτὼ χιλιάδες.

Δ'. Ἐκ τοῦ πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας προδιορισθέντος ποσοῦ θέλουσι δαπανᾶσθαι διηλεκτικῶς μὲ τρόπον δημόσιον, προκαλοῦντα ἄμιλλαν καὶ διαγωνισμὸν μεταξὺ ἐνδεῶν ὁμογενῶν σπουδαστῶν, τοῦλάχιστον εἰς χιλιάδας δραχμὰς κατ' ἔτος, εἰς ὧν πρὸς συντήρησιν τεσσάρων φοιτητῶν τῆς θεολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς σχολῆς κτλ., ὡς ἡ ἀπὸ 24 δεκεμβρίου 1844 πρὸς τὸ Πρυτανεῖον ἐπιστολὴ ἡμῶν, δραχμ. τρεῖς χιλιάδες· εἰς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τὴν ἐν Πειραιεὶ σχολὴν, ὡς ἡ ἀπὸ 15 φεβρουαρίου ε.ε. πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπιστολὴ, δραχμὰς ἐξακόσιαι· πρὸς συντήρησιν τριῶν μαθητῶν εἰς τὸ βασιλικὸν Γυμνάσιον ἀνά δραχμ. τεσσαράκοντα κατὰ μῆνα, δραχμὰς χίλιας τετρακόσιαι τεσσαράκοντα· πρὸς συντήρησιν δύο μαθητῶν εἰς τὸ πολυτεχνεῖον, ἀνά δραχμ. τεσσαράκοντα κατὰ μῆνα, δραχμὰς ἑνεακόσιαι ἐξήκοντα. Αὕτη δὲμος ἢ διὰ μαθητῶν τοῦ Β. γυμνασίου καὶ πολυτεχνείου ἐνταῦθα ἀναφερομένη χρηρήγησις ἐκ δραχμ. δύο χιλιάδων τετρακοσίων ὁμοῦ δύναται νὰ τροποποιηθῆ, διὰ μικροτέρων ἢ μεγαλύτερων ποσῶν, εἰς διαφόρους ὁμογενεῖς σπουδαστὰς ἐντός καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ἢ καὶ εἰς ἀνατροφὴν κορασίων μέχρις ὀριστικωτέρας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μεταγενεστέρως διατάξεώς μας. Ἐπι δὲ εἰς συνδρομὰς πρὸς ἐκδοσιν βιβλίων χρησίμων κατ' ἔτος δραχμὰς χίλιας· εἰς συνδρομὰς εἰς διαφόρους Ἑλληνικὰς ἀγαθοεργούς ἐπιτερίας δραχμὰς πεντακόσιαι· πρὸς συντήρησιν ἐτέρων δύο φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου διὰ συντάξεως ἀνά πενήκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα, ὡς ἀνωτέρω, ἢ πρὸς ἀνατροφὴν δύο ἢ τριῶν κορασίων, ἐπὶ τοῦ περὶ τούτου δὲ διὰ τριετίας εἰς τοὺς κ. κ. Φωτεινὸν καὶ Ἀσώπιον, δραχμὰς χίλιας διακόσιαι· πρὸς συντήρησιν διαφόρων ἐνδεῶν ἐπιμελῶν σπουδαστῶν διὰ συντάξεως ἀνά δραχμὰς πέντε ἕως εἴκοσι κατὰ μῆνα, δραχμὰς χίλιας διακόσιαι· πρὸς ἐκπαίδευσιν διαφόρων συγγενοκαίδων, ἦτοι ἐπὶ τοῦ παρόντος τῶν τέκνων τοῦ Διαμαντῆ Σενδουκάκη ὁμοῦ μέχρι δραχμῶν ἑκατὸντὸν μῆνα, καὶ τῶν ὄρφανῶν τοῦ ποτῆ Στ. Γεωργίου, ἦτοι Χαρικλείας, Ἀλεξάνδρου, Νικολάου καὶ Γεωργίου, ἕως διακοσίας δραχμὰς ὁμοῦ κατὰ μῆνα, δραχμὰς τρεῖς χιλιάδας ἐξακοσίας, τὸ ὅλον ἀπαρχῆς δέκα τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιαι.

Ἡ διαχείρισις τῆς ποσότητος ταύτης καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν προηγουμένων ἀνατίθεται εἰς ἕνα ἐκ τῶν νεωτέρων ἐπιτρόπων, ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ εἰς τὸν ὑποφαινόμενον κ. Α. Κ. Ἰωνίδην, ὅστις ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα ν' ἀντικαταστάτῃ ἐπιτρόπους ἐν Ἀθήναις ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν πρὸς τὴν ὅσον ἐνεστὶν ὠφελιμωτέραν χρῆσιν τῶν ἐτησίως δαπανωμένων ποσῶν καὶ ἐπαγρύπνησιν τῶν προσγινομένων καρπῶν ἀναφαινομένων

τυχῶν περισσευμάτων τινος ἐκ τῶν προηγουμένων, τοῦτο δύναται νὰ δαπανᾶται, χρείας καλοῦσης, πρὸς καλλιτέραν συντήρησιν τῆς ἐν Νεοχωρίῳ ἀλληλοδιδακτικῆς σχολῆς, ἢ εἰς ἄλλα ἔργα, σύμφωνα πάντοτε μὲ τὸ ἐν τῷ παρόντι ἀναφαινόμενον πνεῦμα καὶ μὲ τὸν σκοπὸν τῶν θεμελιωτῶν.

Ε'. Τὸ δὲ πρὸς περίθαλψιν ἐνδεῶν συγγενῶν καθιερωμένον ποσὸν ἐκ δραχμῶν τριῶν χιλιάδων καὶ τὸ εἰς ἐλεῆ ἐν γένει ἐκ δραχμῶν χιλίων πεντακοσίων θέλουσι δαπανᾶσθαι μέχρις ἄλλης ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεως παρὰ τοῦ συνεπιτρόπου καὶ θεμελιωτοῦ κ. Κωνσταντίνου Ἰωάννου, λαμβάνοντος πάντοτε ὑπ' ἑψιν καὶ τὰς τῶν συνεπιτρόπων συστάσεις καὶ παρατηρήσεις, αἵτινες ἤθελον τῷ γίνεσθαι.

Εἰς ταῦτα πάντα μένομεν σύμφωνοι οἱ ὑποφαινόμενοι καὶ ἐπιβάλλομεν τὴν ἄσων ἐνεστὶν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν αὐτῶν εἰς ἡμᾶς αὐτούς, εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἡμῶν κ. κ. Νικόλαον Κ. Ἰωνίδην καὶ Εὐστράτιον Κ. Ἰωνίδην, ἀπαρλλάκτως ὡς ἐν ἀπετέλειον ταῦτα μέρη οὐσιῶδες τοῦ καταστατικοῦ ἐγγράφου τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1842.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ (23) ἡμέρᾳ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους καί, ἀναγνωσθὲν ἐνώπιον τῶν συμβαλλομένων καὶ τῶν δύο μαρτύρων πολιτῶν Ἑλλήνων κυρίων Ἀναστασίου Π. Παπαγιαννοπούλου, κτηματίου, κατοικοῦ τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος, καὶ Σπύρου Α. Ἀργύρη, οἰκιστοῦ, κατοικοῦ Ἀθηνῶν, γνωστῶν μοι, ὑπεγράφη παρ' αὐτῶν καὶ ἔμοῃ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.
ΜΑΡΙΩΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.
Α. Κ. ΙΩΝΙΔΗΣ,
Οἱ μάρτυρες
ΑΝΑΣΤ. Π. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΠΥΡΟΣ Α. ΑΡΓΥΡΗΣ. Ὁ Συμβολαιογράφος
Κ. ΚΟΚΙΔΗΣ.
(Τ. Σ.) (ἔπεται συνέχεια)

ΜΙΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑ ΕΝ ΧΙΩ.

I

Γεωγραφικὴ θέσις, ὀνόματα, κλίμα καὶ ἱστορία αὐτῆς.

Ἡ πολλὰς τὰς τύχας μεταλλάξασα εὐάνδρος καὶ ὠραία Χίος— ἢ εἰς τὰ πελάγη ὡς εὖοσμον καὶ μυροδόλον τοῦ Νηροκίσσου ἄνωσ μυροδολοῦσα, ἦς τινος οἱ νοήμονες καὶ εὐφρεῖς κάτοικοι, διασπαρέντες εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης, τιμῶσι τὸν πολυλαχόθεν καὶ πολυτρόπως καταδιωκόμενον Ἑλληνισμόν, τῆς ὁποίας οἱ χρυσομηλεόφυτοι κῆποι καὶ οἱ μακτιχοφόροι λόφοι μετὰ τῶν διωρῶν καὶ τριωρῶν ἡγεμονικῶν οὕτως εἰπεῖν πύργων ἀναδεικνύουσιν αὐτὴν εὐδαιμόνων οἰκητήριον— ἔχει πρὸς βορρᾶν μὲν αὐτῆς τὴν Λέσβον, πρὸς ἀνατολὰς τὰς Οἰνούσας (Ἀγνούσας) καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, πρὸς μεσημέριαν τὴν Ἰκαρον

καὶ πρὸς δυσμὰς τὴν Ψύραν ἢ τὰ Ψαρά· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς ἀπέναντι Ἐρυθραίας καὶ τοῦ Ἀργένου ἀκρωτηρίου (capo bianco, Cap-bianco) ἐννέα ἢ δέκα μίλια, ἀπὸ δὲ τῶν Οἰνουσῶν νήσων 8, ἔχουσα μῆκος μὲν 23° 30', πλάτος δὲ βόρειον 38° 30'.

Καὶ ἡ Χίος (ὡς ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς Λέσβος) ἔσχε πολλὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς μυθώδη ὀνόματα. Ὀνομάζετο λ. γ. Ὀφιοῦσα ὡς οὖσα πλήρης ὄφρων ἐκ τῆς ἐλλείψεως κατοίκων· εἶτα ἐκλήθη Χίος ἢ Χία κατὰ τοὺς μὲν ἐκ τῆς νόμφης Χιόνος, θυγατρὸς τοῦ Οἰνοπίωνος, τοῦ ὡς πρώτου οἰκιστοῦ τῆς νήσου καὶ βασιλείως ἀναφερομένου, καὶ γυναικὸς τοῦ φονεύσαντος τὰ θηρία ἀμῆτης Ὀρίωνος, κατ' ἄλλους ἐκ τῆς πολλῆς χιόνος ἣτις ἔπεσεν ἐπ' αὐτῆς καθ' ἣν ἡμέραν ἐγεννήθη ὁ Χίος, ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ νόμφης τινός, μεθ' ἧς οὕτως συνέζη· «Ἰωνί δὲ τῷ ποιήσαντι τραγωδίαν ἔστιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοιαυτὴ εἰρημένα. Ποσειδῶνα εἰς τὴν νῆσον ἔρημον εὗσαν ἀρικήσθαι καὶ νόμφη τῇ ἐνταῦθα συγγενέσθαι καὶ ὑπὸ τὰς ὠδίννας τῆς νόμφης χιόνα ἐξ οὐρανοῦ πεσεῖν εἰς τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τούτου Ποσειδῶνα τῷ παιδί ὄνομα θέσθαι Χίον» (Παυσ. VII 4.). Ὀνομάσθη προσέτι καὶ Πιτυοῦσα κατὰ τὸν Στράβωνα (Γεωγρ. βιβλ. 13 σελ. 589) διὰ τὰς πολλὰς πίτυς (πεύκους), κατὰ δὲ τὸν Πλίνιον ὀνομάσθη καὶ Μάκρη διὰ τὸ σχῆμα καὶ Ἀιθάλια ἢ Αἰθαλίη ἢ Αἰθαλία «Chios libera quam Ethaliam ephorus prisco nomino adpellat Metrodorus et Cleobulus Chiam a Chione nympha . . .» (histor. natur. 5. 31 § 33)

Ὁ Ἰσίδωρος παράγει τὸ ὄνομα τῆς Χίου ἐκ τοῦ σκανίου αὐτῆς προϊόντος τῆς μαστίχης. Κατ' αὐτὸν χίος θὰ εἴπη συριστὶ μαστίχη. Παρ' Ὀθωμανοῖς ἡ νῆσος Χίος καλεῖται Σακλή-αδασι— νῆσος μαστιχοφόρος, διότι τὴν μαστίχην σακῆς ὀνομάζουσιν.

Ἡ νῆσος Χίος κειμένη ὑπὸ τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τῆς Μικρασίας ἔχει τὸ ὠραιότερον καὶ εὐκρατέστερον κλίμα πάσης ἄλλης χώρας εὐνοηθείσης ὑπὸ τῆς φύσεως. Κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης προσφυλάττεται ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς καύσους τοὺς ἐπικρατοῦντας ἐν ταῖς μεσογείοις χώραις ταῖς ἐχούσας τὸ αὐτὸ πλάτος, τὰ δὲ φύγη τοῦ χειμῶνος μόλις γίνονται ἐπισημητά· ἐπὶ τινὰς ἡμέρας οἱ βόρειοι ἄνεμοι, οἱ τοσοῦτον τρικυμιώδεις κατὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος, τοῦ Ἰουλείου καὶ τοῦ Αὐγούστου μόλις πνέουσιν εἰς τὴν νῆσον ταύτην ὡς ἐλαφρὰ αὖρα. Ἐνεκα δὲ τούτων ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀπηλλαγμένη καὶ τῆς μεγάλης ξηρασίας καὶ τῆς πολλῆς ὑγρασίας. Εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος ὁ ἀῆρ εἶνε καθαρώτερος καὶ υγιεινότερος. Οἱ ἀρχαῖοι δὲ καὶ πάντες οἱ νεώτεροι περιηγηταὶ ἐκ συμφύτου ἐξύμνησαν τὴν ἐν Χίῳ εὐχέλτερον διαμνην.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς τερπνῆς Χίου πιθανολογεῖται ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ «Καὶ Χίος δὲ (λέγει ὁ Στράβ.) οἰκιστὰς ἑαυτῶν Πελασγός φασί τοὺς ἐκ Θεσσαλίας» (Στράβ. Γεωγρ. 13 σελ. 621). Κατὰ τὸν γλυκύτατον Ἡρόδοτον φαίνεται ὅτι ἡ Χίος ταχέως προήχθη εἰς ἀκμὴν καὶ εἰς πλοῦτον καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ εἶχε λόγου ἄξιον ναῦν τῆς πολιούχου Ἀθηνᾶς, εἰς ὅν εἶχε καταφύγει Πακτύης τις Αὐδὸς ἀποστατήσας ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κύρου. (Ἡροδ. βιβλ. Α'. 160). Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ὁμοίως ἡ ἐμπορικὴ ἰκανότης καὶ τὸ ἕπερ τοῦ ἐμπορίου προβλεπτικῶν ἔκτοτε τοὺς Χίους διέκρινεν. «Οἱ δὲ Φωκαῖες, ἐπεὶ τε σφίσι τὰς

νήσους Οἰνούσας καλεσμένας οὐκ ἐβούλοντο ὠνεομένοισι πωλεῖν, δευμαίνοντες, μὴ αἱ μὲν ἐμπορίον γίνωνται, ἡ δὲ αὐτῶν νῆσος ἀποκληθῆσθαι τούτου εἵνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαῖες ἐστέλλοντο εἰς Κύρνον.» (Ἡροδ. βιβλ. Α'. 165) Ἡ Χίος ἐδέξατο μεταθάντα ἐκ τῆς Φωκαίας «διὰ τῆς Ἐρυθραίας» εἰς αὐτὴν τὸν Ὀμηρον, τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων. Ἀφίχθεις δὲ νύκτα εἰς Χίον ὁ ἀοιδὸς τῆς Ἰωνίας «ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατέμεινε, τὴν δὲ ἡμέραν πορευόμενος καὶ πλανώμενος ἀπίκετο εἰς τὸ χωρίον, ὃ Πίτυς καλεῖται· κἀνταῦθα αὐτῷ ἀναπαυομένῳ τὴν νύκτα ἐπίπτεε καρπὸς τῆς πίτυος, ὃν δὴ μετεξέτεροι στρόβιλον, οἱ δὲ κῶνον καλέουσιν. Ὁ δὲ Ὀμηρος φθέγγεται τὰ ἔπεα τάδε :

Ἄλλη τίς σου πεύκη ἀμείνονα καρπὸν ἦσιν
Ἰβης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου ἡνεμοέσσης,
Ἐνθα σίδηρος Ἀρης ἐπιχθονίοισι βροτοῖσι
Ἔσεται, εὖτ' ἂν μιν Κεβρήνιοι ἄνδρες ἔχωσι.

Τὰ δὲ Κεβρήνια τοῦτον τὸν χρόνον κτείνει οἱ Κυμαῖοι παρεσκευάζοντο πρὸς τὴν Ἰβὴν καὶ γίγνεται αὐτοῖσι σίδηρος . . . χρόνου δὲ προϊόντος δευθεῖς τοῦ Χίου πορεύσασιν αὐτὸν εἰς τὴν Χίον ἀπίκετο εἰς τὴν πόλιν καὶ διδασκαλεῖον κατασκευασάμενος ἐδίδασκε τοὺς παῖδας τὰ ἔπεα καὶ κάρτα δεξιὸς ἐδόκειεν εἶναι τοῖς Χίοις καὶ πολλοὶ θουμασταὶ αὐτοῦ καθειστήκεισαν· συλλεξάμενος δὲ βίον ἰκανόν, γυναῖκα ἔγγημεν ἐξ ἧς αὐτῷ θυγατέρες δύο ἐγένοντο καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἄγαμος ἐτελεύτησε τὴν δὲ συνώκισεν ἀνδρὶ Χίῳ.» (Ἡροδ. περὶ γενέσεως καὶ βιοτῆς Ὀμήρου 20 καὶ 25).

Οἱ Χίοι διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου μόνον μετὰ τῶν Λεσβίων ἔμειναν ἀδούλωτοι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἀδύνατοι δὲ ὄντες, καθ' ἕνα γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνασθαι ἐδουλώθησαν, πλην ἡμῶν καὶ Χίων ἡμεῖς δὲ αὐτόνομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι ξυνεστρατεύσαμεν . . .» (λέγουσιν οἱ Μιτυληναῖοι πρέσβεις.—Θουκυδ. Γ. 1).

Τῶν Χίων ἡ συμμαχία ἦτο περιζήτητος ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων διὸ καὶ εἰς τὴν κατὰ τῆς Μένδης ἐκστρατεῖαν παρήσαν δέκα νῆες τῶν Χίων· «ἐξέπελευσαν ἐπὶ τε τὴν Μένδην καὶ Σκιάνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς περ παρεσκευάζοντο ναυσὶ μὲν πενήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χίαι (Θουκυδ. Δ'. 129).

Ἄλλοτε πάλιν οἱ Χίοι μετὰ τῶν Λεσβίων ἐβοήθουν τοὺς Ἀθηναίους μὲ τριήρεις πενήκοντα (Θουκυδ. βιβλ. 6. 31).

Ὅτι αἱ δύο αὗται ἱστορικαὶ νῆσοι τὰ παθήματα καὶ τὰς περιστάσεις πολλὰκις ἔσχον κοινὰς καταφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἐφεξῆς χωρίου τοῦ Θουκυδ. «Ἀστύχορος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος τέσσαρσι ναυσὶν ὡσπερ ὠρητο πλέων . . . ἀφικνεῖται εἰς Χίον καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἦκοντος αἱ Ἀττικαὶ νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν ἔπλεον εἰς Λέσβον, ὧν ἦρχε Λέων καὶ Διομέδων. Λέων γὰρ ἕσπερον δέκα ναυσὶ προσεβόηθησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ Ἀστύχορος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ εἰς ὄψε καὶ προσλαβὼν Χίαν ναῦν μίαν ἔπλει εἰς τὴν Λέσβον, ἔπιωσ ὠφελότη, εἶπε δύναται, καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν Πύρραν, ἐκείθεν δὲ τῇ ἕσπερᾳ εἰς Ἐρεσσόν. Ἐνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μιτυληνὴ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοβοεῖ ἀέλωκεν. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ὡσπερ ἔπλεον ἀπροσδοκῆτοι κατασχόντες εἰς τὸν λιμένα τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν καί, ἀποθάντες, τοὺς ἀντιστάνας μάχη

νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον. Ἄ πυνθανόμενος δ' Ἀστύοχος, τῶν τε Ἑρεσσιῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐδούλου Χίων νεῶν, αἱ τότε καταλειφθεῖσαι καί, ὡς ἡ Μιτυλήνην ἔάλω, φεύγουσαι, περιέτυχον αὐτῶ τρεῖς (μία γὰρ ἔάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων), οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μυτιλήνην ὤρμησεν ἀλλὰ τὴν Ἑρεσσον ἀποστήσας καὶ ὀπλίσας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν αὐτοῦ νεῶν ὀπλίτας πεζῇ παραπέμπει ἐπὶ τὴν Ἀντισσαν καὶ Μήθυμναν, ἄρχοντα Ἐτεόνικον προστάξας, καὶ αὐτὸς ταῖς τε μετ' ἑαυτοῦ ναοὶ καὶ ταῖς τρεῖς ταῖς Χίαις παρέπλει (ἐπὶ τὴν Ἀντισσαν καὶ Μήθυμναν) ἐλπίζων τοὺς Μηθυμναίους θαρσύνειν τε ἰδόντας σφᾶς καὶ ἐμμενεῖν τῇ ἀποστάσει. (βιβλ. Η. 23. 28. 30. 31. 32. 33. 34. 38. 40. 55. 60. 63. 100). Οἱ Χῖοι κατὰ τὸν Ξενοφ. ἔχοντες τὸν Ἀταρνέα ἰσχυρον καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἰωνίας «Χίων δὲ φυγάδας εὖρεν Ἀταρνέα ἔχοντας, χωρίον ἰσχυρόν, καὶ ἐκ τούτου ὀρωμιμένους φέροντας καὶ ἄγοντας τὴν Ἰωνίαν καὶ ζώντας ἐκ τούτου, πυθόμενοι δὲ ὅτι πολλὸς σίτος ἐνὶν αὐτοῖς, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει.» (βιβλ. Γ'. 2).

Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ μετ' αὐτὸν οἱ Χῖοι φαίνονται ὅτι ἔφθασαν εἰς ἱκανὴν δόξαν καὶ εὐτυχίαν διὸ καὶ προσέφερον τὴν μεσιτείαν των εἰς τὰς διαλλαγὰς μεταξὺ ἄλλων ἐθνῶν καὶ πόλεων. Χῖοι πρεσβεύται λ.χ. ἐστάλησαν δὲ, τὸ πρῶτον μετὰ τῶν Ροδίων καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τῶν Βυζαντιῶν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ εἰς τὰς Θήβας, ἵνα φιλιώσωσι τοὺς Αἰτωλοὺς μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου καὶ τοῦτον πάλιν μετὰ τῶν Ρωμαίων.

Ἡ εὐκλεῆς αὕτη νῆσος ὑπέστη πολλὰς τὰς μεταβολὰς καὶ τὰς τύχας ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑπάρξεώς της μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς καταστροφῆς καὶ πικνωλευθρίας.

Ἐπὶ τῆς αὐτονομίας της ἡ Χῖος εἶχε φθάσει εἰς μέγαν βαθμὸν δυνάμειος καὶ πλοῦτου διὰ τοῦ ναυτικῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου της καὶ εἶχε γεννήσει καὶ ἀναδείξει πολλοὺς ἐπισημοὺς ἄνδρας. Ἐλαμπρύνθη ἡ Χῖος καὶ ἤκμασε κατὰ τοὺς Περσικοὺς χρόνους. ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας της καὶ ἔπαθεν ἱκανὰ πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἀθηναίων. Ἡ πλουτοῦσα καὶ εὐδαίμων Χῖος ὅπουσαν ἤρχισαν αἱ ἐμφύλιοι διχόνοιοι καὶ φατρίαὶ νὰ τὴν ταράττωσι καὶ νὰ ξεσχίζωσι τὰ σπλάγγνα της, ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀγέρωχον ὑπεροχὴν τῶν Λακεδαιμονίων, εἰς τὴν ἐξουσίαν εἶτα τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἡ τερπνὴ Χῖος ἔπαθε τρομερὰ δεινὰ ἐπὶ Μιθριδάτου ὡς ἔξανδραποδισθεῖσα παρὰ τοῦ Ζηνοβίου. Ἡ Χῖος τὸ ὠραῖον καὶ εὐοσμὸν τοῦτο ἄνθος τοῦ Αἰγαίου ἔχασε πᾶσαν αὐτῆς τὴν δόξαν καὶ ἄπαν τὸ κλέος της, ὅπουσαν ὑπετάχθη εἰς τοὺς ἀγερώχους Ρωμαίους καὶ ἔμεινε σφαδᾶζουσα καὶ ψυχροραχοῦσα εἰς τὸ σκότος δέκα περὶπου αἰώνων. Λεηλατηθεῖσα ἡ Χῖος κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν καὶ πεσοῦσα εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, μετέβη καὶ πάλιν εἰς τοὺς Βυζαντιν. αυτοκράτορας, ἀπ' οὗ ἐξώσθησαν οἱ Λατῖνοι ἐκ τοῦ Βυζαντίου. Ἡ κυριευθεῖσα Χῖος ὑπὸ τῶν Γενουησιῶν ὑπέφερε πλείιστα δεινὰ καὶ μαρτύρια ἐκ τῆς κυριαρχίας αὐτῶν, τῆς διαρκεστάτης ὑπὲρ τὰ δικασία ἐτη. Ἡ Χῖος δὲς ὑπὸ τῶν (καὶ ἤδη κρατούντων αὐτῶν) Ὀθωμ. ἐπορθήθη καὶ. πολλὰ ὑποστάσα κατὰ τὸ 1308 καὶ 1391, συνέστη καὶ πάλιν ἵνα κυριευθῇ ὑπὸ τῶν Γάλλων, Φλωρεντιῶν καὶ Ἑνετῶν.

Τῆς Χίου τὰ δεινὰ, τῆς Χίου ἐκείνης ἤτις εἶχε φθάσει εἰς τοσαύτην δύναμιν καὶ μετ' αὐτὴν τὴν πτώσιν τοῦ Βυζαντίου, ἤτις τοσοῦτον ὑπερεῖχε κατὰ τὸν πολιτισμὸν τὰς περὶ αὐτὴν νήσους καὶ χώρας, δὲν ἀνεστάλησαν εἰσέτι, ἀλλ' ἐκυριεύθη καὶ τρίτον ὑπὸ τῶν Ὀθωμ. κατὰ τὸ 1566 καὶ ἀνεκδιήγητα τὰ τῆς ἀτυχίας δεινὰ ὑπέστησαν αὐτῆς οἱ κάτοικοι διὰ τοὺς Ἑνετοὺς, οἵτινες προσβαλόντες ἐκυριεύσαν τὸ 1694 τὸ φρούριον, ἔπερ μετὰ δέκα μῆνας ὑπετάχθη εἰς τοὺς Ὀθωμ.

Ἡ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ἀρχίσασα νὰ ἀκμάζῃ καὶ ἀνθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ αὐξάνηται εἰς τοὺς ὑστέρους χρόνους ἔνδοξος Χῖος εἶχε πολλὰ τὰ κοινωφελῆ καταστήματα· εἶχον συστήσει τὰ τέκνα αὐτῆς βιομηχανίαν καὶ, προχωροῦντα βαθμηδόν, ἤρχισαν νὰ θερίζωσι τοὺς καρποὺς τῶν κόπων των καὶ τοῦ πρὸς τὴν παιδείαν ἐνθέρμου καὶ ζωηροῦ ζήλου των, τοῦ σχεδὸν αὐτονομίου αὐτῶν πολιτεύματος καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ ἀγαθῶν, ὅτε κακῇ μοῖρᾳ φθονήσασα ταῦτα πάντα, διενήργησε τὸν γενικὸν τῆς εὐγενεοῦς ταύτης νήσου ἔξανδραποδισμὸν καὶ τὴν γενικὴν πανωλεθρίαν κατὰ τὸ 1822, ὅφ' ὧν μετεβλήθη ἡ περικαλλίης καὶ πάντερπνος αὕτη θυγάτηρ τοῦ Αἰγαίου εἰς φρικωδὴ ἐρείπια καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς διέφυγον καὶ διεσώθησαν ὅπου ἂν ἠδυνήθησαν καὶ οὕτως ἀπέβη ἐρημία! καθὼς εἶπε ποιητικώτερον καὶ ὁ ἀείμνηστος ἰεὸς Δημοσθένης τῆς Ἑλλάδος, τὸ μέγα ἐκεῖνο κλέος τοῦ ἱεροῦ ἁμβωνος Κωνστ. ὁ Οἰκονόμου, εἰς ἓνα τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ λόγων «ἡ εὐδαίμων Χῖος, ἡ λαμπρὰ καὶ πλουσία καὶ εὐάνδρος νῆσος, ἤτις ἔλαμπεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν θάλασσαν ὡς εἰς τὸν κυανόχρουν οὐρανὸν ὁ ἀστὴρ τῆς πρωίας, ἡ καλλίστη τῆς ἐμπορίας καὶ φιλεργίας καὶ φιλομουσίας ἐστία!» Μετὰ τοσαύτας μεταβολὰς καὶ συμφορὰς (λέγει φιλόστοργόν τι τέκνον τῆς εὐάνδρου ταύτης νήσου) ὁ ἀείμνηστος ἐν ἱατροῖς Ἀλεξάνδρος Μ. Βλαστοῦ εἰς τὸ ἀξιόλογον αὐτοῦ ἔργον τὰ Χιὰ κα ἤτις Ἱστορία τῆς νήσου Χίου «μετὰ τόσας » ἀλλαγὰς κυριαρχῶν, μετὰ τόσην θαυμασίον ἐπιμονὴν τῶν κα- » τοίκων εἰς τὸ νὰ ἀναπτύσσωσι τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς των δυ- » νάμεις, ἂν καὶ μὴβία ἀπαντῶντες ἐμπόδια, μετὰ τόσην τέλος » διαφορὰν, ἤτις ὑπάρχει μετὰξὺ τῆς νῦν καὶ τῆς παλαι Χίου, » δυνάμεθα δικαίως νὰ συμπορισθῶμεν, ὅτι ἡ πτώσις καὶ ἡ ὑψω- » σις καὶ ἡ εὐτυχία τῶν ἐθνῶν κρέμαται ἐκ τοῦ πολιτεύματος, » ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ ἐκ τῶν ἐνδομύχων αὐτῶν ἠθικῶν αἰτιῶν, » μάλιστα δμῶς καὶ πρῶτιστα ἐκ τινος ἀκαταλήπτου θελήσεως, » ἤτις, κυβερνῶσα τὰς τύχας καὶ τὰς ἐποχὰς τῆς διαρκείας » ὄλων τῶν βασιλείων, λέγει εἰς αὐτὰ μέχρι τοῦ δε καὶ » μὴ περιτέρω! ἐκείνη ἡ ἀράτος χεῖρ, ἤτις καὶ βασι- » λείας φυτεύει καὶ ἔθνη κρημνίζει καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων » κατεβάλλει καὶ τοὺς ποταμοὺς ξηραίνει καὶ τὰς θαλάσσας » διασχίζει καὶ τὰ μνημεῖα τὰ ὅποια ἔστησεν ἡ ἀλαζονεία τοῦ » ἀνθρώπου καταστρέφει, αὐτῇ κατεσκελέτευσε πάλιν τὴν εὐδαί- » μονα Χίον διὰ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους μα- » θήματά της, δεικνύουσα πόσον εἶνε ἄστατα καὶ μικρὰ τὰ τοῦ » βίου καὶ ὀλιγοχρόνιος ἡ ἐπὶ τῆς γῆς εὐδαιμονία κτλ. (Χιακὰ σελ. 207).

(Ἀκολουθεῖ).

Δ. Α. Μ. Χαρκιλή